

LIST STOUPENCŮ SOCIÁLNÍ ROVNOSTI A SPRÁVEDLNOSTI

DIALOG

OTÁZKY * ODPOVĚDI

„Proletáři všech zemí, spojte se!“

ČÍSLO 398 KVĚTEN 2026 ROČNÍK 37 ŠÍŘENÍ VÍTANO

A jaké jsou přílohy v dnešním Dialogu?

- Příloha č. 1 - s. 35 - 39
Gorbačov a Gorbačovová - pokračování
- Příloha č. 2 - s. 40 - 45
OSN a mezinárodní právo - diskuze nad tématem
- Příloha č. 3 - s. 46 - 48
Byl Lenin v Praze? - Ptáte se...
- Příloha č. 4 - s. 49 - 51
O umění mistra Sun-c'
- Příloha č. 5 - s. 52-53
Co když Trump není idiot?
- Příloha č. 6 - s. 54-59
Odkud čerpají státy Pobaltí svou rusofobii?

XII. sjezd Komunistické strany Čech a Moravy se rychle blíží a spolu s tím sílí i diskuze o kádrových otázkách, které budou předmětem jeho jednání. S nimi těsně souvisí také způsob, jakým má strana dospět k výběru svého nového předsedy.

Volba předsedy komunistické strany není a nesmí být otázkou individuální popularity či mediální atraktivity. Je především otázkou politické vyspělosti, zkušenosti a schopnosti vést stranu jako organizovaný předvoj pracujících, nikoli jako volné sdružení jednotlivců, v němž dominují osobní animozity, protekce, korupce či zákulisní dohody. Výběr vedení proto musí vyrůstat ze široké vnitrostranické diskuze a konstruktivní kritiky před sjezdovou volbou a schválením kandidáta sjezdem. Předseda není „vítězem soutěže sympatií“, ale výsledkem systematické kádrové politiky strany. Ta i přes své limity – dané objektivními podmínkami i pochýbeními předchozích vedení – dokázala ve svých řadách připravit soudruhy, kteří splňují základní předpoklady kladebné na vedoucí funkce.

Zásadním kritériem je dlouhodobá zkušenost prověřená praxí stranického života, zejména pak v polistopadovém vývoji „posvěceném“ nenávidným anti-komunismem. Být komunistou není deklaratorní záležitost. Předseda musí vyrůstat z komunistického hnutí, projít různými úrovněmi stranické práce a prokázat stabilitu ideových postojů. Délka členství přitom není pouhou formalitou, ale procesem politické a ideologické formace. Bez této zkušenosti nelze dostatečně posoudit silné a slabé stránky kandidáta – jeho schopnost jednat v konfliktních situacích, organizovat práci ani přijímat a nést kritiku. Neméně důležitá je zkušenost s řízením. Vedení strany znamená koordinaci kolektivních orgánů, práci s kádry, řešení sporů i strategické rozhodování. Bez této praxe hrozí, že se vedení zredukuje buď na improvizaci, nebo na autoritářské nahrazování kolektivních procesů, což jsou cesty, které historicky vedly k oslabení komunistických stran. Klíčovou vlastností vedoucích funkcionářů je také stranická disciplína a sebekázeň, psychická stabilita,

stejně jako respekt ke stranickým zvyklostem, které vyjadřují vztah ke straně jako instituci. Pokud někdo soustavně nerespektuje vnitřní pravidla a kolektivní po-

Komunistická strana patří komunistům

stupy ještě před převzetím odpovědnosti, je důvod se domnívat, že by je nerespektoval ani ve funkci. Významnou roli hraje rovněž mezinárodní zkušenost. Komunistické hnutí má ze své podstaty internacionální charakter a předseda by proto měl mít zkušenosti z mezinárodní spolupráce, orientovat se v globálních procesech a rozumět složitým vztahům v rámci světového komunistického hnutí. Jen tak může přispět k tomu, aby strana zůstala pevně ukotvena v mezinárodním kontextu.

Volbu předsedy je nutné chápat jako politickoorganizační proces, jehož cílem je vybrat nejlépe připraveného a prověřeného představitele kolektivní vůle strany, nikoli nejviditelnější či nejpopulárnější osobnost. Je přirozené, že žádný kandidát nezíská absolutní podporu celé členské základny. Zvolením však jeho politický vývoj nemůže končit, ale naopak musí pokračovat osobnostním vývojem a růstem: vzděláváním, promyšleným obhajováním

svých návrhů a názorů i přijímáním kritiky a schopností otevřené sebekritiky.

Na místě je i obezřetnost vůči samozvaným kandidátům. Taková kandidatura představuje projev maloburžoazního individualismu, který je v přímém rozporu s kolektivním charakterem komunistické strany, jež není platformou pro osobní ambice. Pokud se někdo uchází o vedení v komunistické straně na základě vlastního přesvědčení bez odpovídajícího mandátu prověřeného kolektivní praxí a důvěrou soudruhů, fakticky se staví nad kolektiv. Historie komunistického hnutí ať již vzdálená, nebo nedávná varuje před tím, aby se politika strany redukovala pouze na „osobnosti“. Sázka na jednotlivce, který má stranu „zachránit“ či „zásadně změnit“, často vychází z individualistických či voluntaristických představ, nikoli z realistické analýzy podmínek. Takový přístup může vést k vnitrostranickému populismu i k narušení historické kontinuity strany.

Při rozhodování musí členská základna zvažovat také politickou linii, kterou chce strana v nadcházejícím období prosazovat, její priority i charakter partnerství, do kterých bude vstupovat. Zásadní roli přitom hraje kontinuita identity a charakteru strany, zejména pokud o těchto otázkách již bylo rozhodnuto na nejvyšší stranické úrovni, tedy sjezdu. Pokud se člověk stojí v čele komunistické strany s takovým rozhodnutím neztotožní a rozhodne se na jeho základě nepokračovat ve své funkci, jde o krok, který je nutné brát vážně a jako definitivní. Změna takového postoje by rozhodně nebyla věrohodná a nutně byla vnímána jako oportunismus. Taková situace zároveň otevírá otázku míry hodnotové a politické shody s dalším směřováním komunistické strany. Členská základna a potažmo delegáti sjezdu by proto měli důsledně zohlednit, zda jednotliví kandidáti do vedení strany skutečně sdílejí přijatou linii, nebo se od ní odchyľují a hrozí riziko, že by takový směr prosazovali i nadále. Komunistická strana patří komunistům a ti mají také stát v jejím čele.

Petra Prokšanová,
delegátka XII. sjezdu KSČM

Sjezd každé politické strany či hnutí, ale i výroční schůze obchodních společností a vlasteneckých či zájmových organizací na svých výročních jednáních mají podobný obsah. Tím základním zpravidla bývá – co se udělat podařilo (ti kritičtější přiznají někdy i to co se nepodařilo) a co chceme dokázat do budoucna, čeho chceme dosáhnout...

Dnešní komunistická strana u nás je jedinou politickou silou stojící vždy na straně pracujících přinášejících společensky potřebné hodnoty, bojuje za mír, zastává se utiskovaných, má dokonce jediná smysl nejenom pro zákonnost, ale hlavně pro spravedlnost a dokonce ví, jak by se toho mělo dosáhnout.

Proto i její sjezd bude mnohem širší v pojednávání než jenom poplácáním se po ramenou. Systémově jako strana, která by měla vycházet z vědecké metody poznání vývoje společnosti, historických zkušeností z bojů za práva vykořisťovaných a poučena z vlastních především voluntaristických chyb – však stále zklamává, schovává se a za očekávaním veřejnosti zaostává.

Proto také jsou poslední sjezdy komunistů spíše hledáním cesty, jak navrátit straně přirozenou autoritu mezi lidmi, za které se pereme, jak více naslouchat prostým lidem, ale i jak objektivně a pravdivě ovlivňovat veřejné mínění prošpikované antikomunismem, překrucováním historie a masírované ze všech stran placenými Dullesovými a Hitlerovými pohrobky.

Žijeme v uspěchané době a tak nějak jakoby nebyl ani čas na řádnou přípravu toho našeho sjezdu. Nemá snad ani cenu znovu opakovat, že zase stojíme na křižovatce a že je tento sjezd pro stranu rozhodující a tak dál, a tak podobně.

Není tomu tak!

Ideály spravedlivé společnosti budou v myšlení lidstva přetrvávat, jsou tu s námi od nepaměti. Jen teď, malý časový kousek z historie lidstva máme na pomoc i vědeckou metodu poznání, a když říkám vědeckou, tak to znamená především logickou a poznatelnou a pochopitelnou širokým vrstvám obyvatel.

Také proto vzniklo po druhé světové válce uskupení zemí snažících se prostřednictvím boje za mír a sociální spravedlnost přes mnohé odlišné historické kořeny budovat společně lepší svět. A přes miliardové dolarové injekce do antikomunismem políbených kolaborantů s rasismem a nacismem se to dařilo. Proto musel být za každou cenu rozbit Sovětský svaz, který uměl mnohem lépe než Evropská unie spojovat více jak sto národů v patnácti mnohdy velice kulturně i historicky odlišných zemí, a celý, mírové základy socialismu budující tábor lidově demokratických zemí.

Vývoj světa – vymknutý z kloubů – nám však v našem úsilí nepomáhá

Hrstce (i když jsme stále daleko nejpočetnější stranou v zemi) stárnoucích uvědomělých komunistů dochází síly. Odchází do „Marxova nebe“, i když společností perzekuováni, jako čestní lidé, vlastenci internacionalisté, kteří naši

vlasti odevzdali v práci i v životě všechno a vytvořili společně se všemi poctivě pracujícími hodnoty vystřelující naši Československou vlast do světových výšin. A dnešní společnost nás jen pomlouvá a o výsledcích poválečného rozvoje stále lže.

Často se v posledních desetiletí spolu s Leninem ptáme:

„Co tedy dělat?!“

Více jak stoleté zkušenosti z bojů naše strana má. Tak v tom nehledejme nic zase až tak složitého. Zamysleme se hlouběji nad následující množinou nezbytných činností.

Všechny spolu přímo i nepřímo souvisí a o nutnosti a důležitosti pořadí si řekneme až na závěr a bude záležet jen a jen na delegátech sjezdu, jakou cestu, alternativu a priority pro celou stranu na příští období zvolí.

A co že je třeba k reformě, chcete-li restartu například adjustovat? Například:

Politicko-organizační práci... moderněji, lépe, účinněji

I když z marxisticko-leninské dialektiky víme, že více určující je obsah než forma, tak k nápravě čehokoliv je potřeba vždy funkční organizační struktura, funkcionářský aktiv a mravenčí politicko-organizační práce a pokud možno na úrovni doby.

Bylo dobře, že česká společnost v posledních dvou třech letech věděla o Kateřině Konečné a hnutí »Stačilo!«. Věděla..., ale nevolila!

Je dobré, že se vyrojily různé „kanály“, uskupení, lidé – pravdu šířící a obhajující. Společnost o nich stále více ví a šíří mezi sebou, ale... tato uskupení nás nevolila!

Je nasnadě se zamyslet, když je strana v politické, ideové, ekonomické i organizační krizi, proč se její nejvyšší a rozhodující orgán schází čtyřikrát do roka k odkývání méně či více připraveného? Bez náboje politické diskuse a střetu. A ještě ke všemu za zavřenými dveřmi? Jen zločinci se musí před myšlícími slušnými lidmi schovávat.

Po převratu koloval školní vtípek: „Tatínku, ve škole nám říkali o komunistech. Kdo to je?“ „Vydrž a v sobotu se na ně pojedeme kouknout do rezervace!“

Je až neuvěřitelné, že v ateistické dříve velice pokrokové zemi, kde v každé rodině po druhé světové válce (1946-1949) v touze po lepším a spravedlivějším životě vstupovali Čechoslováci hromadně do komunistické strany, se dnes o komunistické straně lidé dovidají jen při krácení důchodů potentátům, soudních politických procesech za myšlení a rádobý „zločinných“ výročí.

Je tedy jedním z hlavních úkolů v politicko-organizační práci zprovoznit volené orgány tak, aby se naše politika dostala „dolů“ mezi lidi

Nehledejme pomoc jen ve větších městech, kde vyšší životní úroveň obyvatel zaslepila jejich soudný rozum a úsudek. Zapomněli velice rychle, že žijí na úkor jiných, v podstatě na dluh, i na pravdivost myšlenky že socialismus není o chudobě, ale o spravedlnosti.

Zamyšlení před sjezdem...

(Příspěvek Dialogu k XII. sjezdu KSČM)

Soustředíme se na oblasti a regiony, kde nám budou lidé více naslouchat a rozumět.

A podobně je to s dvěma třemi mladšími generacemi, které dnes všechno berou jako konstantní neměnnou a nutnou věc, čekající na lepší (asi posmrtný) život daný shůry, využívající mamahotelů bez následníků, sedíce s džointem v ruce u PiCí. Přitom právě nejmladší generace středoškoláků a vysokoškoláků má geneticky z vývojové přirozenosti ještě dány zbytky touhy po spravedlnosti a hledání pravdy a správného místa člověka na slunci.

V mladé generaci musíme vidět i pokračování komunistického hnutí u nás

Vzorem nám v tomto ohledu mohou být západoevropské komunistické marxistické organizace, které mají generačně, profeseň, ale i vzdělanostně členskou základnu silně vyváženou.

Takže jedním ze závěrů sjezdu by měl být jasný úkol, dostat se do míst, kde žijí normální bytosti, jedinci i rodiny, dostat se mezi mladé a vzdělané, mezi skutečné odborníky ve svých oborech, pravdu hledající a obhajující moudré lidi.

K tomu je třeba mít organizační strukturu, volit příhodnou formu propagace a agitace a metodu zpětné vazby při permanentním narážení na všude přítomný antikomunismus.

Takže uznávající současné, právně neexistující hranice okresů či regionů ustavit například buňky stranických manažerů podléhající místopředsedovi pro politicko-organizační práci ÚV KSČM. Ne, že budou sedět jako členové ústředního výboru. Naopak, budou těmi rozhodujícími výkonnými složkami spojení s členy i našimi sympatizanty, společenskými, především vlasteneckými organizacemi, obcemi, nástěnkami, poradnami, akcemi, memoriální činností, zpravodaji, eSeMeSkami, zastupiteli, volbami, zpětnými pravidelnými informacemi, atd., atpod. s maximálním využitím zbytku aparátu a odborným zázemím strany při přizpůsobení z jedné strany dlouhodobého plánování a z druhé rychlé reakci na potřebnou situaci.

Základním úkolem místopředsedy pro politicko-organizační práci po sjezdu by mělo být maximální úsilí pomoci (samozřejmě neplacených, o to více schopných, uvědomělých a obětavých funkcionářů) regionálních manažerů sjednotit organizačně vlastenecké a pokrokové síly do koordinačního centra lidové mírové fronty pracujících a myslících lidí a elektronické informační zdroje hlásající objektivní pravdu do „Informačního centra pravdivých informací“.

Teprve navrácením autority straně budeme moci postupně ve společnosti měnit ideál „zlatého telete“ v měřítku skutečných lidských morálních hodnot.

Zachránit komunistickou stranu nám musí pomoci nestraníci, bývalí členové, zklamaní jinostraníci, vlastenci, mladí revolucionáři, skuteční ochránci životního prostředí... a občas radou i internacionalisté z jiných evropských a světových komunistických stran.

Ale není to o počtu členů, ale o kvalitě funkcionářů, jejich schopnosti působit na veřejnost a o nosných heslech, které právě do té veřejnosti musí ti kvalitní funkcionáři dostat.

(Malá poznámka pro připomenutí – v roce 1989 byl každý šestý český volič členem KSČ a jak to dopadlo...; nebo v Maďarsku před pár týdny – odtržená strana od Orbána, která vyhrála má jen 38 registrovaných členů...)

Alternativně se dá celý princip politicko organizační práce pro překonání krize formulovat při zachování demokratického centralismu jako základního principu výstavby komunistické strany asi takto:

Část organizační práce jde odshora dolů – od vedení k členům, od ústředního výboru a jeho aparátu, přes krajské a okresní výbory a jejich manažery (předsedy) se musí dostat až ke každému členu, do každého místa, přičemž formy mohou být různé.

A naopak ta politická část politicko-organizační práce pomocí zpětné vazby, kritiky a sebekritiky, Rady starších, Revolučního kolektivu mladých, odborných skupin či mozkového trastu a banky nápadů musí proniknout odspodu nahoru až k politickému rozhodování ústředního výboru.

Po celou cestu vzhůru musí existovat princip otevřenosti, bohužel někdy i s prvky voluntarismu či záchvěvy oportunistu proto, aby rozhodující volené orgány dostaly prostor i možnost politické názory strany jako celku koordinovat, usměrňovat, publikovat.

Ústřední výbor?

Ne pošťák, ale ředitel... Ne hlasovací dav, ale mozkový trast

Malé připomenutí... Těžce nemocný Vladimír Iljič pár týdnů před svým skonem nadiktoval svým dvěma sekretářkám po chvilkách již trvale upoután na lůžko několik velice důležitých myšlenek, které obecně nazýváme »Leninova závěť«. V nich se snažil poukázat na nedostatky v práci strany a jejich odstranění. Tehdy se jeho ústřední výbor také nacházel v krizové situaci, ale od nás trochu odlišné – jeho ústřední výbor tehdy měl a musel řídit nově se tvořící a stále ještě s půlkou Evropy vojensky bojující stát a s ním i jeho buržoazně carský zbytkový aparát; musel řešit otázku, koho za pokračovatele Lenina; jak uživit armádu i prosté lidi (otázka NEPu), atpod.

A proto v první části Dopisu sjezdu vysvětluje, proč navýšit počet členů ústředního výboru (do té doby měl 27 členů) – proto, aby více demokraticky o politických otázkách rozhodoval a byl zároveň mnohem aktivnější v řízení státních a stranických záležitostí. A tak skutečně všechno řídil.

Naši členové ústředního výboru byli povětšinou jen „pošťáci“ mezi vedením strany, jeho uvolněným aparátem a okresními výbory a částečně i základními organizacemi, kterým pouze přenášeli informace ze zasedání ÚV. (Kterého se někdy zúčastňují jen tři pětiny členů.)

Ten, mnohdy poctivý záměr a čestné úsilí členů a základních organizací dostat do ústředního výboru ty nejlepší z nejlepších skončilo jejich zvolením a někdy aktivitou v odborném zázemí.

Politický boj strany o cestu vpřed probíhal na principu umlčení (přehlasování) „prskavek“ (nezřídká majících snahu na základě analýzy stranické práce předkládat kontrolovatelná řešení) a voluntarismu aparátu a jejich volených řídicích osob, kdy následně takto přijatá usnesení nikomu neublížila, dokonce i když nebyla plněna vůbec.

Z ideologické práce víme, že chceš-li přesvědčit a získat na svou stranu soudruha jedinomyšleníka, tak musíš použít logické argumenty jak v oblasti propagandy a agitace, tak i teoretický základ, z kterého vychází a dnes i silný náboj boje proti antikomunismu. A k tomu ti, člene ústředního výboru, vymezených pět minut nemůže nikdy stačit.

A na teoreticko politické konferenci pořádané stranou (až 20 okresními výbory a Komsomolci) se z členů ústředního výboru k poučení a porozumění, ale i obhajobě svých názorů... odvážila přijít tak desetina členů ÚV.

A to je mimo jiné věc, která by se měla po sjezdu změnit!

A kdo je připraven práci ústředního výboru změnit? Jeho systém práce, počet členů, splnitelnost usnesení, program, kontrolní činnost...

Nápadů je mnoho a vycházejí od samotných členů ústředního výboru, například – konat část (3 až 4, tedy čtvrtletně) jednání z domova jako dvoudenní elektronické zasedání a jen třeba dvě rozšířená zasedání v centru; nebo vždy (nebo skoro vždy) v úvodu jednání posílit vědomosti a uvědomění aktuální odbornou přednáškou (témat, o kterých členové ÚV rozhodují třeba v programu strany a nemají o nich ani páru, není málo); nebo - každý člen by měl mít jasný, splnitelný, ale kontrolovatelný konkrétní úkol a konkrétní oblast, které se bude vědomostně věnovat, rozvíjet a také ve straně řídit a prosazovat, atd., atpod.

Stačí se jich jen zeptat, co je třeba změnit.

Ale také se jich třeba zeptat, proč vlastně jsou členy ústředního výboru a čeho chtějí v politice docílit!

I k tomu by měl nadcházející sjezd měrou vrchovatou přispět.

Jestliže tedy v některé z alternativ nového(?) přístupu k politicko-organizační práci někde mluvíme o „regionálních manažerech“, je tím i tak trochu myšleno „oddělení“ předsedů OV a politických rozhodnutí okresních výborů od mravenčí propagandistické a agitační práce přímo v místech, regionu, zatímco politická práce se musí projevovat od shora směrem k celé veřejnosti.

Základním smyslem politicko-organizační práce tedy je dostat se přes informovanou drtivou část členské základny k občanské veřejnosti jak zespodu, tak i „ze shora“.

Naši rodiče a prarodiče byli donuceni pod tíhou hitlerovského nacistického antikomunismu pracovat ilegálně formou „buněk“. Současný vládní neonacistický antikomunismus není o moc horší, takže i o podobných strukturálních změnách je třeba pouvažovat.

Samozřejmě, že v dnešní věkové a zdravotní situaci členské základny budou rozhodujícím prvkem k ovlivňování veřejnosti a především voličů a mladé generace funkcionářské „špičky“ strany. Jejich jednota ve vystupování, shoda v názorech i uvažování, individuální zodpovědnost a kolektivní soudržnost spolu s ústředním výborem i s krajskými a okresními výbory.

Vezměme si z jedné strany třicet let uzavřených jednání ústředního výboru, krajských a okresních výborů s občasnou veřejnou schůzí v místech pro občany zpravidla s pomocí našeho (!) poslance či zastupitele a z druhé strany náš dlouhodobý zděšený údiv nad tím, že o naší politické práci lidé nic nevědí.

Dnes je strana v ekonomické situaci, že má a bude mít ještě méně placených (pravidelně odměňovaných) funkcionářů. Samozřejmě, že takovýto ekonomický stav staví nejvyšší požadavky na obětavost a uvědomělost funkcionářů dole. Ze svých nashromážděných prostředků objíždět zbytky základních organizací, ale i jednotlivců v okrese (regionu), a pomocí nich předávat důležité informace, vylepovat plakáty, roznášet letáky a to všechno po sobotách a nedělích na úkor svých rodin, přátel, koníčků...

Zkusme si jen představit, co by to za normálních okolností vyžadovalo, mělo znamenat a také přinést. Někteří předsedové okresních výborů tak již nyní činí.

(Poznámka – nesmíme zapomínat na objektivní setrvačnost ve funkčnosti politiky a pomalosti změn v myšlení a rozhodování lidí. Takže skutečné systémové změny nemohou nastat hned či po „jen“ vyhraných volbách, ale teprve za určitých podmínek. Lenin je například definuje takto - revoluční situace může nastat až teprve, když nebudou moci vládnoucí kruhy vládnout po staru a lidé dole nebudou chtít po staru žít! A právě teprve správným, taktickým využitím revoluční situace může dojít k systémové změně. A tady pro naši stranu platí, že štěstí přejíe připraveným.)

Naopak volený ústřední výbor musí převzít zodpovědnost za celkovou ideovou a programovou činnost strany a působení strany na veřejnosti!

Princip demokratického centralismu je samozřejmostí, ale v některých opodstatněných případech (nebezpečí z prodlení, finanční problémy či nezbytná kadrová opatření) mohou k jasnému stanovisku využít i moderně chápané elektronické vysvětlování, diskuse a konečné hlasování.

Pro práci ústředního výboru by neměla být rozhodující četnost či princip geografický, ale jedině uvědomění a autorita funkcionáře ve straně a na veřejnosti a schopnost program strany prosazovat a šířit.

(V podstatě je jedno jestli bude za každý okres jeden či dva členové nejvyššího orgánu nebo jeden za kraj, ale musí to být

uvědomělá, vzdělaná, politicky vyspělá disciplinovaná realisticky uvažující osobnost, které vysílající organizace důvěřuje a má její plnou autoritu a podporu. Jednota a boj protikladů zde hrají také nemalou roli, když například delegát sjezdu či člen ústředního či krajského výboru má osobně jiný názor a je o něm skálopevně přesvědčený než je stanovisko vysílajícího uskupení.)

Tak na povrch vyvěrá otázka, jak by měl vypadat ústřední výbor a jeho výkonný výbor, aby plnily svá poslání?!

Mnozí namítnou: „Vždyť tohle již navrhoval před lety Vojtěch Filip a my jsme to zavrhlí!“ nebo „Lenin v Dopisu sjezdu hovoří o navýšení členů ústředního výboru v zajmu vyšší vnitrostranické demokracie!“

No, mají pravdu, ale... můžeme reagovat, že byla jiná doba, jiná politická a vnitrostranická situace, atd. apod. To ale není tak úplně přesné.

Zkusme společně najít optimální stav ústředního výboru.

Položme si proto pár provokativních otázek a nezačněme hned plivat oheň a síru:

Je současný, odspodu volený a sjezdem potvrzovaný ústřední výbor funkční?

Neměli by být i mimořádné osobnosti členy ÚV z rozhodnutí ústředního výboru s hlasem rozhodujícím?

Je 60 až 70 procentní účast členů ÚV na jednáních dostatečná?

Nemohl by konečně někdo odsouhlasit klouzavý mandát podle probíraných témat?

Je průměrná účast členů ÚV na třech jednáních za rok dostatečná?

Splňuje takováto aktivita členů ÚV očekávání vedení strany a členské základny?

Jsou skutečně jednání ústředního výboru tím kolbištěm, tou arénou střetu názorů, kritiky a sebekritiky, startováním apelů na společnost, atd., apod.?

Jsou členové ÚV vytěžováni a žádáni členskou základnou nebo jen okresními výbory?

Budou souhlasit s mandátem, když se v krizových situacích bude ústřední výbor scházet každý měsíc na různých místech po republice a třeba dvoudenních jednání s pomocí privátů (ubytování) členů v místě?

Změnilo se něco k lepšímu ve vztahu – člen ÚV – vedení strany – VV – aparát?

Je vůbec časový prostor a připravené odborné zázemí k politické práci ústředního výboru?

Klade si někdo v ÚV vůbec otázku, proč při důležitých jednáních a rozhodování je někdy nemalá část v opozici? O čem to svědčí!

A tak bychom mohli pokračovat do nekonečna...

Již v současnosti se jednání ústředního výboru mohou účastnit vybraní funkcionáři. Tak by tomu samozřejmě mohlo a asi mělo být i v případě, že by byl ústřední výbor četností poloviční, ale doufejme politicky aktivnější. Hlas poradní by měli mít možnost uplatnit při jednání ÚV zástupci všech okresů i odborného zázemí strany, ale za politické rozhodnutí musí zodpovídat ústřední výbor.

Bohužel dosavadní praxe okresních výborů při výběru nejzodpovědnějších kádrů občas kopíruje období, kdy když se člověk neubrání, tak dostal funkci, i když na ni neměl ani chuť, ani čas a mnohdy ani schopnosti.

A to by se v případě sníženého počtu členů ústředního výboru muselo změnit.

O tuto funkci by se měli revolucionáři ve straně prát a soupeřit. Stejně tak by měly Stanovy umožňovat kooptaci do ÚV člověka pro stranu důležitého, stěžejního i bez iniciace zdola.

V případě silnějších odborných stanovisek obzvláště v případech iniciace všelidového referenda, petic či protestních prohlá-

šení by mohl existovat tzv. klouzavý (náhradník) či krátkodobý (navýšení) mandát člena ÚV.

Každý člen ústředního výboru musí být nositelem konkrétních a kontrolovatelných úkolů. Být členem ÚV je posláním a ne funkcí za trest!

V souvislosti s členy ÚV bychom měli oprášit morální kodex komunistického funkcionáře.

Také je nutno přemýšlet o „práčatech“ (16+) a jejich názorech.

Takto uspořádaný orgán by svou činností a přijímanými usneseními rozhodoval o politické práci celé strany. Četnost (podle politické situace) a forma jednání (osobní účast, klouzavý mandát, či elektronická konference) by zůstávala na rozhodnutí výkonného výboru zodpovědného nejen za perfektní a včasnou přípravu, ale i za srozumitelnou realizaci a přenos na členskou a odbornou veřejnost. Princip kritiky a sebekritiky a oboustranného pravidelného toku informací musí být samozřejmostí, stejně tak jako morální kodex komunistického funkcionáře.

V souladu se zákonem GDPR na ochranu osobnosti by tak mohl ústřední výbor disponovat desítkami tisíc spojení nutných k základní činnosti – a sice pravdivému informování a navrhování spravedlivých řešení s ohledem na aktuální politickou vnitřní i vnější situaci jako i předvolební boj o politickou moc ve státě.

Již delší dobu (poslední desetiletí), především díky snižujícímu se stavu členské základny a ubývání obětavých funkcionářů, přechází nemalá zodpovědnost politické práce ze základních organizací na okresní výbory a dále na krajské výbory. Asi nejvíce je to poznat před volbami.

Nejednou se také mluvilo o jakémsi sdružování okresních výborů. Nikdo si zatím netroufne na solidní analýzu, ale vždyť přeci kombinace obou možností – samostatná organizační práce okresní organizace a společná politická práce dvou či tří okresních organizací – pokud by měla přinést politické body je přeci možná?! A mělo by záležet především na jejich argumentaci a názorech členské základny v místě.

Tolik jen pár myšlenek k politicko-organizační práci a připomenutí, proč je nutné ji na sjezdu kádrově posílit a po sjezdu systémově změnit.

Upozaděný význam Stanov

Samozřejmě, že základní zákon výstavby strany je dán ve Stanovách, kterýchžto obsah většina členů strany ani nezná a nevnímá. Ale kvůli naplnění samotné mravenčí poctivé politicko-organizační práce se Stanovy KSČM měnit nemusí. Drobné požadavky na změny v organizační struktuře a samotné práci může schválit samozřejmě v souladu se Stanovami a zákonnými normami ústřední výbor.

Jinak jsou ale Stanovy obecně členy a funkcionáři neplněny a dnes i dokonce nesplnitelné v mnoha částech svých paragrafů, a to by také měl kolektiv manažerů spolu s místopředsedou ÚV KSČM pro politicko-organizační práci k příštímu před-sjezdovému období připravit.

Stanovy jsou spíše z jedné strany úlitbou ministerstvu vnitra a BISce a z druhé kuchařkou pro kontrolní orgány a krizové situace, než aby je jednotliví členové znali alespoň v základních a rozhodujících částech.

Jsou zbytečně nabobtnalé a časový úsek mezi následujícími sjezdy by měl upravit návrh Stanov tak, aby odpovídal realitě a skutečným možnostem členů strany, jejich základních či regionálních organizací a zároveň (bohužel) i zákonům republiky. Ale také by měly být logicky, srozumitelně a jednoduše koncipovány v politické části tak, aby byly přijatelné pro nové členy.

Členská základna musí být diferencovaná svými možnostmi i schopnostmi (finance, věk, znalosti, vzdělání, zdravotní stav, postavení...) a skutečnou dělbou nepřetěžující práce funkcionářského aktivu při využití moderních technologií.

Minimum finančních prostředků strany v současném období neumožňuje (až na výjimky) profesionální zařazení našich předních funkcionářů, což silně ovlivňuje její akceschopnost, propagandu, předvolební aktivity... Ale strana nemá prostředky ani na nouzové situace.

Nejsme připraveni ani na právní ochranu našich politických vězňů. Měli bychom zvážit jakýsi „fond“ (tak se to asi nemůže jmenovat, tak snad „dar“) právní ochrany pod heslem »Jsi-li demokrat - přispěj na spravedlnost!«, třeba prostřednictvím QR kódu na „fond“ politických vězňů.

Příspěvky – nejen povinnost, ale především solidarita a uvědomění

Může docházet k častějšímu napadání našich sekretariátů, funkcionářů a nemovitostí. Uvolněné mravy ve společnosti nahrávají anarchistům i teroristickým útokům, takže bude třeba věnovat zvýšenou pozornost bezpečnosti a ochraně, tvořit dobrovolné kontrolní hlídky i ostrahu sekretariátů v době některých současných i bývalých svátků, které nezřídka bývají příčinou mentální retardace společnosti za významné pomoci poslanců a sdělovatel.

Ekonomická samostatnost a nezávislost je základem pravdivosti práce strany

Zatím platný zákon umožňuje politickým stranám „podnikání“ související s činností a propagandou té které strany při využití vlastněné materiální základny. Tuto možnost strana zatím ne zcela využívá. Z jedné strany ze strachu a z druhé ne vždy vhodnými nápady.

Systematická ideologická práce

Je zcela pochopitelné, že žádná z oblastí naší stranické práce neobstojí samostatně bez propojení na všechny oblasti působení strany a komunistické obzvlášť.

Bez peněz nevyrobíte leták, banner ani noviny, bez ideového záměru nebudete mít co do nich a na ně dát, bez hesel doby neoslovíte čtenáře, bez organizační práce se k voličům naše pravdy nedostanou, atd., apod.

Jeden prvek má ve stranické práci mimořádnou sjednocovací úlohu. Prolíná se jak červená niť každou naší činností a především by měla zabránit naší hlouposti, neznalosti, nepřipravenosti, tedy celkové chybovosti v naší agitaci a propagandě.

Tímto jedinečným prvkem je dlouhá léta opomíjena a mnohými zatracována ideologie a systém ideologické práce a její uvědomělé využití. **Ideologická práce nás sjednocuje v názorech a odlišuje od jiných politických stran a hnutí.**

Poctivá, hrdinská práce komunistů za 105 let své existence u nás samozřejmě nebyla a ani nemohla být úplně bezchybná. A to celkem asi pochopí každý, když jde o tak zvaně neprobádanou cestu vpřed. Ale...

Jedna hloupá či malá chyba v politickém rozhodnutí je antikomunismem využívána (zneužívána) dlouhé roky se silnou intenzitou aniž by zbývajících dvacet dobrých činů bylo zmíněno. Proto je nutností politické sjednocování na principu M-L vzdělání. A mluvčími strany musí být všichni členové a především nejvyšší představitelé KSČM.

Tiskoví mluvčí nevznikli proto, že tchýně ředitele či ministra neměla co dělat, ale proto, aby se dlouze nic neřeklo a média nemohla osoby, firmy, vlády, politické strany cupovat, tak jak to dělají někdy s námi.

Naši představitelé (bez rozdílu věku) musí svou inteligenci, vzdělanost, komunistickou uvědomělost i moudrost prokazovat jednotně, principiálně shodně při sebemenší příležitosti ve vztahu k veřejnosti, sdělovacím prostředkům a s odvahou vlastní hrdinství našich předků, vyplývající i z morálního kodexu komunisty. Nejde při tom o drobnosti či detaily, ale o principiální přístup k obhajobě Programů strany, působení na veřejnost, teoretický základ, připravenost i obhajitelnost celospolečenských návrhů, pokrokovost, atd., apod.

Zamyšlení k volbám

Skutečná demokracie nemůže být bez povinné volební účasti občanů republiky v rozhodujících volbách, kdy se rozhoduje o bytí a nebytí všech lidí v zemi – tedy volba prezidenta/ky; poslanecké sněmovny definující všeobecně platné zákonné normy a volby (zatím) do Evropského parlamentu.

Krajské a obecní volby mají lidé blíže, více problémům rozumí nebo je znají a sami se rozhodují zda a koho podpoří do obecních a krajských zastupitelstev. Následky a výsledky těchto voleb rozhodují ze 70 procent o věcech mandatorně daných a dále spíše o sociálních, zdravotních, vzdělanostních, kulturních, dopravních a podobných otázkách než o zvrátových a politických.

Podobně nemůže být řeč o demokracii v zemi, kde není možné vyhlásit za rozumných a ústavou daných podmínek všelidové referendum, přestože mnohdy přijatá rozhodnutí vládou či poslaneckou sněmovnou a ratifikována prezidentem bez referenda nemají zpětně zvrátitelných a napravitelných následků.

Každý i dnes normální a rozumný člověk ví, že kdyby bylo před čtyřiceti lety všelidové referendum zda chceme kapitalismus či nikoliv – jak by dopadlo. Nesmělo být. Muselo být předem připravené rozkradení všelidového vlastnictví, pak se zhaslo a ti připravení věděli, že po rozsvícení tady už základy socialismu budovat nebudeme. Jen vzpomeňte, miláček křivopřísežník, kolaborant, vlastizrádce a lhář Havel: »Komunisté tvrdí, že jsem proti socialismu... že tady bude nezaměstnanost... Záhy poznají jakou nepravdu tvrdí!«

Co to je za demokracii, když se u nás může stát za peníze a slíbené posty přátelům senátorem člověk s podprůměrným IQ jen díky hlasům příbuzných a jejich sportovně kulturních přátel. Kdy stačí být gynekologem a máte padesát procent k dobru a „čekatelé u dŕupky“ jsou namydlený...

Kdy stačí mít vizáž Bartošky či Pavla a zaschlý puberťačky volí pod heslem: »...**když von je tak hězký!**«

Senát je vůbec zcela zbytečnou a drahou státní institucí. Výsledky jejich práce připomínají Yetiho, každý o nich mluví, ale nikdo ji nikde nepostřehl. Původní, možná i správný záměr, být záchranou brzdou proti nesprávným směrem rozjetému o něco většímu společenství stejně momentálně zaostalých souputníků se však nezdařil. Tím hlídacím psem demokracie jsou někdy lepší profesionální novináři (asi dva).

A závěr. I proto by měl být v našem programu směrem k do-

mací politice trvalým úkolem „boj“ za zrušení Senátu a za všelidové referendum, ale také odborné vyšetření a psychologické i IQ testy spolu s požadavky na mentální způsobilost vůbec poslanecké, senátorské, prezidentské či vládní posty vykonávat.

Jasný střednědobý program, aneb Někdy méně, znamená více

V této souvislosti si je třeba uvědomit, že programy politických stran mají více účelů a jeden základní cíl. Tím cílem je uchopení nebo alespoň ovlivnění politické moci v zemi. Pro komunisty tento cíl znamená, na pomoc komu a v čí prospěch se u nás přerozdělují zisky ze všech podnikání a kdo o tom rozhoduje.

Program „volební“ jasně určuje s čím jdeme do voleb a co chceme změnit či ovlivnit.

Za to program „dlouhodobý“ je dán charakterem komunistické strany s jeho konečnými cíli a je v podstatě neměnný.

Určujícím pro každodenní politickou práci volených orgánů a působení na veřejnost je program „krátkodobý“ ohraničený zpravidla obdobím mezi jedním, dvěma sjezdy. Obsahuje jak vnitrostranické úkoly a cíle, tak i aktuální sliby veřejnosti.

O heslech doby

Dostat se s našimi myšlenkami do příbytků normálních pracovitých lidí je velice obtížné. V dnešní uspěchané době se většina lidí a především mladých domnívá, že na blbosti (chápej - politiku) nemají čas ani chuť. Zakrývají tím i vlastní velice plytkou znalost společenských jevů, vlastenectví, solidarity apod. Umělá inteligence u nich dosáhla většího úspěchu než kladiva na čarodějnice a tisíciletá římskokatolická církev. Dnes dokonce i pozvání eSeMeSkou na rande letí v podobě i pro Holmese nerozklíčovatelné – „v3nrum“ (pro boomers - jak hanlivě, i když rádoby vtipně nazývají mladí a jejich loutkovodiči naši poválečnou základy socialismu budující generaci - překládám – „ve tři na rohu u mlékárny“.)

Je proto nutné cílevědoměji přemýšlet, jak ty mladší generace krátce, ale jasně oslovit.

Chce se věřit, že generačně nejmladší funkcionáři strany to nejen chápou, ale že také o tom přemýšlejí a nutno dodat, že třeba Milan Krajča, Petra Prokšanová, Zdeněk Štefek či Roman Roun těmito ostřejšími zkratkami i moderními technologiemi disponují a tudíž mají nejlepší předpoklad své vrstevníky srozumitelně oslovit.

Sjezdové cíle a kontrolovatelné úkoly

A nakonec trochu shrnutí toho, co je bezprostředně nutné udělat na sjezdu.

Nikoliv násilně, ale logicky a postupně změnit dosavadní stav v nevyváženosti všech základních prvků v práci komunistické strany. Tedy uvědomění si toho, že žádná z činností strany sama o sobě nemůže ani existovat ani přinést politické hmatatelné výsledky.

Bez systematického posilování ekonomické stability nemůže být dostatečně funkční politicko-organizační práce ani ideologická činnost.

Bez politicko-organizační stability strany nemůžeme posílit ani ekonomickou vnitřní existenci strany ani ideové působení ven na občanskou společnost a následný podíl na politické práci i ekonomické odměně.

Takže sjezd by měl uložit jasné a kontrolovatelné cíle s osobní zodpovědností na principu kolektivního rozumu vedení strany a samostatného rozhodování.

Logika – Spravedlnost – Pravda + ML vzdělání + media = cesta k lidem a následně i k jejich hlasům ve volbách.

Bez obhájení poctivé minulosti našich pracujících není ale návrat autority komunistického hnutí u veřejnosti možný.

Antikomunisté se bojí jen moudrosti a objektivní pravdy!

Nikoliv zpátky do socialismu, ale vpřed k budování základů socialismu.

Tak to vidíme před sjezdem i my, v redakci Dialogu...

22. dubna 2026,
v den výročí narození (1870)

vůdce proletariátu celého světa

Václav Čermák, Jiří Horák, Milan Havlíček

Soudružko předsedkyně, nejprve přijmy od Dialogu gratulaci k zvolení do čela pražské stranické organizace.

„Soudružko předsedkyně...“, jak mi to ještě voní novotou a jak to tíží závazkem, který v této funkci přijímám. Děkuji za gratulaci, moc si jí vážím, stejně jako důvěry, kterou mi soudružky a soudruzi v Praze vyjádřili. Stanout v čele pražské organizace je především neuvěřitelná zodpovědnost. To, že mi bylo svěřeno její vedení, ale chápu jako výraz kolektivního závazku vůči straně, nikoli jako individuální počtu.

Nemohu si, milá Petro, hned v úvodu odpustit otázku: Není to tak trochu i takřikajíc danajský dar stát v čele organizace, na kterou, podobně jako v ostatních krajích, doléhá vnitrostranická krize, o níž se také zmínil loňský mimořádný sjezd KSČM?

Pochodeň jsem přebrala od nesmírně pracovité, obětavé, laskavé a zásadové soudružky Marty Semelové. Ve funkci předsedkyně pražské organizace působila téměř čtvrt století a odvedla neskutečný kus práce, za což jí patří upřímné poděkování. Stejně tak patří dík Viktoru Pázlerovi, který Martě vždy stál po boku, ať jako tajemník, nebo ekonomický poradce. To samo o sobě je obrovský závazek, který mě nutí zamýšlet se nad vlastními kvalitami. Nevnímám to ale jako danajský dar, spíše jako výzvu k překonání vnitrostranické krize. Její příčiny se daří pojmenovávat léta, ale reálná řešení zůstávají pozadu. Chci přispět k tomu, aby pražská organizace byla aktivním článkem stranické práce v celostátním měřítku. A také, aby její činnost nenechala nikoho na pochybách, že komunisté v Praze nekončí, jak by si přála takzvaná pražská kavárna. Nedávná krajská konference vytvořila dostatečný prostor ke koncentraci sil členů strany a jejich sympatizantů i k předání zodpovědnosti za pražskou stranickou organizaci mladším soudružkám a soudruhům. Pražská organizace nemíní upadnout do pasivity; tím méně pod hrozbou kriminalizace.

Vraťme se ještě ke krizi. V čem konkrétně se podle tebe v pražské stranické organizaci zejména projevuje?

Praha má své specifické postavení jako centrum současné liberální hegemonie. Relativně vyšší životní úroveň části oby-

vatel tady často zastírá hlubší socioekonomické rozpory a odvádí pozornost od materiálních problémů směrem ke kulturním tématům. Přitom antikomunismus dosahuje v Praze mimořádné intenzity jako nástroj ideologického působení

Přetnout gordický uzel

Dialog hovoří s Petrou Prokšanovou, předsedkyní krajského výboru v Praze a členkou ÚV KSČM

vládnoucí třídy. Tomu nahrává i anonymita velkoměsta, která komplikuje systematickou práci mezi lidmi, odhalovat antikomunistické výmysly, polopravdy a lži. To ztěžuje působení komunistů a promítá se i do našich volebních výsledků v Praze.

Dobře, takové jsou vnější příčiny, které jsou spojeny s vnitrostranickou krizí. A když pohlédneš do stranického zákulisí?

Závažným problémem je stárnutí členské základny. Každoročně nás nenávratně opouštějí převážně věkově starší zkušení a vzdělaní členové, zatímco zapojování mladých lidí do organizované politické činnosti naráží na bariéry dané jak společenským klimatem, tak dlouhodobou depolitizací veřejnosti. Přesto si pražská organizace uchovává určitou míru akceschopnosti, mimo jiné díky spolupráci s jinými subjekty, organizacemi i jednotlivci, kteří sdílejí antikapitalistické a antiimperialistické postoje a podporují důslednou mírovou politiku.

Za jeden ze zásadních nedostatků považují omezený prostor pro tvořivou politickou diskuzi. Schůzovní činnost sice víceméně probíhá pravidelně a disciplinovaně na úrovni kraje i obvodních výborů, ale většinu času nám zabere administrativa a byrokracie. Programovým otázkám, strategii a taktice politického boje, systematické kádrové práci a podobně se tak věnujeme nedostatečně. S tím se nelze v naší krajské organizaci smířit.

Z kterého konce si myslíš, že je nutné začít rozplétat tento řekněme gordický uzel?

Myslím, že namísto rozplétání je potřeba jít ve šlépějích Alexandra Velikého, tásat meč a uzel rozetnout. Tím mečem je předně vzdělávání. Bez něj se nepohne dál. Týká se to Prahy, ale nejen jí. Uvedu alespoň jeden příklad, kdy jsem si to

znovu uvědomila. Jako delegátka jsem byla na jednání mimořádného sjezdu KSČM loni v prosinci. Někteří delegáti zde naprosto otevřeně a zřejmě i s vnitřním přesvědčením volali po likvidaci komunistické strany. Zdůvodnění toho mě znělo, jako kdybych se zčistajasna ocitla na jakési konferenci Ústavu pro studium totalitních režimů nebo podobné antikomunistické platformy.

V celé nahotě se ukázalo, jak nedostatečně nebo mylně chápou někteří členové komunistické strany její historickou úlohu a nutnost, význam jejího zápasu proti antikomunistickým a fašistickým snahám o její zničení.

Vrcholem toho bylo vystoupení předsedy jedné z okresních organizací, který vyzval delegáty hájící KSČM, aby si založili vlastní stranu, trvají-li na názvu komunistická. Krev se ve mně vařila, když jsem v diskuzi na to reagovala, abych vysvětlila, že komunistickou stranu založili komunisté z přesvědčení, budovali ji, položili za ni životy, a tedy patří jim a ne komukoliv, kdo by chtěl znehodnotit její ideje, zneužít majetky a vnitrostranickou strukturu pro své individualistické zájmy.

Vzpomenuté vzdělávání, poznávání historie strany, jejího místa ve společenském pohybu jsou nezpochybnitelné, zvláště teď, v rozporuplné současnosti. Je to ale dostačující východisko z vnitrostranické krize?

Samo o sobě jistě není. Ruku v ruce s ním je spjata praxe. K ní by měl prvořadě orientovat stranu dlouhodobý marxisticko-leninský program, který například, abychom hovořili o krajské stranické organizaci, okresní konference v Praze 2 nazvala politickým. Ostatně nepochopení nutnosti dlouhodobého programu je také koneckonců důsledkem nedostatečného politického vzdělání. Suplování tohoto programu různými akčními plány, volebními programy a podobnými dokumenty dokonale dezorientovalo členskou základnu a nejen ji; v očích veřejnosti i pohled na stranu. (Blíže o stranickém programu viz článek P. Prokšanové v tomto Dialogu.) Bohužel se k přijetí takového dokumentu schyluje i na nadcházejícím sjezdu.

Když už jsi vzpomněla nadcházející sjezd, hodně se v pražském stranickém aktivu i mimo něj hovoří o volbách nového vedení strany.

Způsob vedení diskuze kolem volby nového vedení strany je pomyslnou třesničkou na dortu v předsjezdovém období. Je mi stydno, když vidím upocenou snahu vtělenou do chodeb centrálního sídla KSČM zaplaveného letáky samozva-

ného kandidáta. Přitom nevycházím z údivu, jak takovýto leták stačí některým členům strany, aby se dali „koupit“ nesplnitelnými sliby a pozlátkem jakési pochybné mediální atraktivitu. To mi přinutilo k zamyšlení, které jsem taktéž poskytl Dialogu (viz článek na jiném místě tohoto čísla).

Ted' ses zmínila o něčem, co do značné míry již přesahuje pražskou stranickou organizaci. Co si v kontextu s tím slibuješ od květnového sjezdu, jehož jsi delegátkou?

Pro mě je klíčové zachovat existenci komunistické strany jako jasně profilovaného politického subjektu. Ve volbě nového vedení strany by členská základna a potaž-

mo delegáti měli vycházet z demokraticky schváleného usnesení nejvyššího stranického orgánu, a tím je loňský mimořádný prosincový sjezd. Důvěru nadcházejícího sjezdu by proto měli získat hlavně ti kandidáti do vedení strany, kteří usnesení mimořádného sjezdu podporují a věrohodně ho prosazují v praxi. Jsou zárukou, že tak budou činit i po sjezdu.

Otevřeně říkám, že budu obezřetná u těch kandidátů, kteří se s usnesením mimořádného sjezdu, jenž převážnou většinou delegátů rozhodl o zachování názvu, charakteru a identity KSČM, neztotožnili. Náhlá názorová změna těchto kandidátů mě nepřesvědčuje o věrohodnosti jejich nynějších slibů, kterými se zaštiťu-

jí. Osobně ji vnímám jako oportunistus. Zdrženlivá budu i u těch kandidátů, které někdo doporučuje s vidinou, že budou pokračovat v úsilí o přejmenování nebo jinou formu likvidace KSČM.

Od sjezdu také očekávám, že se kriticky vyjádří i k nesplnění úkolu XI. sjezdu, kterým bylo vypracování dlouhodobého programu strany. A zejména pak očekávám, že ať sjezd dopadne jakkoliv, členové a členky KSČM budou pospolu usilovat, aby strana s novým vedením hájila svou existenci a zůstala pevným operním bodem v boji o trvalý mír, proti zbládnutí většiny lidí, v zápase za jejich lepší život zbavený vykořisťování.

Připravil **Stanislav Zeman**

Ještě pár slov k XII. sjezdu

Od listopadu nebyla provedena jasná, pravdivá, upotřebitelná a při tom otevřená analýza proč »listopad« a takový »listopadový vývoj« a proč naše strana a komunistické hnutí dopadlo jak dopadlo... Tedy tento důležitý fakt je nejen u nás ale v podstatě ve všech zemích socialistického tábora ne zcela dotažen... Odpověď jde ruku v ruce s tím na co je třeba se zaměřit dnes a v dalších obdobích!

Základním kamenem, ten názor jsme s otcem prof. Aloisem Dvořákem při mnoha příležitostech a později na pražských a olomouckých konferencích, prosazovali již tak od osmdesátých let. Příčinami porážky bylo subjektivistické předbíhání etap vývoje, „posouvání“ se do komunismu, kdy společenský vývoj, ale hlavně připravenost a zralost lidí, tomu zdaleka neodpovídala.

Například takové heslo »Ještě naše generace bude žít v komunismu!« se střetávalo s denní praxí, která ale byla úplně jiná. Chápejme, že socialismus – po ne zcela krátké etapě bu-

dování svých pevných společenskoekonomických i ideových základů - je první vývojová fáze komunismu, ale ne vlastní komunismus a že jeho nástup si vyžádá, jak říkali klasici, velmi dlouhou řadu let, nikdy neříkali, že za 15 let v komunismu budeme! Takový přístup odrazoval nejen nestraníky, ale i členy strany, z nichž bohužel velmi mnoho (masový nábor do strany) byli straníky jen velmi formálními a nezřídka prospěchářskými.

Takže dnes i na našem sjezdu je třeba zdůraznit, že komunismus je strategickým cílem, ale ne cílem středně či krátkodobým!

Taktickými programovými cíli musí být boj za sociální pokrok a spravedlnost! V tomto boji musí komunisté vést masy, ale nebojujeme sami, musíme umět na sebe navázat všechny třídy a sociální skupiny, jichž se boj za pokrok a sociální spravedlnost týká!

To je heslem dneška a na tom musíme obrodit komunistické hnutí! Tak „Hej rup!“ a do toho!

Luděk Dvořák

Dokáže strana z krize ven?

V dubnovém Dialogu jsem si přečetl článek „Jak ven z krize“ kde dotázaní odpovídali na otázku :

„Mimořádný sjezd KSČM v prosinci minulého roku úvodním slovem soudružky Kateřiny Konečné i diskuzí také naznačil, že se strana nachází v dlouhodobější krizi. V čem vidíš hlavní příčinu této krize a cestu k jejímu překonání, k níž by měl přispět i XII. sjezd KSČM?“ (Obdrželi: Petr Bureš, Ondřej Kazík, Milan Krajča, Roman Roun, Ludvík Šulda a Filip Zachariáš.)

Nebudu věnovat pozornost odpovědím na otázky uvedených osobností, neboť nejvíce mne zaujal jiný článek: „Třikrát s Petrou“ a to Praktická nutnost prověřená desítkami let zápasů; Média jako bitevní pole třídního zápasu a Normalizace strachu: politické důsledky autocrizy.

Článek mne zaujal, mimo jiné napsala: „Komunistická strana má být naopak organizací, která je od začátku postavena

na otevřeném konfliktu s kapitalismem. Její smysl není v tom systém „zlepšovat“, ale překonat. Proto potřebuje vlastní strukturu, vlastní program, vlastní disciplínu a vlastní ideologii. Pokud by se komunisté rozpustili v širších formacích, ztratili by schopnost prosazovat tuto perspektivu. Stali by se menšinou uvnitř organizace, která sleduje jiné cíle, a jejich politika by byla postupně oslabena nebo neutralizována.“

Dále je uvedeno: „Z marxistického hlediska také nelze oddělit ekonomický boj od politického. Nestačí bojovat jen za vyšší mzdy nebo lepší podmínky. Dokud zůstává moc nad ekonomikou v rukou kapitálu, budou se tyto problémy stále vracet. Proto je nutné usilovat o politickou moc. To však vyžaduje organizaci, která je schopna jednat jednotně, plánovat a čelit tlaku státu.“

Uvedl jsem z řady jejích marxistických myšlenek tyto, neboť podobná řada čle-

nů strany mnoho let uváděla, ale vedení strany, její ideově-strategické zázemí to nebralo vážně. Nejslaběji za místopředsednictví Jiřího Dolejše. Částečně byla snaha o probuzení a rozvoj ideologické práce v době kdy byl místopředsedou Josef Skála.

Bohužel Kateřina Konečná věnovala pozornost snaze uspět v evropských a parlamentních volbách, především cestou marketinku. V posledních volbách »STAČILO!« neuspěla. Na XII. sjezdu současná předsedkyně nekandiduje znovu do této funkce.

Je zde nyní příležitost zvolit nové vedení v duchu uvedených postojů z názorů Petry v tomto článku. Moc bych si přál, aby se to podařilo. Dle mého názoru, byť Petru osobně neznám, ale pamatuji si ji v předvolební aktivitě do PS PČR v Praze za »STAČILO!«. Neměla by ve vedoucí funkci po XII. sjezdu chybět.

Rudolf Košťál, 26. 4. 2026

PROTI PODPOŘE AGRESIVNÍ POLITIKY USA A IZRAELE

Krvavá, agresivní politika Spojených států amerických a Izraele i nadále probíhá na Blízkém východě. V reakci na tuto válečné tažení opět vyšli lidé do ulic, mimo jiné i v Praze, kde protestovali proti této odporné válečné politice Donalda Trumpa a Benjaminu Netanjahu. Zároveň lidé vyjádřili solidaritu a také se postavili proti tomu, že tato agresivní válečná politika Bílého domu a Tel Avivu získává podporu od mnohých představitelů České republiky.

KOMUNISTÉ NELENÍ A PLÁNUJÍ BUDOUCÍ KROKY KSČM

V Praze se uskutečnilo první zasedání ústředního výboru Komunistické strany Čech a Moravy v tomto roce. Na něm jsme řešili řadu organizačních otázek. Mimo jiné jsme přivítali i několik nových členů tohoto nejvyššího orgánu naší strany mezi sjezdy, kterým přeji hodně sil do práce v této důležité funkci. Řešili jsme i přípravu řádného sjezdu KSČM, který se uskuteční na konci května tohoto roku v Praze. Bude to již XII. sjezd KSČM.

ŠKOLNÉ NESMÍ PROJÍT!

To bylo heslo, se kterým jsme v minulosti opakovaně vystupovali proti snahám o zpoplatnění studia na státních a veřejných vysokých školách. A toto heslo zřejmě bude znovu aktuální, protože v reakci na podfinancování českého školství přišli rektori vysokých škol s iniciativou za prověření možností zapojení studentů do financování vysokoškolského studia, což může být například formou zápisného anebo právě i formou školného. Jsem přesvědčen, že stejně jako v minulosti je potřeba se takovýmto snahám o zavedení školného postavit na odpor. A myslím si, že je to důležité, protože školné představuje ohromnou bariéru při přístupu ke vzdělání.

MĚLI JSME PRAVDU, SMLOUVA JE PROTIÚSTAVNÍ

Ústavní soud dal za pravdu mimo jiné nám komunistům, když shodil hanebnou smlouvu mezi Českou republikou a Vatikánem sjednanou Fialovo asociální vládou. My jako komunisté jsme s touto smlouvou nikdy nesouhlasili. Upozorňovali jsme na to, že tato smlouva zavádí speciální status pro katolickou církev, kterou vyjímá oproti jiným českým církvím

vím a náboženským organizacím a obsahuje i další sporné body týkající se např. rozšíření zповědního tajemství.

V NAŠÍ ZEMI SE RODÍ NEJMÉNĚ DĚTÍ V JEJÍ HISTORII

Klesající porodnost je opravdu vážným znakem současného režimu. Jako komunisté neustále opakujeme, že je třeba místo vynakládání desítek a stovek mi-

Nemilosrdné zrcadlo Milana Krajčiče

liard korun na války, agrese, na zbrojení a militarizaci je nutné tyto peníze použít například na zajištění dostupného bydlení, na to, aby byl dostatek předškolních zařízení, na to, aby zde bylo bezplatné školství a zdravotnictví anebo aby se obnovil systém bezúročných půjček pro mladé rodiny.

NE! SJEZDU SUDEŤÁKŮ!

Vyzýváme všechny antifasisty a vlastence, aby nemlčeli, ale aby společně s námi proti Sudetoněmeckému landsmanšaftu a jeho provokačním sjezdu protestovali. 24. května od 14 hodin na Dominikánském náměstí v Brně

VRAŽDĚNÍ NENÍ OBCHODNÍ PŘÍLEŽITOST!

Nejbohatší Čech Michal Strnad v posledních letech neuvěřitelně bohatne na válce na Ukrajině. A v současnosti Michal Strnad v souvislosti s probíhající agresí na Blízkém východě konstatoval, že válka v tomto regionu jsou pro něj především nové příležitosti. Musím říct, že, i tento výrok jasně ukazuje, do jakého morálního bahna se dostali naši boháči a lidé, kteří profitují z válek a agresí, protože to, co pro ně může být příležitost a zisk desítek a stovek miliard korun, tak to pro tisíce, desetitisíce a miliony lidí znamená utrpení, zkázu a smrt.

ŠKOLNÉ NESMÍ PROJÍT!

To bylo heslo, se kterým jsme v minulosti opakovaně vystupovali proti snahám o zpoplatnění studia na státních a veřejných vysokých školách. A toto heslo zřejmě bude znovu aktuální, protože v reakci na podfinancování českého školství přišli rektori vysokých škol s iniciativou za prověření možností zapojení studentů do financování vysokoškolského studia,

což může být například formou zápisného anebo právě i formou školného. Jsem přesvědčen, že stejně jako v minulosti je potřeba se takovýmto snahám o zavedení školného postavit na odpor. A myslím si, že je to důležité, protože školné představuje ohromnou bariéru při přístupu ke vzdělání.

RECIDIVISTA PAVEL NOVOTNÝ HLÁSÍ NÁRVAT

Známý hulvát, recidivista a primitivní antikomunista, který nedávno opustil zdi věznic, Pavel Novotný, oznámil, že se vrací do řad Občanské demokratické strany, a navíc hodlá za ODS kandidovat na starostu městské části Praha Řeporyje. Já bych chtěl připomenout, že se jedná o člověka, který má za sebou celou řadu naprosto nehorázných a odporých kauz, například výzvy k destrukci pomníku Rudé armády, naopak instalaci památníku vrahům z Vlasovovy takzvané Ruské osvobozené armády, výzvy k vraždění palestinského lidu a mnoho, mnoho dalšího. A to, že jej Občanská demokratická strana nyní opět vítá coby svého člena ve svých řadách, jasně ukazuje, co je ODS zač.

JÁJÍNKOVSKÝ PREZIDENT BUDE ZNOVU KANDIDOVAT

Jednou z chyb komunistického hnutí je, že se do řad komunistické strany podařilo vetřít lidem, jako je Petr Pavel, který byl několik let členem KSČ a jejím funkcionářem. A tento člověk, který ve skutečnosti komunistou nikdy nebyl, není jím a nikdy nebude, v současnosti prohlásil, že nevidí žádného jiného člověka, který by byl lepším kandidátem na úřad prezidenta republiky, než je on sám, a že je proto on sám připraven znovu do čela našeho státu kandidovat.

TRUMP VYHROŽUJE ZNIČENÍM CELÉ CIVILIZACE!

Imperialistická agrese USA a Izraele na Blízkém východě pokračuje navzdory různě vyhlašovaným příměří. Do jakého nebezpečí se tento konflikt překlopil, demonstruje i nedávné prohlášení prezidenta USA Trumpa, který otevřeně vyhrožoval tím, že zničí celou civilizaci. I proto je třeba se postavit právě těmto silám války, agrese a okupací a proč je potřeba, dnes možná ještě více než kdy jindy, se postavit na stranu míru a mezinárodní spolupráce. ■

Strukturální krize KSČM a její příčiny v současných podmínkách

Úvod

Smyslem textu je analyzovat příčiny propadu KSČM, zejména pokles členské základny, ztrátu společenské prestiže a sníženou schopnost strany rehabilitovat se v aktuálním prostředí. Tato analýza vychází z marxistického ideologického ukotvení a předpokládá, že marxismus není soubor dogmat, ale metoda analýzy reality založená na materialismu a dialektice.

Odklon od materialistické analýzy a ideologická setrvačnost

Současný vývoj KSČM lze charakterizovat jako rozpor mezi materialistickou analýzou reality a příklonem k ideologické setrvačnosti. Tento přístup vede k tvorbě nerealistických návrhů, volebním neúspěchům a celkové ztrátě politického postavení. KSČM dlouhodobě vychází z ideového základu, který byl vytvořen v odlišných ekonomických a geopolitických podmínkách. Programové cíle jsou přebírány jako „neměnné principy“, nikoli jako nástroje reagující na realitu. Vzniká tím rozpor mezi subjektivním vědomím reprezentovaným programem a objektivními podmínkami současné reality. Výsledkem je program, vznikající bez analýzy reality a nerespektující aktuální podmínky prostředí.

Marxismu jako neměnné dogma a slabá reakce na změny

Marxismus ve své původní podobě předpokládá neustálou analýzu konkrétní situace a schopnost pružně měnit strategie podle historického vývoje. V praxi KSČM však dochází k deformaci, kdy jsou cíle chápány jako neměnné pravdy, bez nutnosti přizpůsobovat tyto cíle měnícím se prostředí. Setrvání na těchto pozicích oslabuje schopnost reagovat na měnící se společenské podmínky a formulovat realistickou politickou strategii. Výsledkem je posun od marxismu jako živé analytické metody k jeho dogmatickému pojetí.

Održení programu od reálných podmínek

Obecně by měla politická nadstavba odpovídat reálným společenským a ekonomickým podmínkám. V případě KSČM dochází k odtržení programu od této materiální základny. Navrhovaná opatření často nereflektují skutečnou strukturu ekonomiky ani neberou v úvahu komplexní vztahy vlastnictví a moci. Projevuje se to například v požadavcích na zestátnění bez kontroly kapitálových toků, v návrzích cenové regulace bez řešení nákladové struktury či v prosazování sociálních opatření bez odpovídající fiskální základny. Důsledkem je narušení souladu mezi politickým programem a reálnými podmínkami.

Organizační problémy a proměna sociální základny

Problém se dále prohlubuje také v organizační rovině. Členská základna stárne a nedochází k její generační obnově, přitom sociální základna společnosti se proměňuje – dochází k fragmentaci společnosti, prohlubují se rozpory mezi skupinami lidí, roste podíl prekérní práce, plíživě začíná docházet ke zhoršování životních podmínek a omezení práv lidí. KSČM tyto změny nedokáže dostatečně analyzovat ani na ně organizačně reagovat, což vede k rozpadu vztahu mezi stranou a reálným společenským prostředím. Z marxistického hlediska politická strana existuje jako projev konkrétních třídních zájmů. KSČM dnes tuto roli neplní – není autentickým repre-

zentantem pracujících ani efektivním protestním subjektem. Program není realizovatelný, komunikace není dostatečně srozumitelná a chybí konkrétní výsledky. V důsledku toho voliči buď přecházejí k jiným subjektům, nebo rezignují na politickou účast.

Své vize neověřujeme v praxi

Každý splnitelný záměr má být ověřen praxí, kterou lze považovat za základní kritérium pravdivosti záměru. Jde o nutnost ověřovat své ideje v reálném společenském prostředí. KSČM však dlouhodobě není konfrontována s praktickou implementací svých návrhů ani s politickou odpovědností. Vzniká uzavřený ideový systém, který není regulován realitou, a program se tak postupně proměňuje v soubor přání neověřovaných realitou proveditelnosti.

Ztráta historické funkce strany

Pokles členské základny odráží hlubší ztrátu historické funkce strany. Marxistická strana má být nositelem historického zájmu dělnické třídy, avšak pokud tuto funkci neplní, dochází k úbytku motivace i členů. KSČM postrádá perspektivu společenské změny i konkrétní činnost, což vede ke ztrátě role organizátora společenského pohybu. Nezájem voličů pak vyplývá ze ztráty vztahu k realitě. Voliči požadují řešení konkrétních problémů, zatímco KSČM nabízí abstraktní cíle bez jasné schopnosti tyto cíle prosadit. Strana je proto vnímána jako nerelevantní a odtržená od reality.

Maximalismus místo dialektického přístupu

Další strategickou chybou je nahrazení dialektického přístupu maximalismem. Maximalistické programové požadavky často přeskakují analýzu konkrétního stavu a přechází rovnou k cílovému obrazu. Tím ale neurychlují změnu – naopak ji činí méně pravděpodobnou. KSČM tak často preferuje systémové skoky namísto postupných kroků, což vede k nulové realizovatelnosti i politické průchodnosti a výsledné izolaci.

Systémová krize: rozpad vztahu mezi teorií, praxí a základnou

Současný stav KSČM lze chápat jako systémovou krizi, jako rozpad vztahu mezi teorií (ideologií), praxí (politikou) a základnou (společností). Tento rozpad vytváří prostředí, v němž ideová strnulost vede k nereálnému programu, ten k následné ztrátě důvěry, volebnímu propadu, úbytku členů, oslabení organizačních kapacit a dalšímu prohlubování ideové uzavřenosti.

Závěr

KSČM se nachází ve stavu, kdy její ideologická nadstavba přestala odpovídat materiální základně společnosti a zároveň není schopna tuto základnu odpovídajícím způsobem analyzovat a aktivně přetvářet. Současná krize není pouze politická, ale představuje strukturální krizi marxistického subjektu, který ztratil schopnost aplikovat vlastní metodologii na současnou realitu. Bez návratu k materialistické analýze, dialektickému přístupu a propojení teorie s praxí lze očekávat další prosazování nereálných návrhů, prohlubování izolace a postupnou ztrátu politické významu. V této latentní podobě může KSČM přežít dlouhou dobu, ale bez vlivu, bez významu a v zapomnění.

Duben 2026, Ing. Stanislav Dušek

Předkládaný soubor textů představuje ucelený pokus o reflexi současného stavu KSČM a zároveň o formulaci možného východiska z její dlouhodobé krize. Jednotlivé dokumenty na sebe navazují a je vhodné je chápat jako propojený celek, který postupuje od analýzy přes kritické zhodnocení až k formulaci vize dalšího směřování.

Prvním východiskem je analytický text věnovaný strukturální krizi KSČM, který se snaží pojmenovat hlubší příčiny současného stavu. Nejde pouze o konstatování volebních neúspěchů nebo úbytku členské základny, ale o identifikaci systémového problému spočívajícího v narušení vztahu mezi teorií, praxí a společenskou realitou. Text ukazuje, že jedním z klíčových problémů je odklon od materialistické analýzy a nahrazení marxismu jako metody poznání jeho dogmatickým výkladem. V důsledku toho vzniká program, který není dostatečně ukotven v reálných podmínkách a ztrácí schopnost politického uplatnění.

Na tuto analýzu navazuje materiál hodnotící dopady a proveditelnost návrhu programových priorit. Jeho smyslem není zpochybnění hodnotových cílů, ale jejich konfrontace s reálným právním, ekonomickým a politickým rámcem. Ukazuje se, že významná část návrhů je v současných podmínkách obtížně nebo vůbec neproveditelná, a jejich mechanické prosazování bez ohledu na realitu není projevem radikality, ale politické bezmoci. Takový přístup nevede ke změně společnosti, ale k další marginalizaci strany a její postupné ztrátě relevance.

Třetím pilířem je návrh programového prohlášení pro budoucnost České republiky. Tento dokument nepředstavuje bezprostředně realizovatelný politický program, ale dlouhodobou vizi směřování společnosti. Formuluje základní hodno-

tové a programové okruhy – od spravedlivé ekonomiky přes sociální jistoty až po otázky demokracie, suverenity a veřejných služeb. Jeho smyslem je vytvořit orientační rámec, který by mohl sloužit

OD VIZE K REALITĚ

Program KSČM a jeho realizace v praxi

jako ideové ukotvení pro další politickou práci.

Smysl propojení těchto tří textů spočívá v tom, že společně vytvářejí logickou posloupnost: od pojmenování problému, přes jeho realistické zhodnocení až k formulaci možné budoucí orientace. Zároveň však jednoznačně ukazují, že KSČM se nenachází v běžné politické situaci, ale v hluboké strukturální krizi, kterou nelze překonat kosmetickými úpravami programu ani opakováním dosavadních postupů.

V tomto kontextu se jeví jako nezbytné, aby XII. sjezd KSČM v květnu 2026 učinil jednoznačné politické rozhodnutí. Minimálním krokem musí být přijetí Programového prohlášení jako základní vize dalšího směřování strany. V optimálním případě by měl sjezd přijmout také dokument Strukturální krize KSČM a její příčiny jako oficiální ideologické a analytické východisko. Bez tohoto kroku nebude možné pojmenovat skutečný rozsah problému ani zahájit jeho řešení.

Zároveň je nutné otevřeně říct, že bez zásadní změny přístupu hrozí KSČM dlouhodobé setrvání na okraji politického systému – s formální existencí, ale bez reálného vlivu. Strana, která není schopna převést své cíle do praxe, přestává být politickou silou a stává se pouze nositelem deklarácí bez dopadu na realitu.

Proto musí sjezd uložit zpracování nového akčního programu, který nebude

dalším obecným dokumentem, ale závazným nástrojem politického jednání. Tento program musí vycházet z jasného ideologického vymezení, ze schopnosti přizpůsobit myšlení současným podmínkám, a především z vytvoření struktury, která umožní reálnou implementaci navržených změn.

Akční program musí být koncipován tak, aby z něj bylo možné odvodit konkrétní realizační směrnice a postupy. Nestačí říct, co chceme – je nutné přesně definovat, jak toho dosáhnout. Každý programový cíl musí být převeden do konkrétních kroků, které budou realistické, proveditelné, měřitelné a kontrolovatelné. Bez této transformační schopnosti zůstane jakýkoli program pouhou deklarací.

Zásadní podmínkou úspěchu je obnovení vztahu mezi teorií a praxí. Politika, která není ověřována realitou, degeneruje v ideologii bez účinku. Stejně tak je nezbytné vytvořit organizační a realizační strukturu schopnou tyto kroky prosazovat a současně zahájit skutečnou generační obměnu, bez níž nelze obnovit dynamiku ani společenskou relevanci strany.

Střednědobým cílem musí být vytvoření mechanismu, který zabrání opakování dosavadního selhání – tedy přijímání programů bez schopnosti jejich realizace. Akční program proto musí být formulován tak, aby z něj bylo možné systematicky vytvářet konkrétní postupy řízení politické práce.

Předkládaný soubor textů tak nepředstavuje pouze podklad k diskusi, ale výzvu k rozhodnutí. Buď KSČM dokáže projít skutečnou transformací a stát se znovu relevantní politickou silou, nebo bude pokračovat v trendu postupného ústupu z politického prostoru. Jiná reálná alternativa zde není.

Stanislav Dušek

Vraťme veřejnoprávní média veřejnosti

Debata o financování České televize a Českého rozhlasu je zatížena emocemi a zjednodušujícími tvrzeními o „ohrožení demokracie“. KSČM důrazně tuto hysterii odmítá a požaduje věcnou diskusi založenou na faktech a zahraničních zkušenostech.

Veřejnoprávní média nejsou majetkem zaměstnanců ani aktivistických skupin typu Milion chviliek pro demokracii, ale institucemi veřejné služby odpovědnými celé společnosti. Výkřiky typu „naši televizi nedáme“ svědčí o zásadním nepochopení role veřejnoprávních médií v naší společnosti.

Za zcela nepřijatelné považujeme politické angažování zaměstnanců veřejnoprávních médií v probíhajícím sporu. Takové jednání je v rozporu s požadavky neustrannosti a nezávislosti danými zákonem o České televizi. Neustranné médium nemůže současně vystupovat jako politický aktér.

Znepokojivé jsou rovněž případy, kdy se část studentů účastnila demonstrací proti zrušení koncesionářských poplatků s omluvenou absencí ve výuce.

KSČM má dlouhodobě výhrady k vyváženosti, objektivitě a pluralitě ve

veřejnoprávních médiích. Tato debata je legitimní a nelze ji odmítat jako útok na demokracii. Neexistuje jediný správný model financování. Zkušenosti z Evropy ukazují, že i rozpočtové financování může fungovat bez ztráty nezávislosti.

Rozhodující jsou institucionální záruky, kontrola a právní rámec.

KSČM proto vyzývá k věcné debatě, posílení kontroly veřejnoprávních médií a důslednému naplňování jejich veřejné služby ve prospěch všech občanů.

25. 4. 2026, **VV ÚV KSČM**

Programové prohlášení Komunistické strany Čech a Moravy pro budoucnost České republiky

Preamble

Komunistická strana Čech a Moravy si je vědoma, že v současném politickém a ekonomickém uspořádání, založeném na dominanci kapitálu, neexistují reálné předpoklady k plnému prosazení svých programových cílů v praxi. Současný systém omezuje možnosti skutečné demokratické změny, neboť rozhodující moc zůstává soustředěna v rukou ekonomických elit.

Přesto považujeme za svou historickou povinnost formulovat jasnou vizi budoucnosti vycházející z vědeckého poznání společenského vývoje. Tento dokument představuje perspektivu společnosti, která překoná rozpory kapitalismu a vytvoří podmínky pro spravedlivější uspořádání.

KSČM předkládá toto programové prohlášení jako orientaci pro budoucnost – jako směr, v němž se moc vrací do rukou pracujících a společenské bohatství slouží celé společnosti.

I. Spravedlivá ekonomika pro všechny

Usilujeme o ekonomický systém, který slouží lidem, nikoli úzké skupině privilegovaných. Budoucnost patří spravedlivému zdanění, omezení odlivu zisků do zahraničí a ochraně veřejného majetku.

Strategickým cílem je návrat klíčových sektorů – energetiky, vody, surovin a infrastruktury – do veřejných rukou a jejich správa ve prospěch občanů.

II. Důstojná práce a spravedlivé odměňování

Práce musí umožňovat důstojný život. Prosazujeme takovou úroveň mezd, která odpovídá reálným životním nákladům, a posílení práv zaměstnanců.

Budoucnost vidíme také ve zkracování pracovní doby při zachování životní úrovně, aby lidé měli více času na rodinu, odpočinek a osobní rozvoj.

III. Sociální jistoty a důstojné stáří

Stát má garantovat jistotu ve stáří. Důchody musí zajistit důstojný život a nesmí být zdrojem chudoby. Cílem je systém,

který respektuje zásluhy i potřeby občanů a zajišťuje solidaritu mezi generacemi.

IV. Veřejné služby jako základ společnosti

Školství, zdravotnictví a sociální péče musí být dostupné všem bez finančních bariér. Vzdělání a zdraví nejsou zbožím, ale základním právem.

Budoucnost spočívá v silném veřejném sektoru, který garantuje kvalitu a dostupnost těchto služeb.

V. Právo na bydlení

Bydlení je základní lidské právo, nikoli předmět spekulací. Stát a obce musí hrát aktivní roli ve výstavbě dostupného bydlení a regulaci trhu.

Cílem je ukončit zneužívání bytového fondu a zajistit stabilní domov pro všechny občany.

VI. Doprava a infrastruktura ve veřejném zájmu

Doprava musí být dostupná, funkční a sloužit lidem, nikoli pouze ekonomickým zájmům. Zachování dopravní obslužnosti a její rozvoj je podmínkou vyváženého regionálního rozvoje.

VII. Spravedlnost bez byznysu s chudobou

Exekuce a dluhový systém nesmí být zdrojem zisku na úkor občanů. Prosazujeme spravedlivý a transparentní systém, který pomáhá řešit dluhy, nikoli prohlubovat sociální problémy.

VIII. Odpovědná a transparentní veřejná správa

Stát musí být řízen ve prospěch občanů, s důrazem na odpovědnost, transparentnost a kontrolu moci. Politici a úředníci musí nést odpovědnost za svá rozhodnutí a veřejné instituce musí sloužit veřejnosti, nikoli zájmům jednotlivců.

IX. Suverenita a mírová politika

Česká republika musí být suverénní zemí, která rozhoduje o své budoucnosti samostatně a demokraticky. Prosazujeme zahraniční politiku založenou na míru, spolupráci a respektu k mezinárodnímu právu.

X. Demokracie a občanská práva

Skutečná demokracie znamená aktivní účast občanů na rozhodování. Podporujeme rozvoj přímé demokracie a ochranu občanských práv, včetně svobody slova a práva na protest.

XI. Bezpečnost a svoboda v rovnováze

Bezpečnost občanů musí být zajištěna při plném respektu k jejich svobodám. Odmítáme zneužívání státní moci a omezování práv pod záminkou bezpečnosti.

XII. Společnost solidarity a důstojnosti

Naší vizí je společnost založená na solidaritě, rovnosti a důstojnosti každého člověka. Společnost, kde ekonomika slouží lidem, stát chrání slabší a veřejný zájem stojí nad zájmy jednotlivců.

Závěr

Programové prohlášení představuje dlouhodobou vizi KSČM pro budoucnost České republiky. Nejde o okamžitě realizovatelný program, ale o směr, který považujeme za nezbytný pro spravedlivý a důstojný život většiny společnosti. KSČM bude usilovat o to, aby se tyto cíle staly v budoucnu realitou.

Zpracoval Ing. Stanislav Dušek

březen - duben 2026

**ZA MÍR, DŮSTOJNÉ PRACOVNÍ
PODMÍNKY A SOCIALISMUS**

1. MÁJ
svátek práce

Blíží se XII. sjezd KSČM. Jeho delegáti se budou věnovat otázkám personálním, ale také programovým. Přemýšlími proto o tom, jaký by měl vlastně být dlouhodobý program komunistické strany, proč je potřeba, ke komu promlouvá i proč byl postoj k tomuto zásadnímu dokumentu v posledních letech nezodpovědný.

Máme-li mluvit o (ne)potřebnosti dlouhodobého programu strany, musíme si nejprve uvědomit, že komunistická politika je svým pojetím vědomou organizací zápasu pracujících. Pokud je naším cílem překonat kapitalismus, nevystačíme si pouze se spontánním odporem zmotněným do několika demonstrací na Václaváku, ale potřebujeme také strategii a teoretické ukotvení. Ne nadarmo se Manifest komunistické strany stal ve své době jedním z nevlivnějších politických spisů, který dokázal desítky let formovat myšlení komunistického a dělnického hnutí.

Dlouhodobý program komunistické strany totiž není jen souborem politických slibů, ale představuje teoreticky formulované objektivní zájmy pracujících. Zvykli jsme si nahrazovat jej „akčními programy“ v různých podobách, se kterými si ale jako komunisté nemůžeme a nesmíme vystačit. Kapitalismus produkuje množství konfliktů – od zápasu o výši mezd a úrovně pracovních podmínek přes sociální zabezpečení až po války a ekologickou krizi. Zápas proti důsledkům těchto krizí ale zůstávají roztržštěné, krátkodobé a ve své osamělosti neúspěšné. Naš dlouhodobý program má mít proto ambici je spojovat do jednotné strategie, převádět spontánní a fragmentovaný odpor do vědomého politického projektu, vysvětlovat příčiny těchto konfliktů tkvící v kapitalistickém způsobu výroby a odhalovat historický cíl, jímž je překonání kapitalismu a vytvoření beztřídní společnosti.

Pro komunisty je ale dlouhodobý program také velmi významným dokumentem směrem dovnitř strany. Kapitalistická společnost vytváří silný ideologický tlak prostřednictvím médií, vzdělávacího systému, kultury a dalších institucí, které reprodukuje logiku trhu, konkurence a soukromého vlastnictví. Bez jasného programu se komunistická strana může snadno dostat do situace, kdy reaguje pouze ad hoc na aktuální udá-

losti, přebírá rámec hegemonné politiky nebo se přizpůsobuje volebnímu oportunismu. Dlouhodobý program proto funguje jako kompas, který umožňuje posuzovat konkrétní politické kroky podle toho, zda přibližují, nebo naopak vzdalují cíl, kterým je pro komunisty socialismus - demokratická společnost svobodných, rovnoprávných občanů, společnost politicky postavená na maximální občanské samosprávě, prosperující a sociálně spravedlivá, pečující o zachování a zlepšování životního prostředí, zabezpečující lidem důstojnou životní úroveň a prosazující bezpečnost a mír.

Program má tedy klíčovou roli v upevňování jednoty strany. Komunistická strana není jenom organizační struktura sdružující náhodné členy, kteří se chtějí účastnit politického života, ale je také nositelka a reprezentantka kolektivního vědomí pracujících. Aby taková organizace mohla fungovat, musí v ní mezi členy existovat sdílené porozumění charakteru kapitalismu, hlavním rozporům společnosti i strategii jejich překonání. Program tak vytváří teoretický a politický rámec, který sjednocuje členy strany a který je pro ně také majákem v rozbouřeném moři kapitalistického zmatení pojmů. Bez něj hrozí řada strukturálních problémů, které mohou být ve výsledku pro stranu likvidační. Strana může sklouznout k oportunismu, kdy přizpůsobuje svou politiku momentálnímu veřejnému mínění nebo koaličním možnostem, a postupně se integruje do systému, který měla původně překonat. Také může dojít ke ztrátě historické perspektivy, kdy se politika redukuje na reformismus, a sociální požadavky se oddělují od cíle transformace výrobních vztahů. Hrozí také ideologická dezorientace, kdy členové i sympatizanti přestávají chápat, čím se vlastně komunistická politika liší např. od té sociálně demokratické. V neposlední řadě slábne schopnost mobilizace, protože radikální společenská změna vyžaduje dlouhodobou důvěru a organizaci lidí. Pokud strana nedokáže formulovat jasnou vizi společnosti, lidé ji vnímají jako každou jinou politickou stranu, která o ně jeví zájem pouze krátce před volbami a nenabízí žádné inovativní a definitivnější východisko z krizí.

Dlouhodobý program strany by měl také mluvit o minimálních programových požadavcích, jakými jsou např. progresivní zdanění, zestátnění strategické infrastruktury, zakládání státních podniků apod., která naznačují, jak je možné postupně přetvářet ekonomické struktury. Program nesmí být abstraktní utopií, ale o teorii opřeným živoucím dokumentem, který v sobě artikuluje strategii transformace ekonomických vztahů a propojuje ji s každodenním životem pracujících a jejich politickou organizací i volebním zápasem.

Z pohledu komunistů je proto dlouhodobý program naprosto zásadním dokumentem, jehož aktualizace by neměla být brána na lehkou váhu a tím méně ve stínu všedních dnů odsouvána na později. Spontánní odpor proti kapitalismu vidíme kolem sebe každý den, je ale často nevědomý a neorganizovaný. Nepochopení role komunistické strany vycházející právě z jejího dlouhodobého programu je pak důvodem, proč se ne-daří oslovovat masy a vytvářet takovou reálnou politiku, která by dávala pracujícím smysl a za kterou by byli ochotni se postavit.

Bez dlouhodobého programu hrozí komunistické straně prohlubující se oportunismus, ideologická dezorientace, organizační fragmentace i postupná integrace do kapitalistického politického systému, který by takový konec komunistického hnutí v České republice s radostí přivítal. To ale my, čeští komunisté, po více než sto letech zápasů našich předchůdců, nemáme právo dopustit.

Petra Prokšanová, delegátka XII. sjezdu KSČM

Maják v rozbouřeném moři kapitalismu

Ne sudet'ákům!

Poslední zasedání Ústředního výboru KSČM vyzvalo všechny vlastence a antifašisty, aby se společně s komunisty postavili na odpor plánovanému provokačnímu sjezdu Sudetoněmeckého landsmanshaftu. Posílám v této souvislosti informace o v současnosti plánovaných protestech, které budou předcházet květnovým akcím v Brně. Jedná se o tato chystaná shromáždění, na nichž se komunisté podílejí a na něž také zvou další občany:

**v sobotu 16. května od 15 hodin
na náměstí Míru v Plzni**

Zároveň mě organizátoři brněnských protestů informovali, že již v současnosti u sebe koncentrují podepsané archy petice proti konání sudetoněmeckého sjezdu. Ty by rádi vybrali do konce dubna, aby je následně mohli předat. Pokud tedy u sebe máte tyto podepsané petice, předejte je předsedovi brněnského Městského výboru KSČM Martinu Řihovi.

Se soudružským pozdravem a díky za spolupráci

Milan Krajča,

místopředseda Ústředního výboru KSČM

V úvodu chci vyjádřit uspokojením nad tím, že se nesplnila chmurná prognóza úpadku Dialogu a otevřený dialog může nadále pokračovat. To platí i k článku P. Prokšanové „Třikrát s Petrou“, publikovaném v Dialogu č. 397 v dubnu toho roku. Článek je tematicky poměrně různorodý, rozsáhlý a jeho analytický rozbor jako celku by si vyžadoval více prostoru i času. Vzhledem k tomu, že v první části se autorka věnuje organizačním otázkám, existenci a činnosti strany, což považuji za významově primární otázku, chci se vyjádřit jenom k této problematice.

V podčásti „Praktická nutnost prověřená desítkami let zápasů“, autorka vcelku zdárně vyargumentovala historickou nezbytnost komunistické strany jako protiváhy, „hrobaře“ kapitalistického sociálně-ekonomického systému. Ovšem při obhajobě svých představ o „kopání hrobu“, tj. organizační a ideologicko-politické práce strany, dopouští se, dle mého mínění, nejen řady teoretických nepřesností, ale zejména nesprávných závěrů, což může negativně ovlivnit činnost strany. Ve zkratce bych to charakterizoval jako nedůsledné respektování samotné podstaty dialektického a historického materialismu – to za prvé. Za druhé, jako liché vyznívá tvrzení autorky o „kontinuitě“, když jsou přímo ignorovány poznatky, dlouholetá poučení ze vzniku a činnosti mezinárodního dělnického hnutí. A za třetí, mnohé výroky svědčí o určité politické nezralosti, radikalismu, který vždy bylo a je škodlivé. Například, v nedávné minulosti někteří členové „Leninského svazu mládeže“ a v současnosti také „levicoví komunisté“ vyvolávají žabomyší války o tom, kdo z nás je větší (rozuměj lepší) komunista. Ti „lepší“ se ohánějí různými frázemi s cílem „vyzdvihnout“ svou „proletářskou pravost a pevnost“ a na straně druhé „potopit“ druhé, tj. „zrádce proletářské revoluce“. V tomto směru je zajímavý fakt, že vždy to byli a jsou poměrně mladí členové strany a funkcionářští elévy, kteří asi nečetli román „Ako chutí moc“ od L. Mňačka.

Aby mé tvrzení bylo srozumitelné, pokusím se jej podrobněji rozebrat a vyargumentovat. Autorka uvádí, že „...komunisté se nemohou trvale organizovat v jiné než komunistické straně...Pokud by se komunisté rozpustili v širších formách, ztratili by...perspektivu...a se postupně vzdávají cíle zásadní společenské změny“. Toto je přímý důkaz nepochopení materialistické dialektiky vztahu v triádě masa, třída, strana a také role všech třech prvků při řešení společenského konfliktu (jak v revoluci, tak i v kontrare-

voluci). I když v současnosti někteří „lepší“ neradi slyší myšlenky V. I. Lenina, je faktem, že právě on při hledání odpovědi na otázku, co dělat, aby se pozvedl stupeň uvědomělosti a organizovanosti širokých mas proletariátu (což nazýval subjektivním faktorem revoluce), analy-

K článku Petry Prokšanové

zoval reální stav tehdejší ruské společnosti a vyvodil z ní adekvátní závěr. Již v roce 1903 nabádal: „Organizujte se!... Potřebujeme organizace všech typů, kategorií a odstínů, od mimořádně úzkých a konspirativních po velmi široké, svobodné, lose Organisationen. Nezbytným znakem stranické organizace musí být to, že je potvrzena ústředním výborem (podtrženo mnou)...strana má být pouze předvojem, vůdcem obrovské masy dělnické třídy, která celá (nebo skoro celá) pracuje pod kontrolou a vedením stranických organizací, ale která není a nemá být celá „ve straně“...Raději ať se deset těch, kteří pracují nenazývá členy strany (skuteční pracovníci se nepachtí za tituly!), než aby měl právo a možnost být členem strany jeden žvanil“. Aplikace citace pro rok 2026 a odpověď a otázku co dělat, abychom se dostali z neutěšeného stavu ve směru organizační práce strany je jednoznačná: organizovat pokrokově smýšlející lidi v jakékoliv formě. A současná právní legislativa ČR to umožňuje – mezi právníky osoby jako subjekty práva se také počítají např. odborové organizace (kde vidím největší „rezervu“), politická hnutí, spolky (dříve občanská sdružení) a zvláštní organizace. Jenom tato „aplikace“ si zasluhuje samostatnou (a myslím si kolektivní) analyticko-syntetickou soustavnou práci organizačních prvků strany už i jen z toho důvodu, že tyto subjekty práva by měli být „potvrzeny ústředním výborem“. Čtenář určitě chápe, že „potvrzením“ V. I. Lenin nemyšlel razítko na papíru, ale získání priority v zájmových organizacích tak, aby svou činností se projevovali jako stranické.

Ovšem současná realita nabízí i jiné formy organizace, například zájmové spolky, kroužky atd. Kdo tomu brání, aby právě tato organizační forma byla řízená přímo strukturálními prvky strany, počínaje základní organizací. Ovšem z několika pádných důvodů si myslím, že největšími hříšníky v tomto směru jsou okresní a obvodní výbory, které mají větší možnosti pro rozvoj práce uvedených organizací než základní organizace.

S výše uvedenou úvahou nad „Praktickou nutností prověřenou desítkami let

zápasů“, souvisí problematika aktuálního programu strany. Někdy si myslím, že přes stromy se nevidí hora. Dětská nemoc levičáctví se projevuje i v tom, že chceme se vyšplhat na horu tak, že přitom pokácíme všechny stromy. Namísto toho, abychom uvažovali, jak mezi těmi stromy proklíčkovat bez ztráty kytičky a využili stromy k našim zájmům. Jinými, nepoetickými slovy řečeno, faktem prověřeným desítkami let zápasů proletariátu je stanovení aktuálně reálného programu strany, který je průsečíkem současnosti a budoucnosti.

V programu nestačí jenom „skloňování a časování“ teze o zvrhnutí kapitalismu. Program, když chce být fakticky akčním, musí v sobě obsahovat analýzu splnění úkolu předchozího (akčního?) programu, objektivní analýzu současného stavu vývoje společnosti jako takové a strany zvláště a také vytyčit úkoly na další období. Zvláštností a přitažlivostí programu strany na určité období (marxisti-leninovci to nazývali minimálním programem) by mělo srozumitelně ukázat, jak a s kým se předpokládá vytyčené úkoly plnit. Má to svůj význam také pro vymezení role spojenců při dosahování vytyčených cílů. Doufejme, že nadcházející sjezd strany to udělá.

Bezpochyby kardinální otázkou programu je jeho obsah. Někdo namítne, že je to banálně jasná otázka. Ano, až tak banální, že se již téměř 20 let o ní vede vyostřená diskuse.

Vzpomínám si na velice podnětné úvahy Rostislava Čuby o ekonomických, politických a také ideologických hodnotách, na jeho spoluautorství s Petrem Blahynkou v práci „Hospodářství nové doby“ z roku 2020. Žel tyto názory a návrhy jaksi zanikly. Není prostoru pro hlubší rozebrání otázky akčnosti obsahu programu strany. Pro zestručnění využiji výpise z mého konspektu práce PhDr. Františka Neužila „Možné teze ke zkoumání příčin, proč socialismus před listopadem 1989 neuspěl v soupeření s kapitalismem“ z roku 2016: „...cestu k tomu, aby se úplnější a dokonalejší forma socialistického zespolečenštění stala „konkrétní organickou celistvostí“, jež si jakožto sociálně ekonomický organismus vytváří a dotváří orgány, tkáně a složky, které jí chybějí, může prokřestit pouze aktivita nového revolučního politického subjektu, jenž vytvoří revolučně demokratický sociální stát vytvářející politické a právní předpoklady k tomu, aby v lůně třídě sociální strukturace kapitalismu mohly vznikat zárodečné buňky třídy samosprávných vlastníků, která se stane krystalizačním jádrem svazku třídních sil, jejichž dějiny tvorná

aktivita bude směřovat za hranice kapitalistické třídně sociální dělby práce. Koncepce socialistického zespolečnění jako „konkrétní totality“ se tak může stát ideově teoretickým východiskem samosprávného modelu socialistického společenského uspořádání, jenž odpovídá potřebám revolučního socialistického hnutí jedenadvacátého století“. A ještě jedna věc. Z mého výkonu funkce zastupitele v jedné pražské městské části si vyvozují závěr a zkušenost, že při tvorbě programu na dané volební období jsme si „dali záležet“ a plácali nás po ramenou, jak je dobrý. Při výročním hodnocení prošlého volebního období jsme „suše“ konstatovali, že cca 80% našeho volebního programu realizovala ODS. Radost z realizace části programu byla na místě, „body“ pro stranu žádné. Dnes jsi uvědomuji, že základní chyba byla v nás – nedůsledně jsme reprezentovali úspěchy našeho volebního programu a nedostatečně odhalovali taktiku ODS..

Právě v této souvislosti se chci zamyslet i nad otázkou, zda komunistům by mělo primárně jít o „body“ anebo o vědomí, že jejich práce je pro lidi, které zastupují. Historie uvádí ne jeden příklad toho, že druhá část otázky je pravdou. V. I. Lenin otevřeně upozorňoval, že osvobození dělníků (myslel tím masu lidí) může být jen dílem dělníků samých (tedy masou lidí). Ve vztahu masa, třídy, strana je top bodem strana. Ovšem když

se zapomíná na starting point, vede to nejen ke „chutnání moci“, ale až ke kultu osobnosti. Další příklad ze své zkušenosti. Jeden ze dvou nejčelnějších funkcionářů VV ÚV KSČM na předvolební výroční členské schůzi svévolně (jak se říká „bez mrknutí oka“) změnil schválený klíč pro určování počtu delegovaných účastníků obvodní konference (podle počtu členů základní organizace se určoval počet kandidátů na obvodní konferenci). A to jenom proto, aby na konferenci „prosadil“ svého „oblíbence“. Zaplať Pán Bůh, že již ve VV není. Ale jeho soupoutníci tam jsou! Ono si pak člověk řekne, proč si zkracovat život s koexistencí s těmito lidmi? Jednou V. V. Putin řekl: „Ruský člověk (myslel tím osobnost jako celek) není ten, kdo jenom mluví rusky. Ruský člověk je ten, kdo také myslí a koná po rusky.“ Jsem přesvědčen, že tato charakteristika platí i ve směru ke komunistům. Také si myslím, že někteří „komunisté“ vůbec nedoceňují práci vnitřně skalných komunistů v jiný než stranických strukturách.

I z hlediska další taktiky práce strany v reálných podmínkách, pro stranu je tato tendence nebezpečná (řekl bych smrtelná), vedoucí k sektářskému uskupení určité části lidu.

Vnitřně jsem přesvědčen o tom, že zejména funkcionář strany by si měl před spaním vždy opakovat: „Jsem sluha lidu, jsem jeden z lidu“. Doba reálného socialismu pominula. My, kteří jsme byli hýčká-

ni jeho blahobytem, když se nechceme snížit na úroveň sektářství, musíme se navracet k historickým poznatkům, které mohou být pro nás zdrojem inspirace. Vždyť i otázka „zákazu komunistické strany“ byla již na konci 19. století nastolena a brilantně řešena K. Marxem a B. Engelsem. Když budeme duplikovat, že činnost strany je v souladu s článkem 2 Ústavy ČR, tedy že „Lid je zdrojem veškeré státní moci“ a strana, jako jedna z představitelů lidu, je oprávněna podílet se na státní moci, jsem si jist, že ani soudně „protiduplikáty“ nejsou obhajitelné. Ovšem je zde i pokračování uvedeného článku: „...vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní“. A to, jak lid „vykonává“ svou státní moc, je otázka na další i delší úvahu. Úkolem strany je nejen předložit lidem srozumitelný reálný program, ale také vytvořit strukturálně organizační předpoklady pro jeho plnění a též přesvědčit většinu lidu, aby jej realizovala za pomoci různorodé škály spojenců. Tedy pro funkcionáře strany aktuální praktická nutnost prověřená desítkami let zápasů jednoznačně zní:

„Čelem k masám!“

Na závěr ještě jedna myšlenka. V současnosti se ani tak nejedná o „bídu filozofie“ (která se dá dostudovat), jako o „bídu praxe“. Holt, a ta se dá změnit, získat jedině poctivou stranickou prací. Jinými slovy, ne teoretizováním, ale činy.

Kamil Niva, Praha

Írán je jen další válka

Generální tajemník NATO Mark Rutte, silný podporovatel války Donalda Trumpa proti Íránu, v neděli v pořadu CBS News naznačil, že se členské státy NATO nakonec „sjednotí“, aby vyslyšely Trumpovu výzvu k nasazení námořních sil do Hormuzského průlivu. Dobrou zprávou podle něj je, že se od čtvrtka 22 zemí – většina z nich členů NATO, ale také Japonsko, Korea, Austrálie, Nový Zéland, Bahrajn a Spojené arabské emiráty – spojilo, aby v podstatě odpověděly na tři otázky - co potřebujeme, kdy to potřebujeme a kde to potřebujeme.

Rutte to sice nezmínil, ale většina z těchto zemí jsou zároveň klíčovými členy Kontaktní skupiny pro obranu Ukrajiny, která se zavázala pomáhat v boji proti Rusku tak dlouho, jak bude potřeba.

Většina z nich také patří do seznamu v příloze I. Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, což znamená jejich povinnost převzít vedoucí úlohu v otázce klimatu. A většina z nich jsou shodou okolností rovněž země, které nahromadily více dluhů než kdykoli jindy v historii. Pokud tedy někteří členové „civilizovaného světa“ váhají, zda se do Trumpovy nové války zapojit, je poněkud pozdě.

Už teď jsou natolik přetíženi závazky, že jeden další by toho stejně moc nezměnil.

Erik Best, 26. 3. 2026

ODS na Tchaj-wanu na vedlejší koleji

Tehdejší čínský velvyslanec Zhang Jianmin v září roku 2019 prohlásil, že současné bilaterální vztahy se nacházejí v nejnepříhodnějším období své historie. Jako příklady značek, pro něž Čína představuje největší zámořský trh, zmínil Škodu Auto, Home Credit či výrobce klavírů Petrof.

O tři měsíce později jeho velvyslanectví uvedlo tytéž tři společnosti ve výhružném dopise zasláném kanceláři prezidenta Miloše Zemana, kde píše, že české podniky s ekonomickými zájmy v Číně budou muset platit, pokud předseda Senátu Jaroslav Kubera (ODS) plánovanou návštěvu Tchaj-wanu uskuteční. Ten krátce poté zemřel, ale jeho nástupce Miloš Vystrčil (ODS) cestu podnikl a nyní plánuje další.

Škoda Auto i Home Credit ze skupiny PPF se od té doby z Číny stáhly a prezidentka firmy Petrof před rokem prohlásila, že se jim tamní podnikání úplně nevrací.

ODS, kdysi strana podnikatelů, nadále upřednostňuje hodnotová gesta před pragmatismem. V praktické rovině to znamená, že pravděpodobně nebude součástí zásadního geopolitického posunu v globálním světovém řádu, který nyní probíhá.

Erik Best, 20. 4. 2026

„V Bruselu se šíří panika,“ říká ohledně pohonných hmot europoslankyně Kateřina Konečná (KSČM) a zmiňuje návrhy evropského komisaře pro energetiku, jako třeba zavedení přidělového systému na benzín nebo zákaz jízdy autem v určité dny. Dostala se i k „prorodinné politice“ a přišlo varování. Nevynechala ani nedávný útok na budovu Ruského střediska vědy a kultury v Praze a zmiňuje dvojí metr.

Paní poslankyně, mezi nejvíce diskutované problémy těchto dní patří ceny pohonných hmot. Jaký očekáváte vývoj? A co říci na postoj naší vlády?

V Bruselu se šíří panika. Poslední tankery, které z oblasti Perského zálivu stihly vyrazit před začátkem války, již dopluly do evropských terminálů a nikdo neví, kdy se průliv otevře a dodávky se znovu obnoví. Evropský komisař pro energetiku Dan Jørgensen už poslal vládám členských států dopis, v němž jim navrhuje, aby začaly omezovat dopravu – buď skrz zavedení přidělového systému na benzín, anebo pomocí záka- zu jízdy autem v určité dny. Pokud bude Hormuzský průliv zavřený další měsíc a Evropská unie nebude ochotná obnovit nákupy energií z Ruska, tak se tyto návrhy stanou tvrdou realitou.

Vláda Andreje Babiše postupuje tak, jak je pro české vlády bohužel typické – pomalu. Zatímco všechny okolní státy dávno zavedly opatření proti prudce se zvyšujícím cenám, tak my tak činíme až nyní. Díky vládním opatřením by snad měly ceny klesnout o pár korun, ale co budeme dělat, pokud se naplní ten nejčernější scénář? Zoufale ČR chybí jasné a předvídatelné vedení, které bude s občany srozumitelně komunikovat a které bude připravené na všechny varianty vývoje.

Máme tady další nepříliš radostnou zprávu. V roce 2025 se prý narodilo nejméně dětí v historii statistického zjišťování. Proč podle vás porodnost tak klesá a co to bude znamenat pro ČR do budoucna například ohledně důchodů, ale i dalších věcí?

Vychovávat dítě je drahá záležitost. A bohužel rok od roku dražší. Zdražuje výbava pro prvňáčky, zdražují kroužky, zdražuje všechno. K tomu si připočtete nedostupnost bydlení, nedostupnost školek a jeslí. Pak se nelze divit, že dětí je stále méně. Řekněme si to na rovinu: my jako národ vymíráme. Ohrožuje to naši budoucnost. Vláda by to měla konečně uznat a začít se tím akutně zabývat. Hnutí Stačilo! mělo ve sněmovních volbách celou kapitolu programu věnovanou prorodinné politice – nevidím, že by ta řešení, co jsme nabízeli, někdo v parlamentu teď zvedal. Pokud se situace nebude řešit, tak to akorát posílí několik nebezpečných politických tendencí: jedna skupina rádo by politiků bude chtít vymírání národa řešit dovozem migrantů, což, jak vidíme na západ od nás, stabilitu ve společnostech neposiluje. A pak tu budou hlasy různých asociálů, kteří budou argumentovat zvyšujícími se náklady státu na důchody a budou chtít důchodový systém privatizovat – ideálně si při tom pak namastit vlastní kapsy.

Poprvé po třech letech opět společně jednala česká a slovenská vláda. Potěšilo vás to? A co s odstupem doby říci na přerušení těchto pravidelných setkávání ze strany tehdejší vlády Petra Fialy kvůli některým odlišným politickým názorům?

Mám velkou radost, že byla společná jednání obnovena. Fialova vláda poškodila českou zahraniční politiku v mnoha

ohledech, ale to, že se rozhodla sabotovat náš přátelský vztah se Slovenskem, mě překvapilo ze všeho nejvíce. To si nedovolila udělat žádná česká vláda v minulosti. A já doufám, že si to už nedovolí udělat žádná česká vláda ani v budoucnosti.

Přes 20 šéfredaktorů a šéfredaktorek v ČR vyzvalo premiéra, ale i další politiky, aby respektovali svobodnou, nezávislou a kritickou žurnalistiku. Reagovali tak na Babišovu kritiku, která se týkala serverů Seznam Zprávy, Novinky.cz a deníku Právo. Je obava novinářů na místě? A je na místě premiérova kritika?

Obava novinářů na místě není. Média, pro která pracuji, nejsou nějakým nedotknutelným božstvem. Žijeme v demokracii, kde je kritika přirozená. To je jedna věc. A tou druhou je fakt, že žádné z těch médií, která se ozvala, nejsou média skutečně nezávislá. Jsou to média soukromá, která více než ochotně propagují názory svých vlastníků. Připomenu tady pana Lukačoviče, který rozhodoval, co smí Seznam Zprávy publikovat a co ne, a který veřejně prohlásil, že v redakci svého média provede pravicový obrát. A třeba takové Novinky při volbách neustále šířily o hnutí Stačilo! a jeho kandidátech nejrůznější lži a dezinformace. Andrej Babiš není tak zdaleka jediný, kdo už je z českých novinářů zcela znechucen.

„Ústavní soud shodil Smlouvu s Vatikánem a potvrdil naši několikaletou kritiku, že by dal katolické církvi neústavní výsadní postavení,“ napsala jste na facebookovém profilu. Můžete to prosím i pro naše čtenáře rozvést?

Katolík Fiala zkrátka chtěl své církvi garantovat privilegované postavení a zneužil státní instituce, aby toho dosáhl. Celá smlouva s Vatikánem byla krok zpátky v čase někam

do devatenáctého století. Je dobře, že Ústavní soud poukázal, že jde proti naší Ústavě. Smlouva ratifikována proto nebude a Petr Fiala si může připsat další politickou porážku.

Zmínila jste i „další bruselský diktát: likvidace českého piva v přímém přenosu.“ I tady poprosím o komentář...

Každý rok na apríla mám jeden takový ironický příspěvek pro svůj facebook. Mí fanoušci jsou na to už zvyklí. Je škoda, že takový server super.cz, který dlouhodobě kope za prezidenta Pavla, pak tvrdil, že jsem si ze svých fanoušků „krutě vystřelila“. Beru to tak, že redaktoři tohoto média asi nemají smysl pro humor.

V minulých dnech došlo k útoku na budovu Ruského střediska vědy a kultury v pražských Dejvicích. Zápallné láhve na budovu prý hodil cizinec, který se podle médií policii sám přihlásil. Co k tomu říci?

Zatímco zapálení tovární haly pardubické zbrojovky bylo ihned klasifikováno jako terorismus, tak útok na Ruský dům, kde je knihovna a běžně se pořádají akce pro veřejnost, byl označen jen jako poškození cizí věci. Nad tím zdravý rozum zůstává stát. V případě pardubického útoku média informovala ihned o všech detailech ze života podezřelých, ovšem doteď nejsou známy žádné informace o cizinci, který se policii k útoku dobrovolně přihlásil. Jsou to nehorázné dvojí metry. Samotný útok na kulturní centrum je pak smutným důkazem toho, jak hysterická rusofobie v Evropě silně zapustila kořeny.

David Hora, 7. 4. 2026

„Rozhodoval, co smí ven.“ Lukačovič! Konečná řekla víc než Babiš

Co říkáš míře lhaní v médiích týkající se historie odsunu českých Němců? Co říkáš pojmem jako „kolektivní vina“, „Benešovo vyhnání našich Němců“, „odevzdání Československa Stalinovi“, „brněnský pochod smrti“, a dalším a dalším? Jsou to jen banální lži nebo důkladné manipulace?

Co se odsunu týká, je nutné si uvědomit několik základních faktů, v třicátých letech Hitler řval cosi o životním prostoru, tedy Lebensraum, na Karlovarském sjezdu Henlein vyhlásil konkrétní program, v pohraničí došlo ke střetům, které musela řešit armáda, Němci žijící na našem území řvali Heim ins Reich, to jenom pro dokreslení. Válka končí v květnu roku 1945 a dochází k odsunu Němců a to na základě výsledků Postupimské konference. Tehdy se mocnosti na odsunu dohodly - odcituji článek XIII... „*Tři vlády, které posoudily tuto otázku ve všech jejích aspektech, uznávají, že transfer německého obyvatelstva, které zůstalo v Polsku, Československu a Maďarsku, bude nutno provést do Německa. Souhlasí s tím, že jakýkoliv takový transfer, který bude proveden, musí být uskutečněn spořádaným a lidským způsobem...*“

Na odsun nejvíce tlačila americká strana, a to kvůli možným dalším střetům s Němci po válce, chtěli tím zabránit krveprolití. To, že docházelo při odsunu k excesům, ano, stávalo se to, ALE, nejen u nás!!! A nemůžeme se divit, nenávisť k Němcům v té době byla obrovská. Mnoho historiků k odsunu říká *ano, nebylo to morální, ale z lidského hlediska pochopitelné, protože ten, kdo se vrátil z koncentráku a potkal prvního Němce, tak vzal lopatu a zabil ho. Tak to prostě bylo.* Já bych ještě dodal, že Francouzi se po válce také nechovali zrovna lidsky. Už to na YouTube není, ale v jednom dokumentu byly autentické záběry z té doby... Francouzi přibili nahou Němku na kříž, házeli po ní lahve, kameny, mlátili ji dřevěnými klacky, až ji ubili, ostatní ženy, které kolaborovaly s Němci, ostříhali do hola a podobně.

Takže, rozhodně nemůžeme říct, že odsun byla svévole prezidenta E. Beneše. Prezident tím, že napsal ony dekrety, stanovil jasná pravidla. Samotný odsun byl proveden několika dekrety, které vytvářely právní rámec pro poválečné uspořádání. Společně s rozhodnutím vítězných mocností vytvořilo základ uspořádání obnoveného Československa po druhé světové válce.

A slova o kolektivní vině jsou absolutně nesmyslná.

Stejně tak odevzdání Československa Stalinovi - na Jaltské konferenci se mocnosti dohodly na poválečném uspořádání. Historik Smetana na otázku, jestli Jaltská konference zařadila Československo do sféry sovětského vlivu, odpovídá: „*Je to mýtus, který je hluboce zakořeněn v mentální mapě Čechů.*“

Osobně říkám, že přepisování historie nezná hranic.

Co se Stalina týká, bez Rudé armády by naše vlast nebyla osvobozena, to je jediná pravda.

Jsi aktivní účastník spolků, které vnímají „sudetskou otázku“ a politické záměry různých tuzemských i zahraničních subjektů (jmenujme za všechny bavorskou zemskou vládu a spolek Meeting Brno) jako nebezpečí pro český národ a nás

stát. Jak hodnotíš aktuální situaci ohledně srazu sudeťáků v Brně mezi 21. a 31. květnem 2026?

Tento sraz sudeťáků považuji osobně za urážku a plivanec na 365 000 zavražděných Čechoslováků za druhé války. Tito lidé byli umučeni, popraveni, zabiti rukama nacistů a spolek sudetských Němců založili právě bývalí nacističtí pohlaváři.

To, že se sraz koná na našem území, za to můžeme vděčit našim bývalým politikům, v roce 2015 přednesl premiér

Nečas v Mnichově slavný projev, ve kterém se sudeťákům omluvil za veškeré přikroří, které jsme jim způsobili!!!

To je neuvěřitelné. V roce 2016 se Posselt domluvil s ministrem kultury Danielem Hermanem na tom, že se sraz bude konat na našem území. Deset let měli na to, aby se sraz uskutečnil, ano, deset let, a proto já již několik let říkám - jejich politika je tichá, plíživá, ale o to víc nebezpečná.

Co říkáš na mlčení české vlády k tématu srazu sudetských Němců u nás?

Během posledních deseti, patnácti let se podařilo Posseltovi u nás vytvořit velice silnou skupinu příznivců. Jsou to notoricky známá jména. Petr Fiala, Daniel Herman, Petr Pithart, Milan Uhde, Boleslav Polívka, kněz Halík a další a další známé tváře. Mimo jiné i spolek Meeting Brno.

Tento spolek obdržel na loňském srazu od Posselta vyznamenání. Cenu Karla Velikého. Tedy Karls Preis, a na to konto tento spolek pozval sudeťáky do Brna. Na loňském srazu se osobně zúčastnili a sraz podpořili tři členové bavorské vlády!!! Nemyslím si, že tato návštěva byla náhodná. A dění dnešních

dnů to potvrzují, bavorská vláda poslala na sraz 850 000 Eur!!! To je cca 22 milionů korun. Město Brno a Jihomoravský kraj přispěly na sraz cca 9 miliony korun.

A to nejhorší na tom je, že mlčí naše vláda, senát, Pražský hrad - jako by se jich to netýkalo. Tady Bavorská vláda koná a jak říkám, naše mlčí. A já se ptám, jestli jsme dali naší vládě, parlamentu, senátu, Hradu mandát k mlčení, a ptám se dál, jestli jsme dali mandát bavorské vládě ke konání??? Co se ještě musí odehrát, aby naše vláda začala konečně hájit zájmy českých občanů?

Co osobně plánuješ, které aktivity chceš podpořit?

Vše, co se děje kolem srazu Sudeťáků krajského sdružení (SDL) považují za obrovské riziko pro naši vlast. Posselt sice říká, že mu jde o usmíření a porozumění. Není to pravda, lže. Kdyby mu opravdu šlo o porozu-

mění, tak by vytvářel tlak na spolkovou vládu, aby vyplatila ČR a SR válečné reparace, včetně navrácení 24,2 tun zlata, které Němcům poskytla za války z našeho zlatého pokladu Bank of England. Nic takového jsem nezaznamenal. Ani jsem neslyšel, že by sudeťáci řekli „*distancujeme se od stanov a cílů z roku 1949, 1950*“. Ano v roce 2016 napsali do stanov, že nebudou mít vůči České republice majetkové nároky.

A já se ptám, proč na srazích zmiňují, že je zapotřebí napravit některé krivdy z roku 1945. Proč považují dekrety prezidenta Beneše za zrušitelné zločiny?!

Za to ale zmiňuje spolkový premiér Söder, že by si ti odsunutí zasloužili Nobelovu cenu míru.

Obávám se, že bychom mohli přijít o republiku

Zeptali jsme se...

A já se opět ptám: Kdo dá Nobelovu cenu míru našim padlým občanům, kdo dá Nobelovu cenu míru všem padlým, kteří bojovali proti fašismu?! Požadavek Södera považují vrchol pokrytectví. Na letošní sraz přijede premiér Söder, ministr vnitra spolkové vlády... proč asi?? Aby si dal s Posseltem kafe? A sám jsem zvědavý, kdo z našich čelných politiků se na srazu objeví, že by opět přijel prezident??? Prožíváme něco, co je naprosto neuvěřitelné a - budu se opakovat - naši politici mlčí...!

Osobně říkám, nejsou to politici, jsou to pouze slouhové všech slouhů, nejsou to politici starého stříhu, stříhu E. Beneše, Rašína, generála Svobody, B. Chňouпка a dalších. Nesahají jmenovaným ani po podrážku u bot.

Jsem zvědavý, co do roka a do dne vyplave na povrch z toho, co se dojedná na letošním srazu. Nic pozitivního to pro ČR nebude.

Vidíš nějaký cíl, které je třeba dosáhnout?

Musíme si uvědomit jednu věc. Srazem to začíná... a skončí to kde!? A proto nemohu mlčet, nejde to. Co tedy dělám? Připravil jsem s kolegy demonstraci v lednu 2026, natočil jsem dva pořady na téma SDL na Inovaci Republiky, pomohl jsem při tvorbě speciálního čísla novin Inovace republiky na téma sudetáků. Jde o výtisk v počtu 100 tisíc kusů. Plánujeme navštívit ministerstva a odevzdat jim tyto noviny. Navštívíme i sídlo vlády, senát, ODS, Lidovce a ostatní, všem rozdáme ony noviny. Mám v plánu po srazu udělat putovní výstavu na téma

sudetáků s cílem, dostat informace mezi mladou generaci. Odeslal jsem loňského roku protestní dopis proti srazu na naši ambasádu v Berlíně, na ambasádu SRN v Praze, primátorce města Brna, premiéru Fialovi, ministru zahraničí Lipavskému, Institutu Václava Klause... Bývalý prezident Klaus odpověděl během několika málo hodin. V dopise uvádí, že i on považuje SDL za hrozbu pro ČR. Ostatní neodpověděli, jen primátorka města Brna Mgr. Vaňková v dopise uvedla, že SDL je pouze zájmový spolek, který nijak nemůže ublížit ČR... aha, tak proč tedy na sraz teče tolik milionů korun???

Jsem si jistý, že bychom se konečně všichni měli spojit, podat si ruce a táhnout za jeden provaz v boji proti zlu, měli bychom zabránit tomu, aby se další sraz konal v Liberci. Měli bychom vytvořit neuvěřitelný tlak na vládu, aby začala konečně hájit zájmy občanů České republiky.

Obávám se jedné věci, že se nám toto nepovede, naší největší chybou je, že se neumíme spojit. Ego a někdy i politické ambice nám ubližují...

Jsem přesvědčen, že pokud by mělo dojít k nápravě, je třeba položit na stůl Národní Obrození 2.0, položit na stůl Morální a Etický kodex politika!!!

Opravdu se obávám, že bychom mohli přijít o Republiku.

Rozhovor s vlastencem a propagátorem pravdivého historického poznání Miroslavem Suchopárem připravil Robert Kvacskaí

My, níže podepsaní občané České republiky, se obracíme na představitele, členy a sympatizanty Sudetoněmeckého landsmanshaftu:

Důrazně vás vyzýváme, abyste upustili od záměru pořádat sudetoněmecké dny na území České republiky, konkrétně v Brně. Taková akce zde nemá legitimitu ani opodstatnění.

Považujeme ji za vědomou provokaci a politický nátlak, který zpochybňuje historickou zkušenost naší země. Nejde o gesto smíření, ale o pokus prosadit výklad dějin, jenž relativizuje odpovědnost za rozbití Československa, okupaci a následné zločiny nacistického režimu.

Odmítáme manipulativní zneužívání pojmu „smíření“. Vztahy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo jsou dlouhodobě stabilní a funkční. Neexistuje žádný legitimní důvod otevírat historické otázky způsobem, který vede k jejich reinterpetaci ve prospěch těch, kdo stáli na straně agresora.

Trváme na historických faktech.

Sudetoněmecké politické reprezentace sehrály aktivní roli při destrukci Československé republiky. Konrad Henlein a jeho hnutí získali masovou podporu německého obyvatelstva. Vědomě napomáhali nacistické expanzi a dopustili se vlastizrady. Ozbrojené struktury Sudetoněmeckého Freikorpsu rozpoutaly násilí proti československému státu ještě před uzavřením Mnichovské dohody. Po vynuceném odstoupení pohraničí byly tisíce českých rodin vyhnány z území, kde žily po generace.

Nejezděte do Brna! Nejste tu vítáni!!!

Otevřený dopis občanů České republiky pořadatelům a účastníkům sudetoněmeckých dnů v Brně

S okupací přišel systematický teror Protektorátu Čechy a Morava, na jehož správě se podíleli bývalí českoslovenští občané německé národnosti v čele s K. H. Frankem. Symboly tohoto teroru zůstávají zejména Lidice a Ležáky stejně jako desetitisíce popravených mužů, žen a někdy i dětí. Ti zůstali věrni Masarykovým ideálům, na kterých vznikla v roce 1918 Československá republika. Proto se stali ve vlastní zemi okupované nacistickým Německem nežádoucími a byli vražděni, mučeni a pronásledováni.

Tyto skutečnosti nelze relativizovat ani vyvažovat selektivně vybranými individuálními příběhy.

Odmítáme jakékoli pokusy zpochybňovat poválečné právní uspořádání, včetně ně obsahu Benešových dekretů a dalších československých zákonů. Tyto akty byly přímým důsledkem války, okupace a zločinů nacistického režimu. Jsou součástí mezinárodně uznaného výsledku druhé světové války a nepodléhají revizi. Nahlížen na ně dnešními očima a měřit je současnými standardy mezinárodního práva je pokrytecké, prázdné a falešné.

Stejně důrazně odmítáme jakékoli politické, právní či majetkové nároky, které by z těchto aktivit mohly být odvozovány.

Československo nebylo agresorem. Český národ nenese odpovědnost za rozpoutání druhé světové války. Ta u nás začala už v září 1938 právě ze strany sudetských Němců nevyhlášenou válkou proti vlastní zemi a českým spoluobčanům. Byl to Freikorps a SdP, kdo vraždil české četníky, vojáky, příslušníky Finanční stráže a terorizoval české obyvatelstvo v době zvýšeného ohrožení státu v týdnech a dnech před Mnichovem. Nepřipustíme proto výklady, které staví pachatele a oběti na jednu rovinu.

Brno není neutrální prostor. Je to město poznamenané důsledky Mnichovské dohody, okupace a nacistického násilí. Pořádání této akce právě zde považujeme za nepřijatelné.

Vyzýváme vás, abyste tento záměr opustili, abyste nepřekrucovali historii a nezneužívali pojem smíření. Historii ponechejme už jednou provždy historikům!

V Brně 27. dubna 2026

Adresováno:

Pan Bernd Posselt

Sudetendeutsche Landsmannschaft – Bundesverband – e.V.

Hochstraße 8, 81669 München

info@sudeten.de

Kopii Vašeho dopisu můžete zaslat na vědomí zástupcům neformální iniciativy Obrana národa 2 - panu Řihovi (martin.rihax@seznam.cz), či panu Kotasovi masco@wosa.cz

**Zveřejňujeme se souhlasem autora textu emeritního hejtmána JMK
JUDr. Michala Haška**

Pavel Tuček reaguje na dva aktuální texty o situaci současné levice v Česku a o možnostech levo-levého spojení. Reakce Michala Ševčíka na autorský článek Vítka Prokopa „Mluvil tu někdo o Nové lidové frontě“ mě přivedla k rozhodnutí, podpořit klíčové myšlenky, které si vysloužily Michalovu kritickou reakci.

První bod, který Michal nedobře pochopil, se týká politického marketingu, který dnes hýbe i rádobou socialistickými stranami. Osobnost Kateřiny Konečné lze skutečně považovat z hlediska boje za sociální spravedlnost jako málo důvěryhodnou, protože vizitkou politika, mají být konkrétní činy. Kdo z nás dokáže vyjmenovat alespoň jeden počin, který Kateřina za její celoživotní politickou činnost dotáhla do úspěšné politické praxe?! Již na konferenci Obrana svrchovanosti, která byla v roce 2022 jednou z prvních hojně navštívených akcí spolku Svatopluk, mi do očí bil rozpor mezi ní a legendárními levicovými revolucionáři – kupříkladu i permanentně dehonestovaný Klement Gottwald byl (alespoň za mlada) schopen stoupnout si na bednu uprostřed dílny a zaujmout i mnohdy (díky sociálním podmínkám) nevzdělané zaměstnance svým projevem.

Po zpřeházení listů se svým generickým projevem (jehož hlavní myšlenkou byl populistický a fantasmagorický Czexit) se Kateřina na konferenci téměř na pět minut odmlčela, než byla schopná svůj projev alespoň kostrbatě dokončit. Takto skutečně nemá vypadat žádný, natož levicový lídr. Zcela proto souhlasím s Vítkem, že za úspěchem »Stačilo!« v eurovolbách 2024 bylo především příhodné načasování (neexistence relevantní alternativy) a srozumitelné vytěžení marketingových hesel s vysokým mobilizačním potenciálem – na pokraji války, v čase mravní, sociální a hospodářské krize, je jich k dispozici nepřeberně.

Na druhou stranu chápu Michala, že (nejen) moje volba kolic »Stačilo!« byla pro přesvědčeného socialistu takticky optimální, přičemž díky volebnímu výsledku byl do Evropského parlamentu zvolen i Ondřej Dostál, který pro mě osobně představuje český prototyp kvalitního politika pro 21. století. Bohužel i vyřídilka evropské levicové hvězdy, kterou dlouhodobě představuje Saha Wagenknecht, vedla na domácí německé scéně jen k dalšímu štěpení tamní levice, aniž by velkokapitál nějak ohrozila.

Další Vítková myšlenka odcizení soudobé levicové politiky rádobou levicovými stranám nicméně platí a spíše než o spor v ideologickém zakotvení (stará vs. nová levice) je na vině oportunistů vrcholných představitelů těchto stran a hnutí. Údajné paktování s oligarchy není specialitou Kateřiny Konečné, ale schopností, které se za celý život (v politice) naučila (nejen) od svých soukmenovců. Pro příklad mohu uvést poměrně nedávný skandální případ zkorumpovanosti napříč politickým spektrem při hlasování o odpuštění dlužných poplatků skládkovacím firmám před Vánoci 2020, ze které profitovala především Křetinského společnost AVE (později vyšetřovaná NCOZ za miliardové daňové úniky), který se odehrál navzdory tomu, že dopady jeho špinavého byznysu na zdraví obyvatelstva regionů ve kterých podniká lze bez nadsázky kvalifikovat jako trestný čin obecného ohrožení. Za poslanceckou iniciativou přitom tehdy stál oportunistický politik levicových stran manifestně podpořených ANO (v dnešní politické situaci potenciálním koaličním partnerem Stačilo!) a latentně stranami současné koalice SPOLU – tabulku s hlasováním v záhlaví článku je nutné číst podle sloupce N (tzn. pouze 6 poslanců parlamentu proti návrhu zákona).

Sázka na zajištěné financování předvolebních kampaní penězí oligarchů levicovým dinosaurům v roce 2021 nakonec nevyšla. Lze se levicovým voličům divit, že než aby do parlamentu zvolili takto se projevující KSČM/ČSSD, raději k volbám nešli nebo dali hlas někomu jinému? Já osobně od skutečné levice očekávám, že většinou společnost bude před útoky velkokapitálu bránit i za cenu občanské neposlušnosti. Jestli se v něčem můžeme z historie levice inspirovat, je to především revoluční zápal jejich

špiček zcela dle zásady „Kdo chce zapalovat, musí sám hořet“. Bohužel při nedávném projednávání valorizace důchodů nebo legalizace americké okupace nedržel hladovku ani jediný „opoziční“ politik, nebyla svolána ani jedna demonstrace před sněmovnu atd. Přitom jak jinak mohou dnes levicoví politici vést politický boj v situaci, kdy drtivá většina masmédií (internet, televize, rozhlas, tisk) i establishmentu je na národní i globální úrovni pod kontrolou velkokapitálu!?

Vítek má skutečně pravdu v tom, že pragmatismus (resp. oportunistismus) rádobou levicových politiků k nějaké reálné změně v boji za sociálně spravedlivý systém nepovede.

Další smutnou kapitolou, kterou brilantně pojímá Vítek Prokop (a opomíjí Michal Ševčík) je postoj k marketingovému projektu Green Deal. Tvr-

dit po dvě stě letech intenzivní průmyslové činnosti a sedminásobném zvýšení celosvětové populace, že vliv člověka na klima není prokázán – jak to přitom velmi často činí i aktuální hvězda české intelektuální levice Petr Drulák – je v naprostém protikladu s dosavadním recenzovaným poznáním přírodních (exaktních) věd. Petr se tak mimoděk stává dalším užitečným pomocníkem fosilního velkokapitálu, který přitom stále postupuje podle stejného pravidla „socializace nákladů a privatizace zisků“ (pozadí Green Deal je skvěle popsáno a vysvětleno v článku Vítka Prokopa).

Za největší paradox propagandistického šílenství s názvem Green Deal já osobně považuji fakt, že pokud by socialistické Československo přežilo (geopolitické změny a touhu občanů po masovém konzumu), byla by to dnes země paradoxně nejvíce obdivovaná z hlediska green politiky. Míra osobní spotřeby tehdy byla rozhodně na udržitelnější úrovni, významnou část hospodářství zahrnovalo samozásobitelství a recyklace (v podstatě vše bylo opravitelné z tuzemských náhradních dílů). Individuální automobilismus byl spíše výjimkou, za to pravidlem byla hustá síť finančně dostupné veřejné dopravy zajišťující mj. dojížděku do zaměstnání, které se nacházelo v místě bydliště. Stát se svým občanům, kteří úspěšně prošli všeobecně dostupným a bezplatným vzdělávacím systémem odměňoval umístěnkami do relevantního zaměstnání, osoby nepřizpůsobivé naproti tomu poměrně efektivně postihoval. Výstavba sociálních bytů nebyla jen tehdejší vládním programem, nýbrž žitou skutečností a založení rodiny (jako základní podmínka početně udržitelné společnosti) celospolečensky podporovanou aktivitou.

Neekologičnost některých soudobých průmyslových provozů by byla současnými technologiemi určitě (vyřešitelná a pro (tehdejší i současnou) elektromobilitu byla tuzemskými dodavateli již tenkrát vystavěna dostatečně robustní energetická infrastruktura. Ačkoliv jedním z klíčových celospolečenských témat listopadového převratu byla ekologie, nelze se (nejen) po zhlédnutí výše uvedených reportáží o firmě AVE zbavit pocitu, že v přístupu státu k ochraně životního prostředí se za 35 let nic podstatného nezměnilo. Ostatně také k dobrému vzdělání či zaměstnání je i v současnosti zapotřebí především

Existuje ještě opravdová levice?

Napsali jste nám...

známosti a správné ideologické zabarvení v duchu současného prozápadního establishmentu. Jediný posun jsme aktuálně zaznamenali v nárůstu potřeby potravinových bank – je otázkou, jestli jejich neexistence za socialismu byla známka nedokonalosti systému nebo spíše naopak. Také aktuální vládní doporučení řešit vysoké ceny a nízkou kvalitu nakupováním v sousedních zemích není ničím novým.

Bohužel hlavní slabinou obou textů – původního Vítkova i Michalovy reakce – je zanedbání aktuálního (v podstatě globálního) stavu lidské společnosti, kdy se pomocí informačních technologií vlastněných a kontrolovaných globální či lokální oligarchií podařilo kulturně rozbit evolučně (geneticky) determinované mechanismy sociální soudržnosti. V současné atomizované společnosti, kterou svojí klecovou performancí geniálně vystihl disident Milan Kohout, je sice jednoduché v sekundě (i) pod falešnou vlajkou mobilizovat takřka miliardy, na druhou stranu jsou obyvatelé těchto internetem spojených individuálních virtuálních bublinových světů málo akceschop-

ní v reálném fyzikálním světě a bez dlouhodobé mediální masáže nemá jejich zápal výdrž potřebnou k celospolečenské změně. V době, kdy je na spadnutí trvalé fyzické připojení lidstva pomocí mozkových implantátů do internetu, jsou diskuze nad globální či lokální demokratickou změnou systému bohužel zcela odtržené od reality. Obávám se, že především toto poznání vede řadu jinak schopných intelektuálů a politiků k pragmatickému posluhování současnému systému. Zabetonování narativu světa bez alternativní budoucnosti (TINA) bohužel vede k celospolečenské deziluzi a zvyšující se míře výskytu psychických problémů (nejen) u mladé generace. Dále toto vede k prohlubování úpadku fungování demokratického systému založeného na dobrovolné volební účasti, která nyní generuje veřejné instituce reprezentující (převážně) společenské minority. Toto vše vytváří nebezpečný mix pro budoucí vývoj, který s vysokou pravděpodobností půjde úplně jinými cestami, než načrtli autoři, na které reagovala tato úvaha.

VSa, 4. 9. 2024

Podle profesora Jana Kellera nás asi čeká konečné smíření

NEKOREKTNĚ S KELLEREM „Definitivní smíření.“ Tak nazval sociolog a filozof Jan Keller svůj další komentář pro ParlamentníListy.cz. Češi se podle něj smířili s kdečím, takže je možná nepřekvapí ani konečná podoba tohoto jevu nadiktovaná Berndem v Brně.

Už jsme se dokázali smířit s kdečím. Smířili jsme se s tím, že Evropská unie, do které jsme vstupovali s vysokými očekáváními,

se vydává na dráhu hospodářského úpadku, energetického nedostatku, rostoucího uskrovnování a klesající životní úrovně. Zároveň se její centrum stává politicky stále panovačtější a vojensky neukojitelnější. Smířili jsme se s tím, že teď se už budeme stále více na dluh jenom militarizovat.

Smířili jsme se s tím, že naši spojenci nejvěrnější přepadávají jednu zemi po druhé. V některé v noci unesou vládní představitele, jinde je za bílého dne masakrují. Vyhrožují vyhlazením celých národů a nazývají to obrannou politikou.

Nás kárají za to, že se nechceme v této obranné politice dostatečně angažovat.

Smířili jsme se s tím, že budeme bojovat proti globálnímu oteplování dokonce i v případě, že by se potvrdily studie, podle kterých nám tady v Evropě hrozí spíše ochlazení. Zvykli jsme si na to, že i nepatrné korekce očividně nesmyslných cílů jsou vydávány za velká vítězství a za triumf politického umění.

Smířili jsme se s tím, že jakýsi gang zločinců s politickým krytím zničil plynovod, který měl zajistit přijatelné ceny energií pro firmy i domácnosti. Byli jsme nasměrováni na jiné dodavatele, jejichž dodáv-

ky vzápětí přerušila agrese našich spojenců. Nepřijde nám už ani divné, že náš ministr zahraničí, který původně chtěl být ministrem něčeho úplně jiného, vyjádřil vzápětí spojencům naši plnou důvěru.

Vyrovnali jsme se s tím, že máme v čele země prezidenta, jehož zvláštním konič-

kem je sloužit do roztrhání těla a naprosto nezištně vždy těm, kdo mají práve mocensky navrch. Zvykli jsme si na to, že i v jiných zemích hrají své hry zcela naho-

vodu to svým voličům zatím neprozradili. Namlouvají nám, že v podstatě o nic nejde, neboť naše země bude beztak obydlena jinými etniky, jejichž pracovní síla bude ještě lacinější než ta naše, takže národní ekonomika na tom - na rozdíl od národa - vydělá.

Časem se i my smíříme s tím, s čím se již smířili Francouzi, Britové i Němci. S rozvojem paralelních společností, které budou chtít

mluvit do fungování té naší, samy nás však do té své, která jede podle vlastních pravidel, nahlédnout nenechají. Kdo by si nechtěl zvyknout na ústup své kultury a rozklad své vlastní země, bude prohlášen za agenta cizí moci. Tak jednoduché to je.

Smířili jsme se s tím, že politické strany vesměs upadají do bezvýznamnosti, zatímco vliv nikým nevolených neziskových organizací, které by chtěly o politice rozhodovat i bez mandátu, je stále všude přítomnější.

Přitom jsem zvyklí platit si z vlastní kapsy jak neziskovky, tak média, která jim jdou na ruku. Komu se toto neprůhled-

né propletení ohrožující demokracii nelíbí, je vydáván za hrozbu demokracie.

Když už se bezpečně zjistilo, s čím vším jsme ochotni se smířit, nachystali nám jako třešničku na dortu ještě jedno smířování.

Koncem května přijede na sraz do Brna náš milý krajan Bernd, který se věčným smířováním docela obstojně živí. Dojetím rozteklý a naplněný duchem vzájemného porozumění nám snad už definitivně oznámí, jakou podobu bude mít naše konečné smíření.

Jan Keller, 19. 4. 2026

Úpadek, masakry, otroctví

„Konflikt nad jadernou velmocí se nedá vyhrát,“ upozorňuje komunista Josef Skála. Varuje před riziky zatažení České republiky do války a zdůrazňuje nutnost hájení národních zájmů a neutrality. Levice se podle něj nachází v krizi, protože se nedokázala vymanit ze starých chyb a oslovit společnost skutečným programem. Měl by prý vzniknout široký politický blok, který by propojil různé proudy od levice až po „civilizovanou část pravice“.

Rozhovor s Josefem Skálou (KSČM) přinesl kanál Zákony bohatství. Vysokoškolský pedagog a komunistický ideolog se vyjádřil k aktuální společenské situaci a k ožehavým tématům, od svobody projevu a migrace až po geopolitické konflikty a budoucnost levicové politiky v Česku. Diskuse se nevyhýbala ani otázkám spojeným s novou legislativou, která v lednu vstoupila v platnost a vyvolává mezi občany i právníky otazníky ohledně hranic veřejné debaty.

V úvodu se rozhovor zaměřil na to, jakým způsobem se současná mocenská struktura staví k odlišným názorům. Josef Skála v reakci na obavy z cenzury a nálepkování zdůraznil, že marxistický přístup, který zastává, se na rozdíl od jiných ideových proudů dokáže kriticky postavit k vlastním historickým selháním.

„My marxisté jsme jediní z vlivných ideových politických proudů, který se staví čelem i k tomu, co se našim jménem stát nemělo,“ prohlásil Skála, přičemž dodal, že toto nelze říci o liberálech či konzervativcích, kteří se tváří jako neomylní.

Debata se následně stočila k pojmu třídního boje, který bývá v médiích často démonizován. Skála upozornil, že tento konflikt není marxistickým vynálezem, ale objektivní realitou kapitalistické společnosti.

V rozhovoru použil citát investora Warrena Buffetta, aby demonstroval, že koncept „třídního boje“ není jen levicová rétorika, ale realita, kterou vnímají a využívají i vlivné osobnosti globálního byznysu.

Doslova citoval Buffetta takto: „Co říkáte třídní boj? Ne, to je třídní válka. My ji vedeme pořád a pořád v ní vyhráváme.“

Skála tím chtěl poukázat na to, že zatímco jsou lidé kritičtí k systému, jako marxisté, napadáni za to, že o třídním boji mluví, elity, ke kterým Buffett patří, tento pojem i tuto „válku“ podle něj používají naprosto bez zábran. Chtěl tak vyvrátit tvrzení, že třídní boj je jen levicovým konstruktem nebo že je jeho zmiňování nějaký zločin.

Deset států Evropy podle předpokládaného počtu přistěhovalých muslimů do roku 2050:

Švýcarsko – 1,53 milionu	Švédsko – 4,45 milionu
Rakousko – 2,12 milionu	Itálie – 8,25 milionu
Belgie – 2,58 milionu	Francie – 13,21 milionu
Nizozemsko – 2,79 milionu	Velká Británie – 13,48 milionu
Španělsko – 2,81 milionu	Německo – 17,49 milionu

NEKONTROLOVANÁ MIGRACE A UKRAJINŠTÍ UPRCHLÍCI

Výrazný prostor dostala problematika migrace. Skála odmítl šovinismus. „Já osobně volím takovou rovinu argumentace, že my marxisti absolutně nikdy jsme nebyli a nebudeme šovinisty. My prostě nikdy nemáme a priori záporný, natož pak nějaký štítlivý a agresivní a tak dále vztah ke kterémukoli etniku, nikdy,“ zdůraznil host.

Zároveň volal po pragmatickém přístupu státu. Kritizoval praxi zamlčování problémů, ať už jde o nekontrolovanou migraci v západní Evropě, nebo o specifickou situaci ukrajinských uprchlíků v Česku. Podle něj je nutné rozlišovat mezi těmi, kteří skutečně utíkají před válkou, a těmi, kteří využívají chaosu k vlastnímu obohacení.

„Pravda je vždycky konkrétní,“ uvedl Skála a zdůraznil, že stát má povinnost selektovat příchozí podle svých potřeb a národních zájmů, nikoli se snažit vytvářet nerealistický obraz naprosté bezproblémovosti.

Ujistil, že s šovinismem jeho slova nemají absolutně nic společného. „Já vůči Ukrajincům nemám nejmenší šovinistické animozity,“ ujistil komunista.

Dále se vyjádřil k roli Spojených států v konfliktech na Blízkém východě, zejména ve vztahu k Íránu. Vyslovil hlubokou obavu z toho, že se česká politika nechává vtáhnout do konfliktů, které nemají jasné vítězné řešení a které mohou ohrozit naši vlastní bezpeč-

nost. V této souvislosti varoval před následky agresivní zahraniční politiky a zdůraznil nutnost návratu k neutralitě, připomněl odkaz Jana Masaryka či Edvarda Beneše.

„Ten konflikt se nedá nad jadernou velmocí na jejich hranicích a na jejím území vyhrát,“ varoval host.

LEVICE NEMÁ PROGRAM, MUSÍ SE SPOJIT

Závěr debaty patřil budoucnosti české levice, jejíž stav Skála hodnotí jako kritický. Levicové strany se podle něj nacházejí v hluboké krizi, protože se nedokázaly vymanit ze starých chyb a oslovit společnost skutečným programem. Navrhl vznik širokého politického bloku, který by propojil různé proudy od levice až po civilizovanou část pravice a který by dokázal hájit národní zájmy proti vlivu cizího kapitálu a zahraničních mocenských zájmů.

„Levice se sama v tom zoufalém stavu, do kterého se propadla, nedostane do parlamentu, jedině s oporou v tom širokém bloku,“ vysvětlil svůj pohled.

Vyzval k otevřenosti a dalšímu dialogu, přičemž ocenil možnost mluvit přímo k divákům a reagovat na jejich kritické otázky. Uvedl, že má přátelské vztahy s představiteli spolku Svatoptuk, například s Petrem Drulákem, ale upozornil, že tento spolek není samospásný a levice si musí udržet vlastní integritu a nezávislost. I když spolek Svatoptuk a další iniciativy považuje za zajímavé a inspirativní, trvá na tom, že skutečná cesta ke změně vyžaduje odvahu k pojmenování problémů pod povrchem stávajícího systému a ochotu k vytrvalé, kritické práci.

Z *Parlamentních listů* **Nada Borská**, 18. 4. 2026

Zamlčování problémů Skála o uprchlících v Česku

Premiér Andrej Babiš a Karel Havlíček odhalili skutečný rozsah muniční iniciativy. Reakce Pavla Šika i senátorky Hamplové naznačují, že Fialova vláda zcela záměrně zamlčela klíčová fakta.

České firmy zajistily v muniční iniciativě pro Ukrajinu vojenský materiál za 274 miliard korun, řekli po jednání kabinetu novinářům premiér Andrej Babiš (ANO) a vicepremiér Karel Havlíček (ANO). Bývalá vláda Petra Fialy (ODS) podle Babiše o projektu mlžila a skrývala ho v rozpočtu Vojenského zpravodajství.

Babiš před loňskými sněmovními volbami iniciativu ostře kritizoval a sliboval její zrušení. Dnes uvedl, že vládní strany plní svůj předvolební závazek tím, že do iniciativy nepůjdou peníze z českého rozpočtu, ačkoliv ji Česko bude pro zahraniční zájemce dál koordinovat. „O muniční iniciativě jsme nic nevěděli, oni stále mlžili a skrývali to v rozpočtu vojenské rozvědky. Je to netransparentní,“ řekl o počínání předchozí vlády.

Ministři ANO, SPD a Motoristů se podle Babiše v posledních týdnech dozvěděli, že přes české firmy proteklo v muniční iniciativě 280 miliard korun. Informace podle něj pochází od Aleše Vytečky, ředitele Agentury pro mezivládní obrannou spolupráci (AMOS), která iniciativu koordinuje. „Český rozpočet i skrytým způsobem dal do zbraní 17,1 miliardy, to vše se skrývalo, to bylo vše super tajné,“ prohlásil Babiš.

Výroky premiéra Babiše vyvolaly bouřlivou reakci na sociálních sítích. Publicista a glosátor politického a společenského dění Pavel Šik tvrdí, že dnešní odhalení definitivně potvrzují, že Fialova vláda lidem zamlčela zásadní fakta o miliardových dodávkách zbraní.

„Lhali nám. Bývalý omyl Černínského paláce Lipánek kdysi řekl, že Česko přispělo do muniční iniciativy dvěma až třemi miliardami. Nyní se ukázalo, že to bylo 17 miliard. Také ještě v prosinci řekl, že objem tzv muniční iniciativy byl ca. 100 miliard korun. Dle Černochové to mělo být 93 miliard. Nyní je to

274 miliard. To jsou prakticky skoro tři čtvrtiny obratu celého obranného sektoru v ČR za roky 23, 24 a 25.

Ale nebyla to jediná lež. Bývalý světový vůdce Fiala nám nějak zapomněl říct, že to je velmi nebezpečná iniciativa. Protože teď, když Babiš zveřejnil, jaké gigantické peníze šly přes české firmy (CSG (Strnad), STV group (Drda), Colt (Holeček) atd) má najednou o ty firmy a lidi, kteří se na iniciativě podílejí, strach?

Teprve teď?

To byl Fiala úplně hloupej, když si myslel, že Rusové neznají detaily? Že tím, že to neřekne lidem, se to Rusové nedo-

zví? A teď tvrdí, že Babiš vyzradil něco, co ruští zpravodajci neví? Teď teprve mluví o tom, že citují "jde o válečné dodávky zbraní se všemi riziky, co to přináší?" A to mu nedošlo, proč to ostatní nechtějí dělat?

A v čem nám blyštivý vůdce ještě lhál?

Teď se teprve spojuje mnohé jako jeho výrazy, že jsme ve válce. On totiž tak, jak teď argumentuje, byl spolu s českými zbrojaři skutečně ve válce.

A když se dozvídáme, že obchod v objemu přes čtvrt bilionu korun byl spojen i s vojenskou rozvědkou, můžeme i lépe chápat, která zpravodajská služba tady několik let a hlavně v době před volbami asi nejvíce vrtěla psem,“ napsal na síti facebook publicista a glosátor politického a společenského dění Pavel Šik.

Na Šikova slova reagovala i senátorka Jana Zwyrtková Hamplová. Podle ní se nyní potvrzuje, že vláda Petra Fialy před veřejností zatajovala skutečný rozsah svého zapojení do zbrojních dodávek.

„LHALI NÁM. Neuvěřitelně nám lhali. Už se nedivím, proč se tak děsili prohry ve volbách. Protože se báli, že se jim na to celé přijde. A stalo se. Když jsem kdysi psala premiéru Fialovi, ať mi vysvětlí svá šílená slova, že "jsme ve válce", uhýbal neuhýbatelnému. Teď je to jasné. On si na tu válku opravdu hrál, ty jeho neomluvitelné úsměvy nad municí byly skutečně upřímné, a naši zemi svým jednáním prostě ohrožoval. A my všichni jsme ty šílené útraty platili a byli nechtěnými rukojmími toho všeho. Ti lidé, kteří to celé tzv. podepisovali, včetně expremiéra, by opravdu měli stát jeden vedle druhého před soudem,“ dodala senátorka Hamplová, podle níž byla veřejnost o skutečném rozsahu dodávek zbraní na Ukrajinu a zapojení bývalé Fialovy vlády do muniční iniciativy dlouhodobě klamána.

Kovář, prvnizpravy.cz, repro: cnn prima, 14. ledna 2026

S větrem, nebo proti němu?

Premiér Andrej Babiš 2. února po jednání vlády prohlásil, že hnutí ANO určitě větrníky nepodporuje a že dokonce on sám proti nim na Osoblažsku bojoval. Když tam někdo postaví větrník vysoký 250 metrů, řekl, ničí tím naši přírodu a občané všeobecně je nechtějí; my tady nejsme na moři. To je víceméně v souladu s postojem Donalda Trumpa. „Příliš dlouho,“ jak říká americký prezident, „nutila federální vláda americké daňové poplatníky dotovat drahé a nespolehlivé zdroje energie, jako jsou větrná a solární energie.“ Přesto 20. února ministr průmyslu Karel Havlíček představil Hospodářskou strategii 2.0, která předestírá požadavek „umožnit výstavbu alespoň 10 GW OZE do roku 2030“.

V závislosti na rozdělení by to mohlo znamenat stovky větrných turbín navíc k současným 245. Válka v Íránu dává propagátorům větrné energie silný nový argument, jak nám minulý týden sdělila TV Nova. To vyvolává otázku, zda bude Babiš tentokrát více naslouchat Trumpovi, anebo Havlíčkovi.

Erik Best
30. 3. 2026

Říkáme »NE! sudetákům!« nejen v Brně

V prostředí utvářejícím se po nástupu nové vlády cítí ohrožení svých zájmů tři vlivné skupiny: umělci, novináři, především působící v ČT, a neziskové organizace. I když početně představují jen zlomek populace, svými možnostmi prezentovat názory a postoje vytvářejí zdání, že jejich názory jsou ve společnosti větší-nové.

Mezi umělci, zvláště mezi těmi, kteří chodí na demonstrace Milionu chvilék a ztotožňují se s politickým směrem, kterému se říká progresivismus, bychom těžko našli jedince, kteří se neztotožňují s ideologií neoliberalizmu, a tedy s tržní společností.

Po listopadu 1989 nadšeně přivítali změny, které jim umožní svobodně tvořit bez státního etatismu. Dokonce úspěšně zlikvidovali „Barrandov“ a vrhli se do svobodné tvorby. Zatímco na počátku devadesátých let jsme mohli analyzovat a hodnotit pouze slova, po 35 letech již můžeme srovnávat výsledky. Dle klasiky: „Po ovoci poznáte je“. A já, když srovnávám tvorbu do roku 1989 a po roce 1989, tak docházím k závěru, že minulá tvorba, zvláště v šedesátých letech, měla výrazně vyšší úroveň. V nedávném rozhovoru v Českém rozhlase Magdalena Dietlová litovala, že Jaroslav Dietl se nedožil svobody a nemohl svobodně tvořit. V té souvislosti jsem si uvědomil, že žádný z režisérů po roce 1989 nenatočil film, který by kvalitou překonal jeho nejlepší předlistopadový film. Když vidím, jaké se točí televizní seriály, pochybuji, že i J. Dietl by natočil něco kvalitnějšího, než byly ty jeho předlistopadové. Magdalena Dietlová svou představu svobody naplnila vydáváním časopisu Xantypa. „Nesvobodné“ seriály J. Dietla jsem sledoval, „svobodný“ časopis Xantypa jsem nečetl.

K úpadku nedošlo pouze u dění na jevišti, ale i v hledišti. Před lety jsem byl v divadle Jana Hrušínského Na Jezerce a byl jsem šokován chováním publika. Jakmile na jevišti bylo vysloveno sprosté slovo, hlediště reagovalo jako by bylo dosaženo velkého úspěchu. To, že k úpadku v kultuře se druzí i úpadek v katolické církvi, dokládá představení v brněnském divadle, v němž Ježíš znásilňuje muslimku a herečka na jevišti vytahuje z vagíny státní vlajku. Tyto obscennosti obhajuje jako vrchol umění významný představitel katolické církve Tomáš Halík, aniž by to mělo dopad na jeho pozici v katolické církvi.

Jak je možné, že etatistická kultura v totalitním Československu trpící cenzurou, měla tak výrazně vyšší úroveň než současná svobodná kultura? Vždyť i hlavní představitel pětikoalice a progresivismu Zdeněk Svěrák své nejlepší věci

realizoval před Listopadem, a byl hlavním představitelem normalizační masové kultury.

Od idejí roku 1989 uplynuly roky a potenciál listopadového převratu se postupně realizoval. A tak se společnost ztotožnila s heslem: „O peníze jde až

Elita či parazité

v první řadě“. Chceme-li pochopit současnou českou kulturu a současné české umělce, musíme je sledovat prizmatem tohoto sloganu. Od roku 1990 se neustále prohlubuje schizofrenie umělců, ale i novinářů. Na jednu stranu jsou stoupcem ideologie neoliberalizmu a tržní společnosti, na druhou stranu stále dravěji vyžadují dotace. K tomu všemu vyžadují ve společnosti transparentnost, pokud se však má transparentnost týkat jejich příjmů, dostávají hysterické záchvaty.

Umělci mají k penězům zvláštní přístup. Nezajímá je historie ani kontext těchto peněz. Berou je jako povinnost státu, jako něco, na co mají právo pro svou jedinečnost. Ovšem peníze do státního rozpočtu dodávají občané prostřednictvím daní. Umělci vnímají sami sebe jako přínos pro kulturu. V mnoha případech však jejich aktivity přináší spíše dekultivaci, důsledkem je kulturní propad společnosti

V rodině bývalo obvyklé, že se kupovaly věci, na které rodina měla a na které si našetřila. Tak by se měl chovat i stát. Bohužel se tak nechová a jen na úrocích ze státního dluhu platíme ročně 110 miliard Kč. Veškeré zbytné výdaje by měl stát omezit. V Praze existuje více než sto divadel. Pokud jsou schopny se financovat bez dotací, proč ne. Pokud potřebují dotace, žijí na úkor budoucích generací a daňových poplatníků. Křesťané spolufinancovali znásilňování Ježíše a vysouvání vlajky z vagíny na jevišti. Pokladní ze supermarketu, řidič autobusu, každý daňový poplatník dotují umělce. Proč? Proč nedotují umělci pokladní, řidiče atd. Proč si herec myslí, že je pro lidi důležitější než řidič, který dopravuje lidi do zaměstnání a na další nezbytné události?

Za 35 let se vytvořila konvence; umělci podporují politiky a politici udělují dotace. Takže dotace jsou udělovány selektivně podle vztahu mezi umělcem a politikem. To samé platí i o novinářích, s tím rozdílem, že média vlastní oligarchie, a tak vzniká trojčlenka: politik, novinář, oligarcha. Proměny peněz, vlivu a moci se dějí v pološeru, a tak navzdory proklamované transparentnosti aktéři těchto transakcí odmítají zviditelnění.

Zajímavou kauzou pro psychologii, sociální psychologii a sociologii je záměr přijmout zákon o transparentnosti financování neziskových organizací a reakce části společnosti. Jedná se o původní americký zákon FARA, který následně přijala řada států. Reakce opozičních politiků, neziskových organizací a aktivistů jsou těžko pochopitelné nebo přímo nepochopitelné. Svou kritiku staví na tezi, že

je ohrožena nezávislost neziskových organizací a demokracie. Nikde jsem neslyšel argumenty pro tuto tezi. Ona ani není možná, je to logický nesmysl. Mají za idioty občany, nebo jsou idioti oni? Přece transparentností příjmů jim nikdo nebere ani tyto peníze, ani je nijak neomezuje v jejich aktivitách. Je evidentní, že jim vadí, že by se vědělo, kdo je financuje. Na svou obranu mohli vymyslet inteligentnější teze a argumenty, takhle ze sebe pouze dělají hlupáky a vyvolávají podezření, co se skrývá za jejich financováním.

V návaznosti na Václava Havla se ve společnosti šíří názor, že nezbytnou podmínkou demokracie je občanská společnost, kterou tvoří neziskové organizace. I od Václava Havla to bylo pokrytectví, protože když se široká občanská společnost postavila proti radaru v Brdech, místo aby občanskou společnost pochválil, radikálně se proti ní vymezil. Občanská společnost nevzniká z neziskových organizací, jednotkou občanské společnosti je občan, což je jedinec schopný kritické reflexe mediálních sdělení a proklamací politiků. Svým způsobem to říkal již T. G. Masaryk známým výrokem: demokracii již máme, ještě abychom měli demokraty.

Politické neziskové organizace jsou nebezpečím jak pro občanskou společnost, tak pro demokracii a latentně i pro bezpečnost státu. V civilizaci, kde nejvyšší hodnotou je „Zlaté tele“, lze za peníze koupit kohokoliv pro cokoliv. Proto politické neziskové organizace proklamují jiné cíle a zaměření, než ve skutečnosti mají. V této kamufláži jim pomáhají média, za nimiž stojí často stejné peníze jako za neziskovkou. Politické neziskové organizace nesledují národní zájmy a zájmy občanské společnosti, ale zájmy peněz, za které byly koupeny.

Politické neziskové organizace jsou jedním z pilířů barevných revolucí. Těžko se to chápe, ale v dnešní době se najde neomezené množství lidí, kteří se za peníze stávají vlastizrádci a slouží proti zájmům své vlasti. V současnosti jsou to všichni, kteří se dožadují neomezeného zbrojení. Nejedná se o zvýšení bezpečnosti, spíše naopak, o zisky zbrojařů a o nemalé provize pro podporovatele zbrojení.

Naposledy jsme působení vlastizrádců viděli při americkém únosu venezuelského prezidenta a jeho manželky. V současné civilizaci je zoufale málo lidí, pro které jsou dominantní mravní a duchovní hodnoty. Společnostem vládne „Zlaté tele“ vedoucí k civilizačnímu úpadku. Takto Indové charakterizují kali-jugu, úpadkovou fázi vývoje lidské civilizace.

V pocitu ohrožení sepsali šéfredaktoři médií petici, kterou reagují na kritiku působení jejich médií. Již touto peticí šéfredaktoři dokládají, kam se svým elitářstvím a pocitem výlučnosti dospěli. Domnívají se, že kritizovat kohokoliv za cokoli je jejich právo, ovšem to právo mají výlučně oni. Oni sami jsou nekritizovatelní. Jejich kritika je ohrožením svobody slova a demokracie.

Teprve pokud je novinář schopen obhájit svůj text pod tlakem kritiky, rodí se kvalitní žurnalistika. Kritizovatelnost médií je první podmínkou svobody slova. Nekritizovatelná novinářina přestává být novinářinou a stává se propagandou.

Na situaci reagoval majitel médií Ivo Lukačovič tvrzením, že redaktorům svých médií neříká, co mají psát. To je hodně primitivní pohled na fungování médií. Samozřejmě, že takto majitelé média neřídí. Majitel si dosadí šéfredaktora, který je garantem realizace profilu média dle zájmů majitele. Jednotliví redaktoři jsou natolik inteligentní, že odhadnou pozici majitele

a píše „co mu na očích vidí“. Mají přece hypotéky a funguje jim autocenzura.

Je to podobné jako ve vztahu mileneckého páru. Žena nemusí říkat milenci, co má říkat a jak se má chovat, aby se jí zalíbil. Kvalitní milenec se chová podle představ ženy, aniž by vyřkla jediné slovo. A stejně je to s redaktorem a majitelem média. Proto nejpodstatnější informace z média a o médiu je, kdo je majitelem. Pokud víte jméno a znáte jeho profil, ani nemusíte médium číst či poslouchat a víte jeho obsah.

Ilustrací může být osoba šéfredaktora Práva Petr Šabata. Jako redaktor Rudého práva dobře věděl v době, kdy byl prezidentem Gustav Husák, co má psát, stejně jako ví, co má psát v době, kdy je prezidentem Petr Pavel. Pro spoustu občanů má takový novinář význam, protože na něm vidí, „odkud fouká vítr a jak mají nastavit plachty“. To je pro ně cennější než objektivní informace o skutečnosti.

Někdy je srovnávána současná svoboda slova a svoboda slova před listopadem 1989. Je zde podstatný rozdíl, existuje internet a digitální média. Pokud by nebyl internet, situace se svobodou slova by byla stejná, ne-li horší.

Podobná hysterie jako kolem zákona „FARA“ propukla kolem záměru zrušit televizní poplatky. Ať se podíváme na Českou televizi z jakékoliv strany, narazíme na deviaci.

Ve srovnání s komerčními televizemi stejné pořady dělá násobný počet lidí s násobnými náklady.

V podstatě je nekontrolovatelná. Je mimo dosah Nejvyššího kontrolního úřadu. A pokud podle zákona o přístupu k informacím je ČT požádána o informaci, sdělované dokumenty jsou natolik zčerněné, že relevantní informace neposkytují.

Velká vymoženost současnosti je „outsourcing“. Parta zaměstnanců založí firmu. Těto firmě dá ČT zakázku na dílo, které vytvoří v rámci pracovního úvazku, ale zapláceno za dílo dostane externí firma. To je jedna z forem, jak z České televize udělat výnosné koryto. To se skrývá za obavou z nezávislosti média veřejné služby.

Pořady vysílané Českou televizí nelze, až na výjimky, hodnotit na škále kvalitní – nekvalitní, ale zda se lze na pořad vůbec dívat.

Pracovníci České televize, kteří jsou směs stoupenci neoliberalizmu a tržní společnosti, by se měli dožadovat tržního prostředí pro výsledky své práce.

To by znamenalo, že diváci by platili poplatky dobrovolně, podle toho, jak produkce České televize splňuje jejich potřeby. Tím spíše, že se z České televize ozývají hlasy, že diváci platí poplatky rádi.

Petr Sak

Solidaritou proti blokádě socialistické Kuby!

Přátelé socialistické Kuby z celé republiky se sešli v Praze na výročním zasedání Společnosti česko-kubánského přátelství. V jeho úvodu předsedkyně společnosti přátel Ostrav svobody Tereza Čechová Humpolcová shrnula aktivitu spolku za uplynulé období, které zahrnovaly řadu politických i kulturních akcí, mezi jinými tradiční plavbu po Vltavě věnovanou každoročně výročí útoku na kasárna Moncada vedeného v roce 1953 Fidelem Castrem. Kubánská velvyslankyně v České republice Saylín Martínez Tarrío poděkovala všem přátelům Kuby za solidaritu se svou zemí, čelící po dlouhá desetiletí zločinné blokádě ze strany Washingtonu. Zároveň zdůraznila, že tato blokáda byla exekutivním nařízením Donalda Trumpa z ledna tohoto roku

zásadně zintenzivněna a dopadá tak naprosto brutálním způsobem na život všech lidí na Kubě.

Blokádu Kuby na jednání za KSČM odmítl také její místopředseda Milan Krajča, který mimo jiné prohlásil: „Jednoznačně odsuzujeme zločinnou již více než šest desítek let trvající blokádu Kuby Spojenými státy americkými a žádáme její bezprostřední ukončení, protože je v zásadním rozporu s mezinárodním právem a cíli a principy Charty Organizace spojených národů a znamená hrubé, masové a systematické porušování práv kubánského národa.“

Předseda Odborového sdružení Čech, Moravy, Slezska Stanislav Grospič seznámil přítomné s jednoznačným postojem svých odborů, v němž se konstatuje: „Embargo uvalené na Kubánskou republiku Spojenými státy americkými před téměř 65 lety se dnes změnilo v přímou, již tři měsíce trvající brutální genocidu kubánského lidu, kterou páchá Donald Trump a americká vojensko-civilní administrativa.“

Na závěr jednání bylo přijato prohlášení, ve kterém Společnost česko-kubánského jasně vyjádřila svou solidaritu s obyvateli v současnosti těžce zkoušeného Ostrova Svobody: „Ve chvílích brutálního zintenzivnění blokády ze strany imperialismu Spojených států amerických v čele s administrativou prezidenta Donalda Trumpa stojíme pevně za Kubou a Kubánci. Ani v těchto těžkých dnech není socialistická Kuba sama. Jsme jednoznačně na straně kubánského lidu, jeho revoluční vlády a Komunistické strany Kuby. Hospodářská, obchodní a finanční blokáda Kuby ze strany Washingtonu musí skončit!“

Milan Krajča

Žádné překvapení ani náhlé prozření. Tvrdý střet s politickými neziskovkami byl předem oznámený a stal se součástí volebního mandátu. Spor mezi Petrem Macinkou a Hnutím DUHA je jen první viditelnou frontou.

Robert Kotzian

Nebyla to náhoda ani obrat po volbách. Tvrdý postup vůči politickým neziskovkám byl jedním z hlavních témat kampaně a s tímto závazkem šli někteří politici přímo k voličům. Mandát dostali právě na to, aby otevřeli otázku vlivu organizací, které operují mimo přímou demokratickou kontrolu, a přesto zasahují do tvorby zákonů.

Nyní ten střet přichází naplno a bez opatrných formulací. Terčem jsou především ekologické organizace, které podle kritiků kombinují veřejné peníze, zahraniční podporu a aktivní politický tlak. Do první linie se dostává spor mezi ministrem zahraničí a předsedou Motoristů Petrem Macinkou a neziskovkou Hnutí DUHA. Macinka mluví otevřeně o ekoterroristech a politickém aktérovi s ideologickou agendou, a upozorňuje na vliv těchto struktur na českou legislativu. DUHA reaguje zoztra a zvažuje právní kroky.

Na vyhocený konflikt reagoval právník Robert Kotzian, který se pokusil rozebrat fungování Hnutí DUHA bez ohledu na aktuální mediální přestřelku. Popsal ho jako součást širší sítě organizací propojených financováním, zahraničními vazbami a systematickým lobbingem. Podle něj nejde o okrajový aktivismus, ale o strukturovaný tlak na změnu politiky pod hlavičkou občanské společnosti.

„Jakou nálepkou si zaslouží Hnutí DUHA? V médiích se nyní probírá politická neziskovka Hnutí DUHA. Podívejme se na ni detailněji. Na prvním snímku (ZDE) vidíte mapu vybraných finančních a vlivových vztahů podstatných z hlediska politických aktivit Hnutí DUHA (údaje jsou z roku 2024; novější nejsou k dispozici). Na druhém snímku (ZDE) vidíte pře-

5. Vidíme, že Hnutí DUHA (a není samo) sloužilo jako převodová páka zájmů zahraničních neziskovek, vlád a politických stran do českého politického prostředí. Nelze tak popsat 100 % jejich aktivit, kterých s rozpočtem přes 30 mil. Kč ročně mají hodně. Občas nejspíš udělají i něco ryze věcného, co podpořil asi každý. Ale to jejich rudozelené politické aktivity nemůže omluvit.

6. Hnutí DUHA je tak další politickou neziskovkou, u které je legitimní požadovat transparentnost zahraničních příjmů.

P.S.: Pro zájemce detaily k oněm šesti vybraným kauzám na druhém snímku,

“ napsal na sociální síti X právník Robert Kotzian s odkazem na slíbené články:

D47 - olomoucky.denik.cz/zpravy_region/skanska-u-d-nic-nezproneverila-hnuti-duha-obvineni.html

D8 - cesky.radio.cz/ekologove-se-kvuli-dalnici-d8-obratili-na-evropskou-komisi-8529299

D3 - ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/hnuti-duha-podalo-rozklad-k-casti-d-3-stavbu-to-muze-zdrzet

Nové Heřminovy - energie21.cz/ministerstvo-zamitlo-odvolani-proti-prehrade-nove-herminovy

Temelín - zpravy.aktualne.cz/ekonomika/ceska-ekonomika/dostavba-temelina-muze-stat-az-900-miliard-varuje-duha

Šumava - budejovice.rozhlas.cz/hnuti-duha-zahajilo-kvuli-kaceni-blokadu-casti-narodniho-parku-sumava

Mareš,

prvnizpravy.cz, 8. 4. 2026

DUHA má problém!

Macinka otevřel frontu.

Kotzian mluví o toku peněz

hled šesti vybraných kauz, ve kterých se Hnutí DUHA angažovalo v roli organizace dělající potíže. Několik poznámek (ke stavu platnému v roce 2024):

1. Hnutí DUHA bylo pod určitým vlivem německých neziskovek (z toho jedné státem založené) a německé strany Zelených. Nadřízená globální neziskovka byla pod vlivem nizozemské vlády.

2. Hnutí DUHA současně čerpalo dotace z českých veřejných rozpočtů (modré boxy), z Evropské komise a z norských fondů.

3. Hnutí DUHA přitom aktivně lobbuje za změny českých právních předpisů (dle registru lobbování).

4. Politické programy neziskovek, které vidíte na schématu kolem Hnutí DUHA (včetně něj), mají společného jmenovatele: tzv. spravedlivou transformaci.

Co tohle tajemné sousloví znamená?

Přechod k rudozelenému kolektivistickému režimu. Tedy chudobu, nesvobodu a progresivistický socialismus.

Ještě, že máme nedaleko Rusko

Evropa, ale i my budeme nyní pykat za idiotské odpojení od levných energetických zdrojů z Ruska. Nejsem ekonom, ale mám zdravý rozum a vidím, že toto rozhodnutí může být až fatální, zejména, když Irán má šanci v odvetě na útoky Izraele a USA neustoupit od požadavku na uzavření Hormuzského průlivu, kudy protéká 20% světových dodávek ropy i plynu.

Navíc Hútiové, spojenci Íránu mají v úmyslu blokovat další strategický průliv, zejména Bab al Mandab, pokud by se konflikt mezi Íránem a USA/Izraelem dále vyhořel. Jejich zapojení by mohlo zásadně narušit světový obchod, protože tudy prochází až 12 % globálního námořního obchodu a téměř 10 % energetických zdrojů.

Ne vždy a ve všem souhlasím s předsedou strany PRO a poslancem klubu SPD Jindřichem Rajchlem, ale v tomto ohledu ano. Řekl: „...Cokoliv kdy vymyslela Evropská komise, byla naprostá katastrofa. Moje rada není začít šetřit, nýbrž bezodkladně se vrátit k energetickým zdrojům z Ruska.“

I v České vládě může být proti této verzi odpor, Macinka jej několikrát zopakoval. Ale jak se říká: „Nouze naučila Dalibora housti.“

To co zažíváme není přehánka. Přední světoví odborníci očekávají mnohem větší krizi, než jakou svět zažíval při ropných krizích v minulém století. Tak rozum do hrsti.

Jiří Vyvadil, 3. 4. 2026

Americké zaplétání se do války v Perském zálivu pokračuje, přestože prezident Donald Trump sebevědomě ujišťuje svět, že „dohoda, která ukončí válku, by mohla být už brzy“ a tvrdí, že „si (Američané) při vyjednávání vedou extrémně dobře“.

Jaká je realita však ví zřejmě jen málokdo. Američané skutečně přes Pákistán, který se ujal role mediátora mírových jednání, iránskému vedení předali svůj patnáctibodový mírový plán, ale podle toho, co obsahuje (a co o něm víme), je téměř vyloučeno, aby americké podmínky Írán akceptoval.

O tom, že se Američané v Perském zálivu nalézají ve více než složité situaci, také svědčí Trumpovo přemítání o vyslání pozemních amerických sil na iránské území. Kde to má být a zda tomu tak vůbec bude, teprve uvidíme, každopádně by šlo o mimořádně riskantní rozhodnutí, které by válku významně eskalovalo. Bývá obvykle velmi zavádějící srovnávat historické události s dnešní realitou, ale i v březnu 1965 rozhodnul Lyndon Johnson s posvěcením Kongresu také „jen“ o nasazení „pouze“ 3500 amerických mariňáků na obranu letiště v jihovietnamském Danangu, aby na konci téhož roku už měli Američané ve Vietnamu 200 tisíc mužů a byli plně vtaženi do války. Přízraku vietnamského (ale také iráckého a afghánského) krachu se prostě zbavit nelze a jen doufejme, že Trump, Rubio i Vance jsou si toho vědomi.

Válka s Íránem už ovšem nemá jen jednu frontu. Stupňování intenzity války pokračuje. Otevřeny byly i fronty druhé. Izrael, vedle soustavných úderů na Írán, rozvinul druhou frontu v Libanonu. Ač tvrdí, že bombarduje výhradně pozice proiránskému Hizballáhu, zdá se, že kromě leteckých úderů již provádí rozvinutí svých pozemních sil do hloubky libanonského území. V souvislosti s izraelskou operací v Libanonu zazněl i téměř neuvěřitelný výrok izraelského ministra financí a jedné z nejvýznamnějších postav současného Netanjahuova kabinetu Bezalela Smotriče, že „Bejrút bude brzy přeměněn v hromadu sutin podobně jako Gaza“. Je něco podobného – po desítkách tisíc Izraelem mrtvých a zmrzačených v Gaze – ještě vůbec možné vyslovit? Nebo je to další důkaz, že Izraeli je všechno úplně jedno, hlavně když Pandořina skříňka s názvem Blízkých východ prostě vyletí do vzduchu?

Druhou frontu otevřeli také Hútiové, jemenští proiránské povstalci. Íránskými raketami, kterými disponují, začali ostřelovat Izrael a světu i hrozí, že uzavrou úžinu vedoucí do Rudého moře, a tedy přístup k Suezmu. Pokud by k něčemu takovému mělo dojít a současně zůstal uzavřen Hormuzský průliv, následovala by ropná katastrofa. Snadno by se tak mohla vyplnit i iránská hrozba o „barelu ropy za 200 dolarů“.

Důsledky raději nedomyšlejme!

Jaké pozice k této válce zaujímá naše dnešní vláda? Nechci nijak hodnotit aktuální plány premiéra Babiše a jeho ministra průmyslu Havlíčka o zastropování marží prodejců pohonných hmot, to na mysli nemám. Jde mi o to, zdali naše politika vůči spojencům srozumitelně naznačuje, že izraelsko-americká vál-

ka s Íránem naše zájmy nesmírně poškozují a zda se to USA a Izraeli snažíme „nějak“ vzkázat.

Nic takového ale zatím vidět není. Naše zahraniční politika je určována americkými zájmy, ty jsou orientačním kompasem našeho chování a my se nijak tomuto stavu nevzpíráme. Aniž by to sice někdo řekl nahlas, vypadá to, že celá současná česká politika (vládní i opoziční) je přesvědčena, že „co USA dělají, správně dělají“. Podobně nekritický postoj zastáváme i vůči izraelskému chování.

Dochází tak ke zvláštní asymetrii, s jakou naše zahraniční politika přistupuje k hodnocení dvou rozhodujících válečných konfliktů dneška. Na jedné straně neoblomně tvrdíme, že ruská agrese na Ukrajině je porušením mezinárodního práva a Rusko považujeme za ztělesnění všeho myslitelného zla, na straně druhé, česká politika izraelsko-americké úderů proti Íránu nekritizuje, porušováním mezinárodního práva neargumentuje a každá raketa nebo bomba, které dopadnou na iránské nebo libanonské území, dopadají podle českých politiků asi chvályhodně na ta správná místa.

Vcelku jasně tuto nevyváženost předvedl i současný ministr zahraničí Petr Macinka. Když byl, ve světle dramatického růstu cen ropy a plynu dotázán, zda nepřišel čas na hledání cest k ruským surovinám, odpověděl rezolutně: „Dokud trvá válka na Ukrajině, tak rus-

ké suroviny nejsou tématem“. Takže na jedné straně zlé Rusko, se kterým „se nevyjednává“, na straně druhé „spravedlivá válka proti ose zla, ať to stojí, co to stojí“. To je názor, který bych čekal od Macinkova předchůdce Lipavského, pravdou však asi bude, že Babišova vláda se v proukrajinských, proamerických a proizraelských názorech od té Fialovy příliš lišit nebude.

Neočekávám, že si český ministr zahraničí bude zvat amerického velvyslance na kobereček, ale ve chvílích, kdy už je zcela zjevné, do jaké bažiny Izraelci a Američané svět táhnou, by přece jen méně nekritické servilnosti a více objektivního realismu bylo namístě.

PaedDr. Ivo Strejček, institutvk.cz

Osobnost
Plus

poradce
Václava Klause
Ivo Strejček

O autorovi

Narozen 11. ledna 1962 v Novém Městě na Moravě. Vystudoval Pedagogickou fakultu University Jana Evangelisty Purkyně v Brně. Vyučuje angličtinu a zároveň i překládá. V letech 1996 - 1997 byl tiskovým mluvčím předsedy vlády Václava Klause a vlády ČR. Od roku 1998 do 2010 pracoval jako člen Zastupitelstva města Žďáru nad Sázavou, členem městské rady byl v letech 2002 - 2005. V Evropském parlamentu působil mezi lety 2004 - 2010 v Hospodářském a měnovém výboru, ve výboru pro vnitřní trh a ve výboru pro zemědělství. Byl členem delegace Evropského parlamentu pro spolupráci s Čínou.

Po skončení mandátu poslance Evropského parlamentu nezastává žádnou politickou funkci v ODS ani žádnou funkci ve veřejném životě v ČR. Je ženatý a má dvě děti, hovoří anglicky a rusky.

Bůh se rozhodl pomocí Trumpa zlikvidovat civilizaci. Ale bude i záležitost na vývoji ceny ropy

NEKOREKTNĚ S KELLEREM „Na čí straně je Bůh?“ Tak se ptá sociolog a filozof Jan Keller a přemýšlí o izraelsko-americké agresi proti Íránu. Armagedonský scénář nedávného uchazeče o Nobelovu cenu míru Donalda Trumpa je stále ve hře. Přitom ve věcech Božích mu nemůže oponovat ani papež.

Donald Trump nasadil korunu izraelsko-americké agresi proti Íránu svým tvrzením, že Bůh stojí v této válce na jeho straně. Poté, co se mu podařilo ztrapnit své údajné mírové úsilí, a poté, co se mu povedlo postavit proti sobě USA a EU, snaží se nyní do třetice zdiskreditovat náboženství.

Vztah mezi islámem a křesťanstvím je předmětem mnoha teologických diskusí, které jsou příliš komplikované, než aby jim americký obchodník s nemovitostmi mohl rozumět. Muslimové chápou Ježíše jako jednoho z proroků a odmítají věřit v jeho Boží vtělení. Korán má v jejich očích zcela jiný původ než Bible v očích křesťanů. Abychom to řekli stručně a srozumitelně: Oba tábory věřících se shodnou v tom, že Bůh je jen jeden. Nejsou však za jedno v tom, který z nich to je.

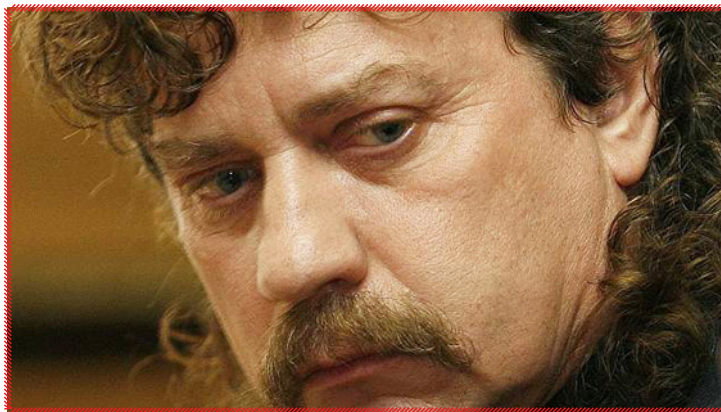
Americkému prezidentu se do toho podařilo vnést další nejasnosti. Bůh podle něj zcela jednoznačně podporuje letecké nálety na Írán. Pokusme se to domyslet. Protože je Bůh nanejvýš dobrotivý, nechal povraždit 160 íránských školáček ve městě Mínáb. Provinily se tím, že za nic nemohly. V důsledku bombardování ropných zařízení zlíbilo se Bohu proměnit v Teheránu slunečný den v tu nejhlubší noc. Toxické zplodiny vdechují z jeho vůle stoupenci i odpůrci současného režimu. Bůh stojí na straně těch, kdo profitují ze zbrojení a svojí nezměrnou milostí převelice obohacuje ty, kdo spekulují s cenami ropy. Tolik Trumpovo vyznání víry. On sám si toho, podle svých vlastních slov, nijak neužívá, ale co s tím může dělat, když se jedná o projev boží vůle? Na to je jeho mandát z demokratických voleb příliš krátký.

Co z Trumpova náboženského rozpoložení vyplývá Městu a světu, Urbi et Orbi? Ponechme stranou, že v hluboké nejistotě musí být nyní Miloš Zeman. Vyjádřil porozumění pro útok na Írán se zdůvodněním, že je to zásah proti teokratickému režimu. Jistě mu teď vrtá hlavou, co vlastně Bohovi vadí na teokracii.

Ještě více starostí musejí mít lídři Evropské unie. Aby nezranili city islámských věřících, omezují v mnoha zemích symboly křesťanství, pozměňují výuku dějepisu, vycházejí vstříc kultovním potřebám islámských komunit. Jak přijmou početné muslimské menšiny ve Francii, Německu, Británii a dalších zemích informaci o tom, že Bůh fandí někomu jinému? Nebudou cítit povinnost aktivně podpořit toho svého a ukázat, že má lepší karty? Jestliže americký ministr „obran“ Pete Hegseth vyzval k modlitbám za americké vojáky, připojí se k nim obce muslimů, anebo se raději pomodlí ke svým a po svém?

Ten, kdo by snad chtěl brát amerického prezidenta vážně, či jeho výlety do teologie dokonce omlouvat, musí si vsugerovat

následující: Protože Bůh z nějakého důvodu v posledních prezidentských volbách nekandidoval, zvolili si Američané jeho krásného a báječného mluvčího. Je to nicméně sám Bůh, kdo se rozhodl prostřednictvím Pana Trumpa zlikvidovat civilizaci, která trvá zhruba desetkrát déle než Spojené státy. Jeho ústy projevil úmysl zničit všechny elektrárny a mosty, poté uvrhnout celou zemi s tisíciletou historií do pekla. To vše pochopitelně ve jménu spásy íránského lidu, porážky teokracie a nastolení demokracie. Podle nejnovějších zpráv z Washingtonu si Bůh prozatím vyhlazení Íránu rozmyslel. Snad dá potomkům Peršanů ještě týden, možná dokonce dva. Jeho mluvčí je v této věci naprosto nevyzpytatelný a také bude dost záležet na vývoji ceny ropy. Armagedonský scénář nedávného

uchazeče o Nobelovu cenu míru je ovšem stále ve hře.

Papež Lev XIV. ve svém velikonočním kázání na Svatopetrském náměstí ve Vatikánu odmítl modlitby lídrů, kteří začínají války a mají ruce od krve. Ale kdo je papež, aby mohl ve věcech Božích oponovat Donaldu Trumpovi?

Jan Keller 8. 4. 2026

Pop-prezident opět v centru pozornosti

Poté, co Joe Biden v listopadu 2020 zvítězil v amerických prezidentských volbách, neochota Donalda Trumpa uznat porážku vyvolala obavy, že by 20. ledna nemusel Bílý dům opustit a bylo by nutné ho odtud fyzicky vyvést.

Co by se stalo, kdyby prezident Petr Pavel naplnil své včerejší oznámení, že se červencového summitu NATO v Ankaře hodlá zúčastnit v čele delegace České republiky? Podle Čl. 63 Ústavy České republiky prezident zastupuje stát navenek, ale jakékoli rozhodnutí, které v této roli učiní, vyžaduje spolupodpis předsedy vlády nebo pověřeného ministra. Jakákoli Pavlova sólová snaha diktovat složení delegace by proto mohla být považována za porušení Ústavy.

Prezident však podle čl. 65 nemůže být zadržen ani stíhán, takže pokud by dorazil bez pozvání, musel by být vpuštěn do letadla. Bylo by pak na tureckých hostitelích, aby rozhodli, zda pro něj najdou židli.

Zní to absurdně, ale tak to dopadá, když pop-prezident upřednostňuje mediální pozornost před státnickým vystupováním.

Erik Best, 9. 4. 2026

Súčasná energetická kríza: triedny rozmer, príčiny a nevyhnutné riešenia

Súčasná energetická kríza, ktorá zasahuje Európu aj svet, nie je náhodným javom ani „nešťastnou súhrou okolností“, ale priamym dôsledkom fungovania kapitalistického systému, ktorý podriaďuje základné životné potreby logike zisku. Komunistickej strane Slovenska (KSS) ju preto vníma ako nevyhnutný dôsledok systémového zlyhania neoliberalnej politiky, slúžiacej záujmom nadnárodného kapitálu na úkor pracujúcich vrstiev.

Geopolitické napätie spojené s konfliktom na Ukrajine nie je izolovanou udalosťou, ale výsledkom dlhodobého súperenia imperialistických blokov o zdroje a sféry vplyvu. Pracujúci ľudia na Slovensku a v celej Európe dnes platia cenu za zámerne zlé rozhodnutia politických elít, ktoré slúžia cudziemu kapitálu a jeho vojensko-priemyselným záujmom. Zákaz dodávok energií z Ruskej federácie na Slovensko a ich aktuálne prerušenie nie je len ideologický alebo technický problém – je to priamy dôsledok vedomej politiky súčasného neoliberalného vedenia Európskej únie voči občanom Slovenska, ktorá obetovala našu sociálnu stabilitu v prospech svojich geopolitických ambícií.

Sankčná politika Európskej únie predstavuje ukážkový príklad toho, ako buržoázne vlády presadzujú opatrenia namierené proti vlastným obyvateľom. Namiesto ochrany životnej úrovne občanov boli prijaté kroky, ktoré dramaticky zvýšili ceny energií a prehĺbili sociálne rozdiely. Zisky energetických korporácií pritom rastú, zatiaľ čo pracujúci čelia zdražovaniu a neistote. Tento model jasne odhaľuje triedny charakter súčasného systému – socializáciu strát a privatizáciu ziskov.

Liberalizácia energetického trhu, ktorú presadzuje vedenie Európskej únie, je ďalším pilierom tejto krízy. Energia, ktorá by mala byť základným verejným statkom, sa stala predmetom špekulácií na burzách. Deregulácia a privatizácia strategických odvetví pripravili Slovenskú republiku o nástroje, ktorými by mohol náš štát chrániť svojich občanov. Výsledkom je chaos cien, neistota a úplná závislosť od rozhodnutí nadnárodných monopolov.

Dopady tejto politiky sú jednoznačné: prudký rast cien energií ničí životnú úroveň pracujúcich, zvyšuje náklady na bývanie, potraviny a základné služby. Najviac zasiahnuté sú nízkopříjmové domácnosti, ktoré sú nútené niešť hlavnú časť príjmu. Priemysel je oslabovaný, pracovné miesta miznú a ekonomika sa dostáva zo stagnácie, do recesie. Kapitalizmus opäť ukazuje, že nie je z princípu schopný ani ochotný zabezpečiť stabilitu ani dôstojný život pre väčšinu spoločnosti.

Z pohľadu KSS je preto nevyhnutné odmietnuť súčasný model a pristúpiť k zásadnej systémovej zmene. Energetika musí byť vyňatá z pseudologiky trhu a podriadená výhradne spoločenským potrebám. To znamená návrat strategických podnikov do verejného vlastníctva, zavedenie prísnej ochrannej cenovej regulácie a demokratickú kontrolu nad výrobou a distribúciou energií.

Zároveň je potrebné obnoviť racionálnu a mierovú spoluprácu so všetkými partnermi, vrátane Ruskej federácie, bez ideologických predsudkov a diktátu veľmocí. Energetická bezpečnosť nemôže a nesmie byť rukojemníkom geopolitických hier. Slovensko musí presadzovať suverénnu politiku, ktorá bude vychádzať z potrieb jeho obyvateľov, nie z požiadaviek a ultimát Bruselu, či zahraničných korporácií.

Rozvoj domácej energetiky, najmä jadrových a vodných zdrojov, musí byť realizovaný pod verejnou kontrolou a v záujme spoločnosti ako celku. Diverzifikácia zdrojov má zmysel len vtedy, ak slúži ľuďom, nie ziskom súkromných investorov. Energetická sebestačnosť a plánované hospodárstvo predstavujú jedinú reálnu cestu k stabilite.

Energetická kríza tak odhaľuje podstatu súčasného systému: podriadenosť verejných záujmov kapitálu. Bez radikálneho odklonu od neoliberalnej politiky a bez budovania ekonomiky založenej na spoločenskom vlastníctve a solidarite nie je možné očakávať skutočné riešenie. Energetika musí slúžiť ľuďom – nie ziskom, nie vojnám a nie špekulantom.

Komunistická strana Slovenska, Bratislava, 9. apríla 2026

Papež kritizoval ministra války USA Hegsetha

Papež Lev XIV. kritizoval prohlášení amerického ministra války Peta Hegsetha, který přirovnal americkou agresi proti Íránu k bitvě „ve jménu Ježíše Krista“. Papež vyjádřil tento názor na tuto záležitost ve své homilii před Velikonocemi. Její přepis zveřejňuje vatikánská tisková služba.

„Máme tendenci si o sobě myslet, že jsme mocní, když dominujeme, vítězní, když ničíme sobě rovné, a skvělé, když se nás bojí,“ řekl papež. Podle něj je vojenská nadvláda cizí cestě Ježíše Krista a samotné křesťanské poslání je často „zkesleno touhou po nadvládě“.

Hlava katolické církve připomněla věřícím, že v průběhu staletí bylo náboženské poslání často zastíněno sobeckými politickými cíli.

Lev XIV. vyjádřil přesvědčení, že žádné společenské ani státní cíle nemohou ospravedlnit použití víry k prosazení něčí moci. Vyzval politiky ke zdrženlivosti a upozornil na historické příklady deformace křesťanských ideálů ve prospěch ambicí vládců. Tato slova zněla jako reakce na nedávné výzvy šéfa Pentagonu Peta Hegsetha, který požádal Američany, aby se modlili za vítězství svých vojáků „ve jménu Spasitele“.

Připomeňme, že uprostřed amerických útoků na Írán se v Oválné pracovně asi dvacet pastorů modlilo za prezidenta Donalda Trumpa a americké vojáky.

Papež Lev XIV., zveřejněno 4. 4. 2026

Věnováno Paki Wielandové (mírová a občanská aktivistka, 1944-2026), která po celý svůj dospělý život bojovala proti krutosti amerického imperialismu.

Ráno, kdy jsem odlétal z letiště José Martího, pojmenovaného po otci národa, jsem objal každého: ženu, která mě ubytovala, muže, který mi orazítkoval pas, pozemní personál. Předchozího dne jsem pevně objal všechny své přátele a mé slzy bojovaly za právo stékat mi po tváři. Měl jsem pocit, že prostřednictvím těchto objetí chci nějak přenést svou

úzkost z toho, co by se mohlo stát Kubě, Kubáncům, kubánské revoluci – tomu všemu – kvůli šílenství Donalda Trumpa.

Co se to se světem stalo? Jako by se miliardy lidí staly přihlížejícími zvrstev páchaných Spojenými státy a Izraelem: genocidy palestinského lidu, únosu venezuelského prezidenta, bezdůvodného bušení do Íránu a samozřejmě pokusu o zadušení Kubu. Dekadentní brutalita americké vlády, zostřená Trumpovou pošetilostí, je nepředvídatelná a nebezpečná. Nikdo nedokáže s určitostí říci, co přijde dál. Trump se zdá být uvězněný v Íránu, kde nepředpokládal politickou moudrost Íránců, když nyní odmítají příměří, jen aby USA a Izrael během týdne s větší zuřivostí přezbrojily a zničily jejich města. Zdá se, že Trump nedokáže zastavit válku na Ukrajině ani genocidu proti Palestincům. Trumpův spojenec, Izrael, opět rozšířil svou válku do Libanonu, a tak hrozí, že otřese ulicemi arabského světa, kde už panuje neklid nad jejich naprosto poddajnými vládami. Udeří příště na Kubu, v domnění, že to bude rychlé vítězství?

Je pro mě těžké popsat dopad Trumpova krutého ropného embarga na Kubu. Od začátku prosince 2025 se na Kubu nedostala žádná dodávka rafinované ropy. To znamená, že každá část moderního života byla naprosto narušena. Silnice v Havaně jsou tiché, protože prostě není dost paliva pro auta a autobusy, které by vozily lidi kolem. Školy a nemocnice – chrámy revoluční Kubu – bojují o udržení základních služeb. Farmáři mají co dělat, aby do měst dopravili potraviny, a léky jsou drahé, pokud jsou dostupné. Představte si, že jste pacient, který potřebuje neurochirurgický zákrok, kdy lékař prostě nejsou ochotni riskovat, že vám při výkyvech elektřiny a valících se výpadcích budou dávat sondu do mozku. To byl nejostřejší příklad nebezpečí Trumpovy ropné blokády, který jsem během svého pobytu v Havaně slyšel. Když jsem procházel Maleconem, viděl jsem projíždět několik koňských povozů. Je to skoro, jako by yankeeové chtěli potres-

tat kubánskou revoluci a uvrhnout deset milionů kubánských občanů do doby železné.

Přijel jsem na Kubu v rámci delegace solidarity z Mezinárodního lidového shromáždění, platformy stovek organi-

Kuba přežije

zací z celého světa, které se snaží obnovit internacionalismus mezi jednotlivými hnutími. Naši delegaci vedl João Pedro Stedile (národní směr Brazílského hnutí pracujících bez domova) a byli v ní Fred

zdají být nezkratní. Můj přítel měl jasno - převládající citění v zemi je, že Kubánci budou bojovat až do samého konce, aby bránili své právo na budoucnost a odmítnutí vrátit se do roku 1958, roku před revolucí.

Během prvních let revoluce dával Fidel Castro jasně najevo, že je naléhavě nutné vyřešit okamžité potřeby a problémy lidu.

To znamenalo, že kubánská revoluce kladla důraz na ukončení hladu a chudoby, negramotnosti a špatného zdravotního stavu a také na zajištění bydlení a kulturních prostor.

Vidět zhoršení života kvůli tvrdému, téměř sedmdesátiletému embargu a nové ropné blokáde je srdcervoucí. Prioritou zůstává zajistit, aby každý Kubánci mohl žít důstojný život. To bylo také poselství od prezidenta Kubu Miguela Diaze Canela, muže velmi pokorného: budeme se bránit, řekl, ale nedovolíme, aby revoluce promrhala své zisky a důraz na blaho našeho lidu.

Sedět na houpací židli vedle mého přítele Abela Prieta, bývalého ministra kultury, v Casa De Las Americas, byl povzbuzující zážitek. Jako obvykle mě Abel, můj marx-leninský kolega (!), nahlas rozesmál a zároveň zarmoutil. Jeho komentáře se pohybovaly od hodnocení Trumpa (příčemž nejčastěji se používalo slovo „šílenství“) až po smysl pro vitalitu kubánské reality (pozoruhodné davy, které stály v lžáků, aby vzdaly hold pozůstatkům Kubánců zabitých 3. ledna americkými silami ve Venezuele). Uklidňovala mě jeho rovnováha mezi humorem a srozumitelností, Abelova literární citlivost při kontrole rychle se vyvíjející situace.

Přijal jsem Abelův názor, že Spojené státy ve své současné podobě jsou možná gigantickou chybou – Trumpova arogance je odrazem čehosi, co je vlastní extrémnímu idealismu, jež Spojené státy a jejich administrativy znají lépe než kdokoli jiný. Jsou přesvědčeni, že vědí lépe, co by se mělo udělat Palestincům, Venezuelanům, Íráncům i Kubáncům.

Ve jménu „demokracie“ jsou demokratická práva a existenční práva lidí v těchto temnějších národech zcela pohlcena americkým prezidentem – držitelem mocenské převahy. Je to ošklivá, reálná vize, realita, jež vytrhává citlivé lidi po celém světě z jejich vlastní touhy utvářet realitu, která není tak ohavná.

Třetina lidí zabitých v Íránu Spojenými státy a Izraelem jsou děti, a palestinské

M'embe (předseda Socialistické strany Zambie a letošní kandidát opozice na prezidenta), Brian Becker (jeden z vůdců Strany pro socialismus a osvobození ve Spojených státech), Manolo De Los Santos (ředitel Lidového fóra), Giuliano Granato (jeden z vůdců Potere al Popolo z Itálie) a také Manuel Bertoldi a Laura Capote (koordinátoři hnutí ALBA).

Navštívili jsme mnoho míst, včetně Latinskoamerické lékařské školy, Neurologického institutu, Centra Martina Luthera Kinga a Casa De Las Americas. Setkali jsme se s ústředním výborem Komunistické strany Kubu a kubánským prezidentem, stejně jako s bezpočtem obyčejných Kubánců. Šli jsme na hlavní hřbitov v Havaně, abychom vzdali hold dvaatřiceti Kubáncům, kteří přišli o život při obraně venezuelské svrchovanosti, a procházeli jsme se po Havaně, abychom se setkali s lidmi, kteří se věnovali svému každodennímu životu.

Během jednoho z rozhovorů se mě jeden přítel zeptal, jakou shledávám Kubu, místo, které jsem za posledních třicet let navštívil nesčetněkrát. Řekl jsem, že mi situace připadá svízelná, ale že lidé se

děti, jejichž jména ctíme, se nikdy nestanou dospělými.

Poslední den jsem viděl skupinku kubánských školáků, jak si hrají v parku, oblečení do školních uniforem, s revolučními šátky kolem krku.

Cvrlíkali smíchy a štěbetali.

Pozoroval jsem je z druhé strany silnice, jak hrají hru pod dohledem dvou usměvavých učitelů, s nějakými kužely

na zemi – hru, která vyžadovala, aby se mezi nimi proplétali. Těm dětem muselo být tak pět nebo šest, kluci a holky, kteří si hráli v kokonu velkého štěstí. Poslal jsem jim virtuální objetí. Opatrujte se, děti. Pořád. Každý den za mě objímejte Kubu.

Vijay Prashad

pro LA Progressive, 15. března 2026
Článek původně přinesl Globetrotter.

Vijay Prashad (foto na předcházející straně) je indický historik, editor a novinář. Je konsultantem a šéfem dopisovatelů pro Globetrotter, projekt Institutu nezávislých médií. Je hlavním editorem vydavatelství LeftWord Books a ředitelem Institutu společenského výzkumu Tri-continental.

Ze serveru Portside z 18. března 2026
přeložil **Vladimír Sedláček**

Navzdory americké blokádě Kuba předkládá lék na Alzheimerovu chorobu

Uprostřed washingtonské hospodářské a politické války proti Kubě bojují pracující lidé a lékařské a vědecké instituce na ostrově nejen za zachování výtěžků dosažených jejich socialistickou revolucí, ale hledají způsoby, jak vyvinout životně důležitou novou lékařskou léčbu a posunout společenský rozvoj pro sebe i zbytek lidstva.

Kubánský prezident Miguel Díaz-Canel se 24. března sešel s vědci, kteří se podílejí na výzkumu a vývoji NeuralCIM, léčby, která zmírňuje Alzheimerovu chorobu, aby zhodnotili dosavadní výsledky. To by mohlo znamenat obrat v boji proti nemoci, která milionům starších lidí na světě ubírá paměť, nezávislost a kvalitu života. A jsou připraveni podělit se o svůj objev s ostatními.

Lék, známý také jako NeuroEPO, jenž vyvinulo v posledních 15 letech kubánské Centrum molekulární imunologie (CIM), prošel několika lety klinických zkoušek s mimořádnými výsledky.

Video, které vytvořili novináři pro Belly of the Beast, ukazuje některé z 52 pacientů, které léčí Bill Blanchet, lékař v Coloradu. Cestují na Kubu, aby dostali léky. Každý popisuje své zlepšení. Další brzy vydané video, „Teresita’s dream“ (Teresitin sen), sleduje práci kubánské badatelky Teresity Rodríguezové při hledání léčby.

Blanchet říká, že před užitím léku jedna pacientka „nemohla pojmenovat svá vnoučata. Nemohla mi říct, který den v týdnu právě je“. O šest měsíců později mluvil s pacientčinou dcerou o dopadu léčby. Teď „je tak dobrá,“ řekla dcera. „Tančí, je společenská, je to zase její staré já.“

Výsledky první klinické studie jsou k dispozici na webových stránkách amerického Národního institutu zdraví. Ukazují, že 54 % lidí léčených tímto lékem vykazovalo zlepšení a 30 % bylo na konci prvního roku stabilní. Blanchet uvedl, že po třech letech stále stejné skupiny nevykazovaly žádné rozvíjení onemocnění. Žádné jiné léky na Alzheimerovu chorobu neměly podobné výsledky.

Alzheimerova choroba je sedmou nejčastější příčinou úmrtí ve Spojených státech. Na Kubě trpí demencí asi 160 000 lidí, přičemž 70 % je způsobeno Alzheimerovou chorobou. Loni kubánské ministerstvo zdravotnictví schválilo NeuralCIM pro použití u pacientů s lehkou až středně těžkou Alzheimerovou chorobou.

„Výroba NeuralCIM znamená velkou výzvu,“ řekl na setkání doktor Eliseo Capote. Klíčovou překážkou jsou zesílené ekonomické sankce, které americká vláda uvalila na Kubu a které brání dovozu vybavení a materiálu pro vývoj léků. „Je to sen, který se budeme snažit uskutečnit, najít všechny mechanismy, které zaručí produkt všem kubánským pacientům, kteří jej potřebují,“ řekl Capote.

Od doby, co revoluce svrhla kapitalistické vykořisťování, učinila Kuba historický pokrok v oblasti medicíny, ale i lékařského výzkumu. Byla to jediná zaostalá země, která vyvinula ne jednu, ale pět vakcín proti COVID-19, a která očkovala prakticky celou svou populaci. Vyvinula produkty jako Heberprot-P, léčbu pro léčení vředů na diabetické noze, a prudce snížila počet pacientů, kteří musí mimo jiné podstoupit amputaci. Kvůli obchodním sankcím Washingtonu však žádný z léků vyráběných na Kubě nemůže být vyvezen do USA, což znemožňuje přístup těm, kteří jej potřebují.

Jak mohla malá země jako Kuba dosáhnout těchto úspěchů?

Pracující lid na Kubě převzal politickou moc v roce 1959 a vydal se na cestu k první socialistické revoluci na západní polokouli. Zrušení funkce kapitalismu - zisk nade vše - otevřelo dveře k významným kulturním a vědeckým úspěchům. Kubánské výzkumné a lékařské instituce vzájemně spolupracují, aby vytvořily léčbu, jakou potřebují miliony lidí.

Vládcí USA míří na kubánský příklad

V posledních sedmi desetiletích američtí kapitalističtí vládci – pod demokratickou i republikánskou správou – neustále tlačí na diskreditaci a zničení příkladu kubánské socialistické revoluce. Vláda prezidenta Donalda Trumpa ve svém posledním útoku zavedla ropnou blokádu, která způsobuje vážný nedostatek paliva, potravin a léků, jejímž cílem je přinutit kubánský lid a vládu, aby se podvolili požadavkům Washingtonu.

„Embargo, a pak to nejnovější, nechci tomu ani říkat restrikce,“ řekl Ralph Gregory, jeden z Blanchetových pacientů, „je prostě kruté.“

Pracující lid na Kubě však využívá svou kreativitu a solidaritu k ochraně těch nejzranitelnějších před následky brutální ropné blokády. Příkladem může být Gerardo Díaz, dvaadevadesátiletý řidič kamionu v důchodu, který dobrovolně pomáhá v dětské nemocnici José Martího v provincii Sancti Spiritus. Jezdí na elektrickém skútru a pomáhá s dopravou zásob a zdravotnického personálu.

„Chleba vozím každý den“ do nemocnice, řekl Díaz Rádío Sancti Spiritus. Vstává v pět ráno, aby dojel do každé pekárny, kde mají ten den chleba. „Kvůli situaci, které čelíme,“ říká Díaz, musí cestovat do různých. Několik hodin jako dobrovolník v nemocnici vyzvedává vše, co je ještě potřeba. Poté si „vzvednu pár drobných, abych si trochu vydělal“.

„Gerardo nepracuje pro slávu nebo nostalgii,“ napsal novinář Yosdany Morejón pro Rádío Sancti Spiritus. Dělá to, protože se cítí užitečný. „Je si vědom, že každý pytlík chleba, který donese do kuchyně, je součástí péče o hospitalizované dítě. Dělá to a nevyžaduje uznání. Prostě to dělá dál.“

Róger Calero, 13. dubna 2026, z internetové verze týdeníku *The Militant* (<https://themilitant.com>) přeložil **Vladimír Sedláček**

Fotografie zachycující poslední okamžiky dvou set hrdinů z Kaisariani odhalují morální velikost komunistů

Článek, který jsme pro své čtenáře vybrali tentokrát, se přímo i nepřímo dotýká mnoha významných témat jako nacismus, válka, obětování života za ideály, krutost kapitalistických režimů, paměť a památka, v neposlední řadě toho, jak dlouhodobé souvislosti tvoří náš svět. Na internetové inzertní platformě se na počátku roku 2026 objevily fotografie z popravy 200 řeckých komunistů nacisty v květnu 1944 na střelnici v Kaisariani (jedna z obcí athénské aglomerace).

Abychom dále popsanou kauzu pochopili v celé šíři, je třeba se vrátit do 30. let 20. století, kdy v Řecku vládla fašistická diktatura reprezentovaná předsedou vlády Joannisem Metaxasem. Vojskářská klika pod jeho vedením a po dohodě s králem Jiřím II. nastolila 4. srpna 1936 diktaturu. Spouštěčem pro toto rozhodnutí bylo vyhlášení ge-

nerální stávkou v zemi zmítané hospodářskou krizí, třídním, národnostním a sociálním bezprávím. Narůstající síla lidového odporu, dělnického hnutí a šíření komunistických myšlenek muselo být zastaveno jakoukoliv cestou. Vyhlášení diktatury následoval opětovný zákaz komunistické strany, masové zatýkání a věznění. Do cel věznic umístěných hlavně na izolovaných řeckých ostrovech se tak dostali funkcionáři komunistického a dělnického hnutí, ale také řadoví soudruzi a sympatizanti z řad kulturní fronty, učitelé, vědci apod.

I přesto že Metaxasova diktatura byla fašistickým režimem, Řecko se stalo cílem německého fašismu a jeho spojenců. K prvnímu útoku na Řecko došlo na podzim roku 1940 po ultimátu Itálie, ve kterém požadovala vstup do země. Následně Itálie na Řecko zaútočila. Byla vyhlášena mobilizace a zároveň se začaly tvořit i partyzánské oddíly.

Věznění komunisté usilovali o propuštění, aby se mohli zapojit do národněosvobozeneckého hnutí, ale nebylo jim vyhověno. Naopak, zůstali ve věznicích, aby o necelý rok později byli předáni hitlerovským okupantům. Pro upřesnění: Italové byli řeckými vojenskými silami poraženi a v dubnu 1941 následoval útok Wehrmachtu a okupace. Řada z nich, jako např. generál NKVD Řecka Nikos Zachariadis, byli převezeni do koncentračních táborů. K těm, kteří zůstali ve věznicích v Řecku, přibývali další zatčení, obvykle účastníci odboje.

Dne 27. dubna 1944 partyzáni z organizace ELAS zabili německého generála Franze Kreche a další tři důstojníky v obci Molaoi u Sparty. Okupanti na oplátku naplánovali popravu 200 komunistů a symbolicky ji provedli 1. května. Zároveň byli

popraveni všichni muži z vesnice Molaoi, kteří byli v době atentátu na cestě mezi Molaoi a Spartou. Jednalo se o více než 100 osob. Zároveň řečtí fašisté předložili okupantům seznam dalších 100 mužů, které povraždili jako výraz loajality s nacistickými okupanty. 30. května byli vybráni ti, kteří měli být popraveni. Tehdy již byli všichni političtí vězni soustředěni ve věznicích Chaidari (oblast Pyrea) a pod záminkou, že budou odvezeni do jiného tábora, naloženi na nákladní auta a odvezeni na střelnici v Kaisariani. Osud byl jasný. Očití svědci bez výjimky potvrzují, že všichni soudruzi

šli na smrt se vztyčenou hlavou, zpívali řeckou hymnu, řecké písně z doby turecké okupace, partyzánské písně a volali slávu KS a smrt nacismu. Byli postřeleni v řadách po dvaceti. Každý jeden se díval přímo do hlavně pušky.

Napoleon Soukatzidis

Výraznou osobností popravy byl soudruh Napoleon Soukatzidis. Napoleon se narodil v roce 1909 v dnešním Turecku a po řecko-turecké válce se rodina usadila na Krétě. Vystudoval ekonomickou školu, pracoval jako účetní a okamžitě se zapojil do odborového hnutí. Do vězení na ostrově Aj Stratis se dostal již v roce 1937. Byl to polyglot a před popravou měl na starosti překládání požadavků nacistických katů. Nakonec četl jména těch, na které přišla řada k popravě. Najednou četl své jméno, odložil seznam a postavil se do řady. Německý důstojník jej zastavil, že on nemusí, že bude překládat. Napoleon se zeptal, zda tedy popraví „jenom 199 osob“. Dostalo se mu odpovědi, že ne, že za něj vyberou někoho jiného. Napoleon tedy odmítl a postavil se do řady na své místo...

Překlad článku z In defence of communism:

Osmdesát dva let po masové popravě 200 řeckých komunistických bojovníků nacisty na aténské střelnici Kaisariani se poprvé objevily fotografie, které údajně zachycují poslední okamžiky obětí. Snímky byly objeveny v albu uveřejněném v online aukci na eBay prodejcem se sídlem v Belgii.

Podle dostupných informací album zřejmě patřilo německému důstojníkovi, který během okupace sloužil v jednotce umístěné v Malakase na okraji Atén.

Jejich objevení znovu vyvolalo debatu jak o autenticitě materiálu, tak o etických důsledcích komerčního obchodování s historickými dokumenty spojenými s válečnými zvěrstvy.

Poprava, provedená 1. května 1944, zůstává jednou z nejtemnějších epizod nacistické okupace Řecka. Drtivá většina popravených byli političtí vězni, členové a kádry Komunistické strany Řecka (KKE), držení v táboře Chaidari. Masové vraždění bylo údajně provedeno jako odvěta za atentát na německého generála a jeho doprovod, jakož i za zranění německých vojáků během útoku v Molaii v Lakonii.

Fotografie posledních okamžiků 200 obětí kaisariánské masakry odhalují morální velikost komunistů – musí být získány a vráceny tam, kam patří.

Tisková kancelář Ústředního výboru KKE vydala následující prohlášení: „Fotografie, které se nedávno objevily a zachycují poslední okamžiky 200 komunistů, členů a kádrů KKE před jejich popravou nacistickými okupanty na stělnici Kaisariáni 1. máje 1944, představují historické důkazy a dokumenty neocenitelné hodnoty. Pokud vše nasvědčuje tomu, že tyto fotografie jsou autentické, jsou jediným fotografickým historickým záznamem této nesmírné oběti, symbolem hrdinského boje našeho lidu a nedílnou součástí historie KKE.

Zachycují morální velikost komunistů, kteří pochodovali vstříc své smrti nezločně, s neotřesitelnou vírou ve spravedlivou věc boje za svět bez útlaku a vykořisťování. Slouží jako zdroj inspirace pro mladší generace v době, kdy se opět zlověstně stahují mraky všeobecné imperialistické války.“

Jejich hodnotu proto nelze měřit v penězích. Nepatří na trh, do soukromých sbírek ani do online aukcí s nejistým výsledkem.

Vytvává tak vážná historická a morální otázka. Je odpovědností státu tyto dokumenty získat a vrátit je tam, kam právem patří: do Národního muzea odporu EAM obce Kaisariáni, obce Chaidari a KKE, aby byly přístupné lidem a mládeži jako zdroj historických znalostí a inspirace pro současnost i budoucnost.

Na základě výše uvedeného KKE neprodleně předloží konkrétní návrh týkající se využití těchto dokumentů.

Prohlášení vydali také komunističtí starostové obcí Chaidarii a Kaisariáni – míst zadržování a obětování 200 komunistů – kteří mimo jiné zdůraznili: „Domníváme se, že tyto vzácné historické dokumenty nemají místo v žádném online prodeji, aukci ani soukromé sbírce jako osobní ‚trofej‘. Je proto odpovědností státu je získat a vrátit je do Muzea národního odporu obce Kaisariáni, obce Chaidari a do historického archivu Komunistické strany Řecka, jejímiž členy a kádry bylo těchto 200 osob.“

KS Řecka (KKE)

Doslov redakce

V současném světě asi nejsou s podivem postoje samotného prodejce, který se těšil na vydražené peníze získané za prodej fotografií skutečných hrdinů; nevalilo mu, že vydělá na krutosti a smrti. Na chvíli nezaúvažoval o tom, že mohou existovat pozůstalí, nebo alespoň vědecké a paměťové instituce, kde by takto vzácné a citlivé materiály měly být ve vši vážnosti a profesionalitě uloženy. Byl úplně mimo pochopení toho,

co jsou památky, materiálové paměťové nosiče, historické prameny. Těšil se na sběratele, který bude považovat tyto dokumenty za výjimečnou kořist.

Poprava 200 komunistů v Kaisariáni je odsuzována napříč řeckou politickou scénou. Možná neupřimně, ale i pravcoví politici rozhodně nemají prostor statečnost popravených komunistů zpochybňovat ani obhajovat krok nacistických okupantů. I přes všeobecně kapitalistickými politiky přijímaný, evropskými strukturami oficializovaný a aplikovaný názor o ztotožnění komunismu a nacismu, i ministři pravcové řecké vlády se vyjádřili ve smyslu nutnosti jednat o zakoupení dokumentů od soukromého sběratele a ani je nenapadlo proceduru zdržovat. V době vydání článku se již ministerstvu kultury Řecké republiky podařilo dokumenty získat.

Fotografie na eBaii nebyly objeveny úřady, ale řadou uživatelů internetu, kteří je znamenali a pobouření okamžitě začali upozorňovat na nepřijatelnost obchodování s dokumenty takové výpovědní hodnoty. Můžeme říci, že se zvedla všeobecná vlna nesouhlasu s komercializací dokumentů takového typu. Objevení fotografií vyvolalo v Řecku skutečný otřes a po dlouhou dobu to byla centrální událost v masmédiích a na sociálních sítích.

Kaisariánská poprava je i po více než 80 letech všeobecně známou historickou událostí.

Na místě poprav se nacházejí muzeum a památník, odráží se v literatuře, poezii, písňové i dramatické tvorbě druhé poloviny 20. století i do současnosti (např. <https://youtu.be/xV17RPsNfZo?si=TBLrlzKCy3FgEIG6>). Existují útržkovitá svědectví a jedinými hmotnými památkami bylo dosud pouze několik vzkazů, které se vězňům podařilo napsat na cigaretové papírky a pohodit v době transportu z věznic na popravěštně. Na místě zůstalo několik kapesníků. Dnes, po více než 80 letech se můžeme dívat do tváří konkrétních lidí, lidí se jmény, osudy, rodinami,... Nejsou to tváře ustrašených, zoufalých obětí. Čiší z nich klid, síla, odvaha a optimismus, i když každý jeden věděl, jaký jej v několika minutách čeká osud.

Mnoho soudruhů již bylo identifikováno. KS Řecka se ihned začali ozývat příbuzní, soudruzi, sousedi, aby jednotlivé tváře pojmenovali a dodali další detaily do příběhu.

Získání fotografií a účast na události i výzkumu se tak staly celospolečenskou záležitostí.

Pomineme-li, že dokumenty z válečných operací, poprav apod. nesmí být prodávány na veřejných burzách, tak vůbec myšlenka toho, že tyto dokumenty někdo může považovat za zboží, dokumentuje morální úpadek naší společnosti, kdy pojmy památka nebo historický pramen ztrácejí na významu.

Dodejme však, že tato stejná vláda, v loňském roce znemožnila náležitý archeologický, historický a památkový výzkum místa popravy komunistů (jak předpokládají Řeckem ratifikované mezinárodní úmluvy) nalezených náhodně při záchranném archeologickém výzkumu v pevnosti Eptapyrgio v Soluni s výmluvou, že se pro úřady nejedná o archeologickou památku. Byl tak znemožněn systematický komplexní výzkum celistvosti památky. Byly eliminovány všechny hlasy upozorňující na výjimečnost nálezu a nutnost interdisciplinárního výzkumu a komplexní památkové a muzeologické péče. Ještě dnes existují lidé, kteří nevědí, co se stalo s jejich rodinnými příslušníky, kteří byli internováni v tomto vězení. Pozůstatky bez jakékoliv známky piety byly odevzdány policii. Mrazí v zádech, když si představíme, že se jedná o tělesné pozůstatky těch, kteří si sami museli vykopat masový hrob a stát tak, aby po popravě jejich těla rovnou padala do jámy. Jejich vlastníma rukama vykopaný hrob byl zahrnut stavební navážkou a rumem. Bude prý na místě památník a to stačí...

Výše popsané události dokumentují charakter současné doby, kdy se rozšiřuje a zintenzivňuje dosah imperialistické

války; v době, kdy sílí antikomunistická hysterie, jsou diskreditovány úspěchy bojů dělnické třídy a lidu; v době, kdy jsou systematicky ničeny památky a památníky úspěchů lidového a komunistického hnutí; v době, kdy je programově likvidována historická paměť, potíráno být jenom zpochybňování současného politicko-ekonomického systému.

Klidné tváře komunistů jdoucích na popravu, jejich zdvižené pěsti tváří v tvář nacistickým hlavním i kostry soudruhů v bednách na policejní stanici jsou zrcadlem současného ka-

pitalismu, který se snaží převlékat se do hávu proklamované svobody a demokracie. Kladou vykřičník za větu, že současnou dobu charakterizují stejné rozpory a antagonismy jako dobu před nečlým stoletím.

Čest památce všem soudruhům popraveným nacistickými a fašistickými režimy!

Vybrala, přeložila, úvodem a závěrem vybavila redakce KPVK

Zdroje:

<https://www.idcommunism.com/2026/02/kke-photographs-depicting-last-moments-of-200-of-kaisariani-reveal-moral-greatness-of-communists.html>

inter.kke.gr

[ps://www.idcommunism.com/2026/02/kke-photographs-depicting-last-moments-of-200-of-kaisariani-reveal-moral-greatness-of-communists.html](https://www.idcommunism.com/2026/02/kke-photographs-depicting-last-moments-of-200-of-kaisariani-reveal-moral-greatness-of-communists.html)

wikimedia commons, public domain

Zásah v Maďarsku 1956 a 2026

Moderátor Dmitrij Simis na Prvním kanálu ruské státní televize vyprávěl ke konci svého pořadu (v 51. minutě) „Velká hra“ 18. února zajímavý příběh. Stojí za to jej citovat celý, a to nejen proto, že se týká invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa v srpnu roku 1968.

„Vzpomínám si na rozhovor, který si pravděpodobně budu pamatovat do konce svého života a který se odehrál v mé přítomnosti v srpnu 1968. Rozhovor se odehrál na chatě jednoho z mých přátel, kde skupina mladých lidí – převážně studentů Moskevského státního institutu mezinárodních vztahů (MGIMO) a historické fakulty Moskevské státní univerzity – diskutovala o tom, co by měl Sovětský svaz udělat. A musím říct, že téměř všichni byli proti použití vojenské síly. Téměř všichni. Dokonce i děti těch nejvýše postavených funkcionářů.

Moje pozice byla poněkud složitější. Ani já jsem nechtěl, aby byla proti Československu použita vojenská síla, ale položil jsem si otázku. Pokud Rusko – tehdejší Sovětský svaz – chce být

uznáno jako velmoc a vysílá svou flotilu do Indického oceánu, jak se to slučuje se ztrátou Československa? Po pravdě řečeno, tento úhel pohledu nebyl skupinou přijat, řekněme, pozitivně.

A pak hostitel, majitel domu, který do té doby tiše seděl na lehátku na zahradě a do konverzace se nezapojoval, řekl: »Přátelé, vy nechápete, v jakém světě žijeme. V Maďarsku v roce 1956,« pokračoval, »když začaly nepokoje, jsme zpočátku nezasáhli. A jak to dopadlo? Začali věšet stranické funkcionáře hlavou dolů, agenty státní bezpečnosti a všechny, kterým byly prostřednictvím oficiálních distribučních kanálů vydány žlutohnědé boty. A začali vykřikovat, že Maďarsko bude neutrální. Velmi rychle, doslova během několika dní, se začaly šířit zvěsti, že Maďarsko nemůže být nezávislé, aniž by vstoupilo do NATO. Na Západě,« jak řekl hostitel, »existují síly, které nenávidí Sovětský svaz. A ať uděláme cokoli, nenechají nás na pokoji, pokud se nebudeme bránit.«

A dodal:

»Vím, že mi nebudete věřit, ale život vás o tom přesvědčí.«

Ten muž se jmenoval Jurij Vladimirovič Andropov.“

Erik Best, 10. 4. 2026

Přílohy

Dialogu * otázky * odpovědi
číslo 398 * Květen 2026

Příloha č. 1 - s. 35 - 39

Gorbačov a Gorbačovová - pokračování

Příloha č. 2 - s. 40 - 45

OSN a mezinárodní právo - diskuse nad tématem

Příloha č. 3 - s. 46 - 48

Byl Lenin v Praze? - Ptáte se...

Příloha č. 4 - s. 49 - 51

O umění mistra Sun-c'

Příloha č. 5 - s. 52-53

Co když Trump není idiot?

Příloha č. 6 - s. 54-59

Odkud čerpají státy Pobaltí svou rusofobii?

Základní část »Dialogu« slouží k objektivnímu informování čtenářů o aktuálních zahraničních i vnitropolitických událostech. Částečně jsou články převzaty a překládány ze zahraničí, doplněny vlastními úvahami a fejetony. Přílohy mají charakter spíše studijní, poznávací a vzdělávací a mají za úkol vyprovokovat hledače pravdy k dialogu a přiblížení se svými závěry objektivní pravdě. Články v základním Dialogu ani v přílohách se nemusejí vždy ztotožňovat s názory redakční rady, a i když je měsíčník Dialog svou podstatou nezávislý, strání svou činností pokroku, míru vzdělání a skutečné právní, ekonomické, společenské a politické demokracii.

Motto:

Gorbačov svou zradu a destrukci nejen SSSR musel prý vykonat, aby „se očistil, aby odhodil celá ta kasárna, stalinštinu, zřeknutí se svého děda, svého otce ... jít proti svému dědovi,“ prohlásil.

(M. Gorbačov, Pravda 1. 12. 1990 - převzato Kilev M.: Chruščov a rozpad SSSR, OREGO 1999, s. 80)

Slova N. I. Ryžkova: „Potřeboval jsem první tři roky přestavby, abych pochopil, že **Gorbačov se pustil do práce, která mu nebyla vlastní...**

Dnes vykládá, že věděl (sám se později přiznal), že přestavba zajde na úbytě. Ovšem tenkrát prý nemohl všechno říct veřejně, neboť někteří členové politbyra a tajemníci ÚV, mezi něž patřím i já, by mne nedovolili provést to, co se zemí učinil. Je-li tomu tak, pak mu nikdy nebude odpuštěno. Na věkyvěků se stane novodobým Kainem. Chyby lze prominout. Předem plánovanou zradu však není možné odpustit. V tom spočívá tragédie lidí, kteří v té době stáli v čele strany a země. Tím, že podlehli demagogickým řečem vůdce, tím, že uvěřili myšlence přestavby, se neustále **nacházeli v neznámé zákulisní atmosféře Velké zrady.**“ (Ryžkov, N. I.: *Návrat do politiky*, OREGO 2002, s. 91)

1.**Hodnocení Gorbačova od osobností z jeho okolí**

V předchozích číslech Dialogu (Přílohy), jsem se věnoval obdobným tématům:

(1) *Gorbačovova perestrojka – zalhávané spiknutí proti socialismu* (Dialog č. 392, listopad 2025, 7. část z cyklu „Socialismus a více než třicet let...“);

(2) *Antisocialistický převrat! Ne „sametová revoluce.“* (Dialog č. 395, únor 2026) a

(3) *Andropov a Gorbačov. Kdo byl „otec“ a tvůrcem destrukce nejen SSSR?*

Již jsem použil některé argumenty z řeči hlavního žalobce V. I. Iljuchina na soudu s Gorbačovem, který proběhl v Moskvě 18, 20. a 23. února 1993, bohužel bez jeho přítomnosti, neboť se ze zbabělosti, odmítl tohoto jednání zúčastnit. (Viz V. I. Iljuchin, *Gorbačov bez masky* (řeč hlavního žalobce), OREGO 1997.)

Nyní to doplním dalšími fakty. A to proto, že se s nimi při studiu a své práci s touto tematikou (Gorbačov jako zrádce), v jiných textech dostatečně nesetkávám. Přitom i díky Nakladatelství a vydavatelství OREGO, jsou tato jedinečná

a důležitá fakta k dispozici. Začnu však nyní z „jiného soudku“ (a to opět i díky nakladatelství a vydavatelství OREGO).

N. I. Ryžkov (v letech 1982 až 1985 tajemník ÚV KSSS, 1985 až 1990 předseda Rady ministrů SSSR):

Gorbačov a Gorbačovová - zrada a destrukce socialismu v zájmu Západu

Pokud jde o **hodnocení M. Gorbačova**, vedle toho, co jsem již uvedl, pak k významným a velmi zajímavým, patří i hodnocení jeho nejbližšího spolupracovníka **N. I. Ryžkova**. Ten snad nejvýstižněji **postihl charakter a jednání skutečného**, ne dodnes stále fakticky a záměrně mnohými idealizovaného, **Gorbačova:**

„**V tomto člověku ovšem současně žila ďábelská schopnost zrazovat.** Uvedená črta, podle mého mínění, představuje organickou součást jeho povahy. **Zradil nejen ideály**, jejichž jménem jsme jej následovali, věřili mu (jako všechen lid v té době), **ale on zrazoval své spolupracovníky**, jako jezuita. Nastal čas, kdy je **vyhazoval jako použitý materiál.** Za několik let všechny spolupracovníky, jednoho po druhém, s různými politickými nálepkami ze stranických funkcí odstranil ... **Generální tajemník dostal více času** – jak vyšlo najevo – **k likvidaci strany, ke zničení země a odstranění činitelů, kte-**

ří s těmito cíli a kroky nesouhlasili.“ (Ryžkov, N. I.: *Návrat do politiky*, OREGO 2002, s. 36) Další slova:

„Mezi stranickými sjezdy (XXVII. a XXVIII. – ZK) uplynulo pět let ... **Krise zachvátila stranu i zemi. Jistě uzrávala už dlouho, nicméně Gorbačov, a lze to říci přímo, ji výrazně urychlil ...** V posledních letech došlo k hlubokému odcizení ÚV, politbyra a generálního tajemníka na jedné straně a stranickými organizacemi v místech

na straně druhé ... Během půl druhého roku před XXVIII. sjezdem, **počet členů strany klesl o milion.** V jejich řadách bylo asi 18 milionů lidí. Ve straně to vřelo. Nastala její »parcelace« motivována ideově politickými a národnostními pohnutkami. **Takzvaní demokraté stále více zvedali vlnu antikomunismu a ta na své cestě nenarážela na žádný odpor.** Nastal čas, jak říkají »vtipáلكové«, kdy sovětský lid pod vedením KSSS začal bojovat proti KSSS ... **Stranu likvidovali její nejaktivnější členové ...** Jakmile jim dali příklad ideologičtí vůdcové, stranu opustily miliony. **KSSS padla v důsledku zrady, jež v dějinách lidstva neměla obdoby.**“ (Tamtéž, s. 58-59)

„Končím povídání o **Andropovovi** a počátcích přestavby... Často se mne ptají – **co by se se zemí stalo, kdyby žil?** Jaká varianta by se realizovala – gorbačovská, čínská?

Má odpověď zní – šli bychom **vlastní, andropovskou cestou!** Nevím, jaká by byla v detailech. Faktem však je, že **by nikdy nejednal protistátně, protilidově...**“ (Tamtéž s. 28)

R. Kosolapov (významný marxistický filozof a politolog) o M. Gorbačovovi:

Akademik Richard Kosolapov byl od roku 1978 zaměstnancem a pak redaktorem časopisu *Kommunist*, který byl hlavním stranickým (KSSS) teoretickým časopisem, nejvlivnějším hned po deníku Pravda. Jestliže v 70. letech hojně publikoval, pak **po roce 1985, bylo zakázáno uveřejňovat jeho práce v časopisech, které vycházely v masovém nákladu.** V období těsně před XXVII. sjezdem KSSS byl z časopisu *Kommunist* propuštěn a stal se profesorem na moskevské univerzitě.

K tomu mj. řekl: „Necítím žádnou odpovědnost za to, co je známo jako **perestrojka**, a jsem tomu velmi rád. Bylo to aforistické vyjádření toho, co se stalo, **dalo by se to také nazvat destrukuralizací.** Podívejte se na hesla, která hlásal, otřelé fráze... Již v prvních letech jsem tvrdil, že Gorbačov se vydává na cestu, která nikam nevede. Všechna **jeho hesla naznačovala, že hraje politické hry,**

že například hlásá myšlenku návratu k opravdovým leninským formám socialismu. A tak jsme měli heslo: »Více demokracie, více socialismu«, jako by se takovéto věci daly vážit na kilogramy.“ (Pryce-Jones, D.: *Pád komunismu, DIALOG knižní velkoobchod a nakladatelství 1996, s. 82-83*)

Vedení (KSSS a sovětského státu), podle R. Kosolapova, **nikdy nevěnovalo skutečnou pozornost marxismu-leninismu.** „Je legrační, když se mluví o Brežněvovi, nebo o některých jeho poradcích, třeba *Arbatovovi* a *Petrakovovi* jako o marxistech. *Byrokracie byla rakovinou*, která zabíjela systém. Jakmile se nomenklatura zakopala, pracovala pouze pro svůj prospěch.“

V lednu 1986 napsal **Kosolapov Gorbačovovi dopis:** „Předvídal jsem budoucí průběh událostí a řekl jsem v přijatelné formě, že **podle mého názoru, je Gorbačov špatně školený komunista. Nemohl jsem ho označit za antikomunistu, protože jsem nemohl předpokládat, že hodlá na kusy rozebrat svůj vlastní stát.** Měl jsem jasnou představu, jaká organizační opatření by napravila společenskou strukturu. Teď je populární mluvit o tom, že nebylo jiné cesty, ale je to nepřesné. Jen odstranění lidí, mezi něž jsem patřil i já, z důležitých a vlivných míst **dávalo Gorbačovovi možnost tvrdit, že není jiné cesty...** Lidé nevěděli, co jsou tihle reformátoři zač. **Jako oficiální vůdce zneužíval Gorbačov strukturu strany k posílení své vlastní pozice.**“ (Tamtéž, s. 83.)

Musím poznamenat, že výtka R. Kosolapova na adresu Gorbačova je velmi umírněná, tolerantní a tím i nepřesná, což je bezesporu dáno časem, kdy ji vyslovil – počátek roku 1986. To ještě mimo jiné nebyla známa jeho (a Jakovlevova) kniha „*Přestavba a nové myšlenky pro naši zemi a pro celý svět*“ a nebyl znám jeho projev k 70. výročí VŘSR – „*Říjen a přestavba: Revoluce pokračuje*“, nemluvě o jeho navázání osobních, přátelských styků s nejvyššími představiteli imperialistických velmocí, s nimiž se nakonec často radil o své politice destrukce SSSR jako socialistické velmoci.

G. Zjuganov (předseda KSRF) o M. Gorbačovovi a o rozpadu SSSR

Otázka: Kdo je podle vás hlavním viníkem rozpadu SSSR? Prý byste za to chtěli stále dostat **před soud Michaila Gorbačova.** Podle jakého paragrafu by měl být odsouzen?

Odpověď: Už pětadvacet let nás oddeľuje od tragických **událostí srpna**

1991 (tzv. srpnový puč označuje neúspěšný pokus o státní převrat v Sovětském svazu) svázaných s krátkodobou činností Státního výboru pro výjimečný stav a jeho pokusem změnit pro obyvatele naší země smrtící kurs. Z **hodnocení** těch událostí vyplývá, že můžeme či vlastně **musíme hovořit o zradě Michai-**

la Gorbačova, Borise Jelcina, Alexandra Jakovleva a Eduarda Ševardnadzeho ad. S upřednostněním svých zjištěných zájmů, **udělali všechno, aby zničili takovou velmoc, jakou byl Sovětský svaz.** Členové zmíněného **Státního výboru pro výjimečný stav měli tyto zrádce zavřít do vězení, ale to se nestalo. A nám se dostalo toho, čeho se nám dostalo. Rozvratu země, katastrofálního snižování počtu obyvatelstva a vzrůstající agresivity celosvětového kapitálu.**

V **srpnových dnech** se konečně naplno **vyjevila politická a morální podstata Gorbačova.** Poté, co se vrátil z krymského Forosu do Moskvy, **zřekl se strany a doporučil ústřednímu výboru Komunistické strany Sovětského svazu, aby se rozpustil.** Tak **potvrdil zločinný charakter veškeré své činnosti** na postu generálního tajemníka a dal jasný signál Jelcinovi o své kapitulaci. Tak **otevřel cestu ke vzniku v Rusku jednoho z nejvíce reakcionářských a kriminálních režimů za celou jeho historii.** Myslím si, že je to dostatečný **důkaz pro soud s Gorbačovem** a jeho spolubojovníky. Tito lidé přinesli naší zemi, ostatně i celému světu, **přes příliš utrpení.** (Zjuganov, G., 6. 9. 2016.)

2. Gorbačov byl skutečnou hlavou, vůdcem likvidátorů SSSR

Krátce před smrtí, **Gorbačov** odpověděl na přímou otázku TV komentátora: **„Litujete toho, co se stalo?“** Podíval se přímo do kamery a bez zaváhání řekl:

„Udělal jsem to, co jsem MUSEL UDĚLAT. A НИЧЕГО НЕЛИТУИ. (Горбачев — НЕ ТОТ, за кого себя выдавал! Кто он на самом деле?, 25. 1. 2026, СССР без цензуры! 0:21– 0:36; Gorbačov NENÍ tím, kým tvrdil, že je! Kdo to vlastně je?)“

Bezmezný cynismus a arogance, zvláště jde-li o bývalého nejvyššího představitele KSSS a Sovětského státu, ve vztahu k milionům pracujících lidí, kteří fakticky ze dne na den ztratili „pevnou půdu pod nohama“. Svou práci, sociální status, pevné sociální vztahy a jistoty. Takoví už jsou **amorální renegáti,** zvláště **antikomunisté,** kteří ze **zjištěných, kariéristických důvodů vstoupili do komunistické strany** s cílem získat významnější funkce. Pracovat pro stranu tak, aby jí a společenskému systému, mohl škodit. Bylo to podmíněno jeho sociálně třídní determinací.

Neangažoval se v Komsomolu, v KSSS z přesvědčení, ale pro kariéru. Nebyl komunistou, ale u komunistů. Po ukončení studií na právnické fakultě moskevské Univerzity, se živil jako profesionál prací ve vysokých funkcích právě pro režim, který ublížil jeho prarodičům a rodičům. Jak se k tomu na konci své stranické a státní kariéry nahlas přiznal.

O M. Gorbačovovi jsem již řekl v zásadě vše podstatné. Přesto připomeňme, jeho **sociálně třídní kořeny.** Jeho předkové byli zakotveni ve starých poměrech a byli v revolučních dobách postiženi represemi.¹⁾

¹⁾ Jak bylo uvedeno v **řeči hlavního žalobce V. I. Iljuchina** na veřejném lidovém tribunálu, jenž se konal 18., 20. a 23. 2. 1993 v Moskvě (bohužel v Gorbačovově nepřítomnosti, neboť se zasedání nezúčastnil, tak jako odmítl, kryt oficiální vládou, žádost Ústavního soudu, který jej předvolal **měl Gorbačov herecké nadání, přetvářka mu nedělala problémy.** (Iljuchin, V. I.: *Gorbačov bez masky, OREGO 1997, s. 9.*) **Byl k tomu veden svou hluboce zakrývanou nenávistí ke společenskému zřízení v zemi,** kde žil a politicky se angažoval. Pramenilo to z toho, co jsem výše uvedl. Gorbačov se narodil v rodině zámožného rolníka, nepocházel z rolnické chudiny, jak to už jako komsomolec uváděl ve svém životopise a prezentoval až do konce své politické kariéry. Dokonce se k tomuto falešnému tvrzení vrátil i poté, co se ke skutečnému, sociálně třídnímu původu přiznal v roce 1990. Prezentoval to i ve francouzském filmovém dokumentu z roku 2011: „*Michail Gorbačov, muž vytvořený komunismem.*“ (Francouzský dokument – viz *Uložto, /2011/.mp4, v ČT 2 vysíláno v roce 2013 ad.*)

„Narodil se v Stavropolském kraji. Jeho otec byl zámožný rolník. Jeho děd po linii

otce, nepřijal revoluci roku 1917, byl odsouzen a kácel pak stromy v tajze na Sibiři.“ (Iljuchin, V. I.: *Gorbačov bez masky, OREGO 1997, s. 9.*) To posléze, psychologicky i ideologicky, poznamenalo Gorbačova na celý život. Tuto skutečnost, která u něj vyvolala nenávisť a zlobu k sovětské moci, ke komunistické straně, což velmi umně, se svým hereckým nadáním, skrýval. Oficiálně a otevřeně se o tom zmínil až 1. prosince 1990, tedy téměř po šesti letech od zvolení generálním tajemníkem ÚV KSSS, tedy poté, co již téměř dokončil své zhoubné, zrádné dílo, když byly ukončeny kontrarevoluční procesy ve východoevropských státech a on vše připravil pro rozpad SSSR. „A teprve po abdikaci z úřadu prezidenta a vyloučení z KSSS prohlásil, že dávno věděl o neudržitelnosti myšlenky socialismu a o utopičnosti komunismu. Nazval se prvním disidentem v zemi, jehož rebelantské myšlenky měly svůj počátek v době studentských let, pod vlivem styků se Zdeňkem Mlynářem, jedním z autorů »československého jara« ...“ (Iljuchin, V. I.: *Gorbačov bez masky, OREGO 1997, s. 11.*)

rem), kdy obrovské miliardové zisky odcházely a odcházejí ke skutečným pánům této země, do zahraničí – bankám a nadnárodním společnostem...! Odpůrci jakoby „stagnace“ i „bezčasí“, nás dovedly k predátorskému kapitalismu. Ke koloniálnímu podmanění si naší země zahraničním kapitálem, imperialistickými vel-

vořeného národního důchodu v SSSR v letech 1976-1980 = 4,3 % a v letech 1981-1985 = 3,6 %. (Viz Průcha V. a kol.: *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992, 2. díl. Období 1945-1992, Brno, nakl. Doplněk 2009, s. 685.*)

Pokud jde ještě o Sovětský svaz, kdy se jednoznačným a nesporným pseudoargumentem vyhovujícím antisocialistickým a pseudosocialistickým (trockisticko-džilasovským, eurokomunistickým aj.) silám, stalo tvrzení, že musel z ekonomických důvodů zkolabovat a zaniknout. Pak výše uvedená čísla, mají zcela jinou vypovídací hodnotu. Historik K. Durman (v roce 1980 emigroval do Švédska), sděluje toto: „Zatím co zásluhou velkých investic v letech „posledního hurá“ výroba jako celek vykazovala až do roku 1989 alespoň statistický růst,

mocemi. A to při totálním ochromení našeho sociálně ekonomického rozvoje, při rozkradení, vyplenění naší silné, sociálně zaměřené a prosperující ekonomiky pro všechny, všechen lid. Tak jsme se i my stali pro „civilizovaný“, pseudodemokratický, imperialistický „Západ“, na něm závislou polokolonií.

Vraťme se k Sovětskému svazu před přestavbou a budme konkrétní. Z ekonomických faktů nevyplývá, zvláště pak u nás, že by se hospodářství nalézalo v krizi! Nebylo nezaměstnaných ani žebráků a bezdomovců. O práci nepřicházeli statisíce lidí (jako u kapitalistických „vzorů“), občané nebyli krizí vyháněni ani z práce, ani z bytů, nekončili v chlapadlech lichvářů a exekutorů atd., atd. Dokonce nešlo ani o skutečnou stagnaci (stagnace = zastavení vývoje, uvážnutí, ustrnutí). Šlo o postupné snižování temp růstu národního důchodu, produktivity práce atd. Což není nic tak zcela nenormálního, zvláště když se přitom hledalo řešení této jistě dlouhodobější tendence! Intenzivně se pracovalo na ekonomické reformě, která byla nakonec zcela negována právě až kontrarevolučním převratem na přelomu 80. a 90. let.

V období, jemuž se dostalo ze strany Gorbačovových „perestrojkařů“ přezdívky „stagnace“, byl ekonomický růst SSSR vyšší než v USA. V letech 1981-1985 se národní důchod (ND) v SSSR zvýšil o 20 %, v USA o 14 %, ve Francii a Itálii o 8 %. Pouze v Japonsku o 21 %. Šlo tedy o takovou „stagnaci“, jakou prožívalo pouze Japonsko! Ostatní vyspělé kapitalistické země nedosahovaly jejich temp ekonomického růstu. (Alleg, H.: *Ruské peklo, OREGO 1991, s. 143.*) Vezměme průměrné roční přírůstky vy-

v roce 1990 začal její absolutní a stále se zrychlující pokles. Nikdo nepochyboval, že hospodářský rozvrat, měnící perestrojku v „katastrojku“, se stal mocným katalyzátorem neklidu, jak v Ruské federaci, tak i v ostatních republikách.“ (Durman, K.: *Útěk od praporů, Kreml a krize impéria 1964-1991, Praha, Karolinum 1998, s. 439.*)

Znovu opakuji, že argumentace o stagnaci a krizi v SSSR byla a je především falešným, ze strany pravicové, katastrojkové opozice, faktických nepřátel socialismu a SSSR, zcela účelovým argumentem. Skutečný úpadek ekonomiky nastal až přestavbou, jejím závěrečným likvidací SSSR²⁾ v kontrarevolučním převratu.

²⁾ Od nástupu M. Gorbačova k moci

	v roce 1985	v roce 1991
Zlatý poklad (rezerva ve zlatě)	2 500 tun	240 tun
Zahraněční dluh (v miliardách US dolarů)	31,3	70,3
Růst ekonomiky	2,3 %	minus 11 %
Inflace		25 %

(Převzato: Почему на самом деле Горбачев предал СССР? - Proč Gorbačov skutečně zradil SSSR? YouTube v ruštině, 25. 6. 2023.)

XXVII. sjezd KSSS (25. února – 6. března 1986). Dokumenty a materiály, Nakladatelství Svoboda Praha 1986, s. 137.

Tato strategie byla v průběhu nutné realizace uvedených závěrů sjezdu zcela opuštěna a Gorbačovem a spol. nahrazena strategií odstraněním KSSS a destrukce, demontáže Sovětského svazu. Obnova kapitalismu.

Tyto skutečnosti jej bezesporu determinovaly. Proto se na ně právě, po dokonání svého díla zkázy, také odvolával. Ano to vše prý musel vykonat, aby „se očistil, aby odhodil celá ta kasárna, stalinštinu, zřeknutí se svého děda, svého otce ... jít proti svému dědovi“, prohlásil. (M. Gorbačov, *Pravda 1. 12. 1990 - viz Kilev, M.: Chruščov a rozpad SSSR, OREGO 1999, s. 80.*) To vše musel bezohledně vykonat, postavit se proti komunistické straně, proti vlastnímu lidu, proti SSSR, proti socialismu. A svědomí měl „čisté“! Vždyť šlo o naplnění jeho životního snu, zrádného poslání až obludných rozměrů. Uvržení sovětského lidu do katastrofálního sociálně ekonomického i kulturního, duchovního rozvalu země.

Do doby, než se Gorbačov dostal do vedení KSSS a posléze funkce prezidenta SSSR, se přeci jen, sovětská společnost rozvíjela.

Ač se dodnes, tak jako již za jeho éry, hovořilo jen a jen o stagnaci. Pokud šlo o naši zem (ČSSR), mluvilo, ve „specifických vrstvách společnosti“ i o „bezčasí“. Proto k tomu musím dodat: Ne, to byla a je jen planá fráze. Skutečné „BEZČASÍ“, to teprve přišlo (nejen u nás), právě v převratu a po něm. Při obnovování dravého kapitalismu. Ano, nečekaně a rychle, téměř najednou, naše vysoce rozvinutá, kvalitativně na úrovni průmyslové velmoci, vyspělá země „zmizela“. Byla „malou“ a „velkou“ „kupónovou privatizací“ rozkradena. Navíc při trvalé, stále dynamičtější tendenci se stala stále víc a víc zadlužující zemí (občanů, státu, fi-

Údajné *zdynamizování* rozvoje Sovětské země mělo být rovněž mimo jiné, **podmíněno i čistkami nejen v ÚV KSSS**. Tak došlo během let 1986 až 1989 ke kádrovým změnám v ÚV KSSS v rozsahu 85 %. Je to víc než při čistkách před napadením SSSR fašistickým Německem v letech 1934 až 1939, kdy to bylo 77 %. (Převzato: Почему на самом деле Горбачёв предал СССР? /8:38/. - Proč Gorbačov skutečně zradil SSSR? YouTube v ruštině, 25. 6. 2023.) Tyto Gorbačovské čistky však měly opačný efekt, fakticky **hrály do noty procesu destrukce SSSR** a světové socialistické soustavy. A o to právě Gorbačovovi šlo, plnily jeho zakrývaný a zahánaný záměr.

Proto je namístež připomenout **jasné argumenty**, již dříve prezentovaného, bývalého premiéra sovětské vlády **N. Ryžkova**, nejbližšího spolupracovníka M. Gorbačova. Podle něj **v průběhu 35 let, které předcházely roku 1987** (tedy od roku 1952) **vzrostl národní důchod SSSR 6,5krát**, což představuje **průměrný roční přírůstek 5,5 %**. V průběhu stejného období **vzrostl národní důchod v USA 2,8krát**, což představuje **průměrnou míru růstu 3 %** a nikoho ani **nenapadne nazývat to ekonomickou stagnací**. (Viz Perlo V: *The economic and Political Crisis in the USSR; Hospodářská a ekonomická krize v SSSR*. Časopis „Political Affairs“, srpen 1991, s. 14; Převzato Azad B.: *Hrdinská bitva – hořká porážka*, OREGO 2003, s. 130.)

Ještě jednu poznámku. Pokud šlo o původní prezentaci cílů přestavby v Sovětském svazu, šlo zejména o vytýčení strategie urychlení sociálně ekonomického vývoje země, vytýčené XXVII. sjezdem KSSS. „KSSS se domnívá, že všestranný pokrok sovětské společnosti a její postup ke komunismu v současných vnitřních a mezinárodních podmínkách mohou a musí být zajištěny **urychlením sociálně ekonomického rozvoje země**. To byla strategická linie strany, zaměřená na kvalitativní přeměnu ... všech stránek života sovětské společnosti...“

* * *

To doložíme mj. následnými argumenty. K zásadním otázkám hodnocení ideového zaměření, a především politické praxe M. Gorbačova je třeba **zhodnotit to, proč byl na Západě považován za hrdinu, osvoboditele, člověka, který změnil chod dějin tím správným směrem**.

Osobností, která dala kapitalistickému světu naději.

Je třeba položit si otázku:

(1) dávala naději konkrétně komu? O jakou naději šlo, když každá z jeho reform nepomohla rozvoji země, ale naopak, ničila ji. V čím zájmu tedy Gorba-

čov fakticky působil, konal? Bez toho nelze pochopit, co se vlastně stalo.

Proto je nutné nastolit a zodpovědět další otázku:

(2) Proč každá jeho reforma nepomohla rozvoji země, ale způsobovala katastrofu, končila selháním: Perestrojková Nová ekonomická politika (NEP) - nový „chozrasčot“- osamostatnění podniků, upuštění od závaznosti centrálních plánů, fetišizace trhu, divoká privatizace, úpadek a chaos. Glasnosť, destrukce ideologie, falšování historie, špinění dynamického, grandiózního rozvoje země, která se revolučním vymaňením ze zaostalých poměrů carského Ruska, stala supervelmocí. Národnostní politika – přípuštění prudkého nárůstu nacionalismu – vyvolání silných tendencí k osamostatnění neústavní cestou, některých, zejména pobaltských

republik, války a krev. **Kampaň proti alkoholů – zahájení útoku na likvidaci vinnohradů a vinařských závodů** (v letech 1985–1988 byly plochy vinic zkráceny téměř o 1/3 a cca tisíc závodů na výrobu vína – viz Ryžkov *Návrat do politiky*, s. 45). **Černobyl – lži a zakrývání pravdy.**

Co k tomu dodat. **V jednom případě může jít o chybu. Dvakrát až pětkrát,**

mimochodem, **toto již není chyba, ale systém, nebo dokonce cílený záměr.**

(3) Třetí otázka: proč po kolapsu SSSR prezidenta a generálního tajemníka KSSS, Gorbačova zasypali cenami (Nobelova cena míru, milióny USD), byli to právě ti, kdo v průběhu tohoto kolapsu, vyhráli. (Почему на самом деле Горбачёв предал СССР? Proč Gorbačov skutečně zradil SSSR?) Podstatné je, že **porazili SSSR** ne ve třetí světové, jaderné válce, ale jeho „**vlastníma rukama**“. Rukama a ideově zdeformovanou hlavou **Gorbačova a jeho manželky Raisi**. Tak jako s dalšími zločiny, ústavu a další zákonná opatření sovětské země nerespektujícími **renegáty** z vedení komunistické strany a socialistického státu. Od **tajemníka ÚV KSSS pro ideologii A. Jakovleva, ministra zahraničních věcí – E. Ševardnadzeho** a „**opozičního**“, bezohledného a zrádného, **nejprve prvního tajemníka moskevského výboru KSSS a následně prezidenta Ruské federace B. Jelcina** a řady dalších.

M. S. Gorbačov byl, při zásadní a víc než aktivní „asistenci“ své manželky (včetně dalších nejvyšších činitelů KSSS a vedení státu (Jakovlev, Ševardnadze i „**opoziční**“ Jelcin atd.), **skutečnou hlavou a nejvýznamnějším politickým činitelem, vůdcem formujících se likvidátorů nejen SSSR**. Když budeme respektovat jeho přerod nejen v antikomunistu a antisocialistu i jeho disidentství, nemůžeme opomenout jeho zákonem, ústavou uložené povinnosti. To je nejen ctít, ale v praxi respektovat a principiálně dodržovat a chránit **stávající Ústavu SSSR**. Pak je třeba vidět, že právě tu on sám bezostyšně **opustil, když připustil štěpení některých jednotlivých republik** (zprvu Lotyšska, Litvy a Estonska) bez uskutečnění, ústavou stanovených referend. Nemluvě již vůbec o tom, že **nevedl principiální diskuse** na patřičných úrovních směřující ke sblížení stanovisek jednotlivých sovětských národů a států. Tak o jejich nezávislosti rozhodl nezákonný,

protiústavní postup. Jen jejich stranické a státní orgány. Nezastavil ani jednání **spiklenců v bělověžském pralese – prezidentů: Ruska Jelcina, Ukrajiny Kravčuka a Běloruska – Šuškeviče**. Toto setkání mohl z titulu své funkce **prezidenta stále existujícího Sovětského svazu přezkazít a zabránit rozpadu země**. To ale nechtěl udělat a neudělal.

3. Míša a Raisa Gorbačovovi – jejich faktické působení, „poslání“ v politice KSSS a SSSR

Máme-li plně pochopit myšlení a konání Raisa Gorbačova, nelze opomenout i takovou skutečnost, že na jeho osobnost měla obrovský vliv jeho manželka Raisa Maximovna Gorbačovová.

Což i v různých rozhovorech a dokumentech on sám přiznává. K zajímavostem zde rovněž patří skutečnost, že i její prarodiče (dědečkův majetek jako kulaka byl zkonfiskován) a její rodiče (otec) byli rovněž perzekuováni za protisovětskou činnost. Kolovaly historky, kdy podle jedné z nich, byl Raisin otec původem železniční inženýr, který se přestěhoval z Ukrajiny za prací do altajského regionu (západní Ural), kde se v Rubcovsku, 5. ledna 1932 Raisa narodila. Otec se prý stal i významným ukrajinským expertem na kolektivizaci. Přesto ve třicátých letech byl prý postižen. Přesto v předválečném Sovětském svazu zažila Raisa relativně normální dětství. Vyrostla z ní vzorná sovětská školačka. Střední školu absolvovala se zlatou medailí, což jí umožňovalo automatické studium na jakémkoliv vysoké škole. V roce 1949 se rozhodla studovat filozofii na moskevské státní univerzitě. Zde se také seznámila M. S. Gorbačovem a v roce 1953 se vzali.

Raisa byla elegantní. Nosila kostýmy od Kardena. Ovládala západní jazyky. Západní tisk ji nazýval komunistickou „Lady Di“. V úzkých kruzích ústředního výboru „Železnou lady východu“ /3:05/. Ministři i staří generálové, kteří prošli válkou, se jejich pohledů báli, víc než hněvu samotného Gorbačova. /3:20/ Raisa si pamatovala vše. Mstila se chladně a elegantně. Kariéry funkcionářů končily na základě jediného jejího vyjádření nespokojenosti.

V té době bylo možné slyšet slogan, který zřejmě pocházel z vyjádření ministra obrany maršála Rjazova: „U nás v zemi vládne rodinný kroužek.“ S politováním řečeno, předsedou v něm nebyl on, ale ona. Rovněž ona byla „vůdcem“ na jednáních řešících personální, kádrové otázky. Byla i redaktorkou projevů manžela... Byla i jeho poradkyní v ekonomických otázkách atd. Také jednala se zahraničními diplomaty,

a to bez vědomí ministerstva zahraničních věcí, mezinárodního oddělení KSSS atd. atd. Ona byla nejen manželkou Gorbačova, ale spoluvládce. V tomto tandemu bylo něco nepřirozeného, čeho si všimli jen ti nejbližší. /3:45/

(КТО СПАЛ С ЖЕНОЙ ГОРБАЧЕВА? Постыдная тайна, которую скрывал КГБ - КДО SE VYSPAL S GORBAČOVAOU ŽENOU? Ostudné tajemství, které KGB skrývala... (ZAKÁZANÉ PŘÍBĚHY SSSR) 1. 12. 2025 #Gorbačov #Tajemství SSSR #KGB).

* * *

Výstižně přístup Raisy Gorbačovové (za svobodna Raisa Maximovna Tyitarenko) ke svému manželovi v otázkách výkonu jeho funkcí, **postihl N. I. Ryžkov:**

„Gorbačov byl v přítomnosti své ženy měkký a plachý a nikdy ho neřadala, aby jí alespoň jednou něco namítal. Mich-

il Sergejevič s manželkou řešil i kádrové a státní záležitosti. Raisa Maximovna přišla ke svému manželovi a řekla: „Je nutné udělat toto a tamto.“ A Gorbačov bez pochyby poslechl...“ (viz Kmo spal s женой Горбачева? И почему КГБ молчал об этом? /Kdo spal s Gorbačovovou ženou? A proč o tom KGB mlčela? /,YouTube, 2. 8. 2025, ПОДПИСАТЬСЯ НА КАНАЛ: /@СССРвПрошлом1991)

Údésné. Kdo tedy vykonával ty nejvyšší funkce v KSSS a v sovětském státu, ve světové supervelmoci?

Takže Raisa Maximovna Gorbačovová byla nejen faktickou vedoucí sekretariátu generálního tajemníka ÚV KSSS a prezidenta, ale ve značné míře i faktickou, ač stínovou generální tajemnicí ÚV KSSS a prezidentkou SSSR. Tuto skutečnost potvrzují i jiné osobnosti, které byli s M. Gorbačovem v rámci služebního jednání téměř v každodenním styku.

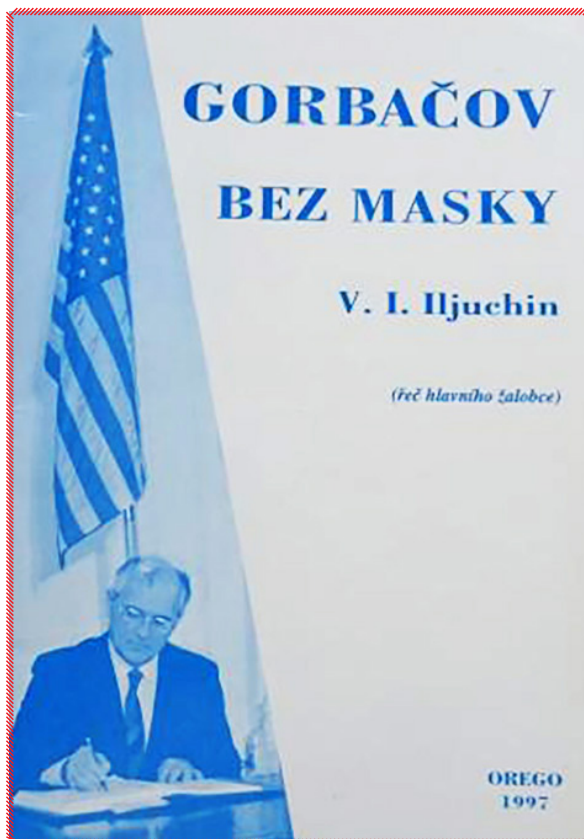
Pokud jde ještě o Raisu Gorbačovovou, zajímavé postřehy o ní zprostředkovává Karel Durman, který v odk-

zovém aparátu (z paměti Jelcina, Boldina, Reagana ad.) uvádí, že „před příchodem do Moskvy docentka marxismu, svým kulturním přehledem **vysoce převyšovala** nejen ostatní „kremelské dámy a mámy“, **ale i svého muže** a celý zbytek politbyra, s výjimkou Jakovleva. **Snoubila se však u ní... nadutost a poručnickování s láskou k západnímu luxusu** a pozoruhodnou necitlivostí vůči **sociálním strážním sovětské ženy.**“ (Durman, K.: Útěk od praporů, s. 301.)

Závěr

Lze souhlasit s hodnotícím stanoviskem V. V. Putina, i když je to z mé strany chápáno z jiných pozic než u něj, že „**Největší tragédií XX. století byl zánik Sovětského svazu.**“ Ano, změnilo to zásadním způsobem geopolitické i ekonomické a sociální poměry ve světě směrem k otevření a posílení nadvlády Spojených států amerických. Prohloubilo to nadvládu i krizi imperialismu, jako nejen ekonomického, politického vojenského a ideologického systému, ohrožujícího mírové perspektivy lidstva. A oslabilo nadějně perspektivy vývoje k emancipaci pracujících, k vytvoření světa sociální rovnosti a spravedlnosti, bez vykořisťování a války.

Zdeněk Košťál
27. 4. 2026

Úvodem

V únorovém čísle Dialogu*otázky*odpovědi jsme na straně 17 přinesli rozhovor s velvyslancem Československa při Organizaci spojených národů a také velvyslancem ve Spojených státech amerických, emeritním diplomatem JUDr. Stanislavem Sujou - na téma OSN a mezinárodní právo. Ve vztahu k mezinárodním vztahům posledních třiceti let téma navýsost zapletité.

Autor stati napsal 15 knih různého, především memořiálního, historického a politického charakteru. K unikátním v oblasti diplomacie a mezinárodního práva a vztahů patří především „Hledání v čase“, „Bez fraku a smokingu“, „Základy etikety a protokolu“ a „Neopomenutelné maličkosti“. Několik podobně zaměřených článků lze nalézt i na stránkách „Naší pravdy“.

O Organizaci spojených národů jsou stěžejní jeho knihy »Svědectví němých dubů« a »Operace modré barety«.

Ve stejnou dobu přichází jako reakce na světlo boží i článek „Imperialismus, OSN a mezinárodní právo“ z pera pokrokového, mladistvého Kolektivu pro práci, kulturu a vědu.

* * *

Drtivá většina kritiků různorodých agresí a imperialistických útoků proti jednotlivým státům se v českých zemích a na Slovensku odvolává na mezinárodní právo, hovoří o jeho porušování (pravdivě) a volá po tom, aby bylo dodržováno.

Soudíme, že systém mezinárodního práva, jeho dodržování a porušování je nutné chápat vývojově - v konkrétních podmínkách, které ho v nedávné podobě pomáhaly utvářet a jejiž rozbití ho do značné míry od základů změnilo.

Neradujeme se z toho, nevymysleli jsme si tyto poměry, změny ani jejich příčiny, ale ignorovat je považujeme za chybné. Naše postoje reprezentuje článek našeho dopisovatele, na nějž níže odkazujeme.

Kolektiv pro práci, kulturu a vědu, 23. 2. 2026

A také další reakce rozvíjející diskusi...

Imperialismus, OSN a mezinárodní právo

Nedávna série amerických operací v Karibiku, která vyvrcholila bombardováním civilních a vojenských objektů a únosem legitimního prezidenta Venezuely Nicolase Madura a jeho manželky, pouze odhalila imperiální povahu Spojených států a neexistující mezinárodní právo.

V případě Venezuely je porušení mezinárodního práva jasné a nevyžaduje žádné zkreslené výklady.

Článek 2. Charty Organizace spojených národů zakazuje hrozbu silou nebo její použití proti územní celistvosti nebo politické nezávislosti jakéhokoli státu.

Tento zákaz je páteří architektury vytvořené po roce 1945, která měla zabránit tomu, aby se světová politika zvrhla v arénu preventivních válek, kolektivních trestů a trestných expedic.

Ovšem ten, kdo krotil celá léta americký imperialismus, nebyl výše zmíněný článek 2, ani samotná OSN, ale socialistický tábor v čele se Sovětským svazem, jehož zánik byl největší geopolitickou katastrofou.

Současné názory a články, které kolují internetem ohledně zničení mezinárodního práva Trumpem a jeho zásahem proti Venezuele, jsou velmi mylnou a ideologickou iluzí.

Faktem je, že neexistuje a nemůže existovat žádná nadnárodní autorita stojící nad třídami a státy, za níž bývá mylně považovaná OSN. Existuje pouze světový systém kapitalismu v jeho nejvyšším stadiu imperialismu tak, jak to přesně definoval Lenin ve svém mistrovském díle Imperialismus jako nejvyšší stadium kapitalismu, kde poskytl rozhodující teoretický rámec a jasnou odpověď na současnou geopolitickou situaci.

Jak dále Vladimír Ilič Lenin vysvětluje, imperialismus není jen agresivní zahraniční politikou, ale strukturální fází kapitalismu definovanou monopolem, vývozem kapitálu a rozdělením světa mezi velmocemi. Přitom

dohody, které mezi sebou uzavírají, nejsou ničím jiným než dočasnými příměřími mezi válkami. Už jen tato pasáž teoretický znemožňuje koncept trvalého, na pravidlech založeného mezinárodního právního řádu za kapitalismu-imperialismu.

Historický vývoj plně potvrzuje Leninovu analýzu!

Obnovený imperialistický intervencionismus historického období po roce 1989 si musel nejdříve zajistit kontrolu nad informacemi. Jugoslávský případ byl v tomto ohledu paradigmatický – jako byl vykonstruovaný vznik srbských koncentračních táborů s cílem ztotožnit ve veřejném povědomí srbskou stranu s nacisty. NATO se nakonec v roce 1999 mobilizovalo, aby z evropské mapy odstranil to, co zbylo z Jugoslávie. Jednalo se o akt otevřené imperialistické agrese s cílem obsadit Kosovo, oblast s velkým strategickým významem, kde USA vybudovaly svou největší zahraniční vojenskou základnu (Camp Bondsteel).

Na rozdíl od „mírových“ či „humanitárních“ intervencí z počátku 90. let již agrese v roce 1999 neměla žádnou podporu OSN jako v případě Iráku v roce 2003 nebo Sýrie v roce 2015. Tím byl ve skutečnosti navždy zničen celý systém mezinárodních vztahů, jež se objevil na konci druhé světové války.

Od té doby OSN již nehraje žádnou významnou roli. Mezinárodní právo funguje nejučinněji proti těm, kteří nemají moc. Osvobozenká hnutí jsou kriminalizována, nezávislé ekonomiky jsou ničeny a mezinárodní právo se stává zbraní používanou selektivně. Proto marxismus-leninismus neobhájí a ani nemůže obhajovat návrat k respektování mezinárodního práva za kapitalismu tak, jak např. vykřikují různá hnutí – řecká „SYRIZA“, španělský „PODEMOS“ nebo české „STAČILO!“.

Lenin to velice přesně formuloval v knize Socialismus a válka, kde píše, že války za kapitalismu jsou nevyhnutelné a jsou jeho nezbytným důsledkem. Proto také za kapitalismu-imperialismu nemůže existovat mezinárodní právo ani žádná organizace, jako je OSN, která by byla schopná ho naplňovat. Pouze překonání samotného imperialismu může přinést skutečnou sociálně-politickou a právní spravedlnost mezi národy.

Do té doby zůstane mezinárodní právo tím, čím vždy bylo – rukopisem mocných, vymazaným v okamžiku, kdy jim přestane vyhovovat...
-can-

A vzájemné reakce nedaly na sebe dlouho čekat...

* * *

Děkuji za názor. Zejména jeho zakončení (viz vyznačená pasáž z Vašeho textu po tomto úvodu mého mailu) je dle mého mínění problematické, a to ve světě, kde imperialismus disponuje termonukleárními zbraněmi s potenciálem zničit nor-

mální život na planetě Zemi. Dosud největší společenská změna (vzato geograficky co do prostoru i co do hloubky a trvání přestavby státu od základů) byla skutečně ozbrojenou cestou - revolucí (VŘSR) v bývalé carské mocnosti Ruska a v přímé návaznosti na účast v 1. světové válce. Dnes by ve Velké válce o přežití protivník nepochybně využil i ty nejsilnější zbraně ve svých arsenálech, než by riskoval prohru. OSN a mezinárodní právo, které se po novém (na rozdíl od situace předtím - Společnost národů, Bryand-Kelloggův pakt (1928) atd., jež byly zcela bezzubé) rozvinulo v podobě poválečné kodifikace, je jako minimum alespoň sui generis jedinečným zrcadlem pro pranýřování agrese imperialistických států.

Vždy je to lepší než nic, ...i když jsou oba zmíněné subjekty nedokonalé.

Jsou prostě takové, jaké jsou jejich členské státy, které je stále udržují při životě (ani lepší, ani horší!). Navíc OSN kromě hlavního poslání - udržovat mezinárodní mír a bezpečnost, má ještě i jiné důležité poslání, desítkami svých organizací (tzv. specializovaných agencí) systematicky a relativně účinně podporuje i méně rozvinuté země světa (bývalé kolonie, které se vymanily ze svých okovů jen díky SSSR a dalším socialistickým státům, včetně ČSSR).

A Organizace spojených národů je prospěšná i vyspělejší zemím. Kromě uvedeného, což ulehčuje situaci pro ty vyspělejší, tyto speciální agencie OSN udržují a stimulují mírovou mezinárodní součinnost (letectví a další doprava a přeprava, zdravotnictví, vzdělávání, kultura atd.). Vámi pojmenovaná situace je vcelku přijatelná, jenom to racionální východisko z ní tam jaksi postrádám!

Berte to třeba jako opozici k dalšímu zamyšlení a úvaze, prosím.

Vše dobré **S. Suja**, 24. 2. 2026

* * *

Vážený pane doktore, dostávám se k reakci na Váš e-mail.

My nehledáme dokonalé OSN - tím ostatně zdaleka tato organizace nebyla ani po roce 1945.

Šlo o to vyjádřit kvalitativní zlom v zájmech, které ovládají OSN po roce 1989.

Není možné ji vnímat podobně jako v letech 1945-1989, jak činí kritizované strany. OSN je mnohem podobnější Společnosti národů před vstupem SSSR do ní. S tím rozdílem, že následkem jejího vzniku po roce 1945 a podílu zemí budujících socialismus na něm obsahuje některá tenčí se rezidua pokrokových principů, organizací, práv atd. Do nich počítáme i různé přidružené organizace a agentury OSN.

Nevoláme ani po opuštění OSN - právě pro tato rezidua, agentury a možnost využít tribuny OSN ke kritice imperialismu - jak správně poznamenáváte (viz praxi KLDK, Kuby, Palestiny).

Nicméně to nic nemění na tom, že co se týká pokroku, OSN se zmůže jen na deklarace, případně určitou omezenou praxi agentur. Ale co se týká míru, stále víc se otáčí ve prospěch mezinárodního imperialismu (je jeho nástrojem) - ať toho, nebo onoho. Spoléhat se na ni, to je právě naivní, krajně naivní!

Samozřejmě to neznamená, že nemůže přijít něco daleko horšího, ale pro daleko horší věci, jako je např. korporátní Trumpova »Rada míru«, připravovaly procesy degenerace OSN půdu.

Racionální východisko? Využívat v OSN, co se dá, spojovat se na její půdě s pokrokovými organizacemi, ale nemít o ní ani o mezinárodním právu, které v podstatě přestává platit (a v mnoha ohledech přestalo platit dávno), iluze a konat v zájmu většiny lidí a zemí - vynutit si takovou změnu poměrů ve

prospěch lidu, která povede ke změně OSN, případně k vytvoření něčeho nového a k vytvoření funkčního mezinárodního práva. Tentokrát proti imperialismu.

S pozdravem **Jiří Charvát**, *Kolektiv pro práci, kulturu a vědu*,
25. 2. 2026

* * *

Děkuji za odpověď. Je přijatelnější než text, který jste mi před pár dny poslal. Nicméně dovoluji ještě v rámci principu audiatur et altera pars (*budiž slyšena i druhá strana – pozn. metéra*):

Zcela souhlasím a již delší dobu (dokonce před společenským převratem u nás, kdy jsem zastupoval ČSSR v OSN jako vedoucí mise v New Yorku) podporuji myšlenku reformy OSN, včetně proporcionálnějšího geografického zastoupení v Radě bezpečnosti (RB) a rovněž modu operandi (způsobu fungování . pozn. metéra) stálých členů (SČ) v ní. Samozřejmě úměrně změnám v mezinárodních vztazích. (Proti tomu již tehdy nebyli ani někteří diplomaté Sovětského svazu, i když stávající sestavu stálých členů v Radě bezpečnosti považovali za dostačující, jinými slovy tehdy za neměnnou, zvláště s ohledem na skutečnost, že jde o pět mocností s největším termojaderným potenciálem.)

Dnes po zániku evropského socialistického společenství je reforma OSN nejen potřebná, ale dokonce nutná, v tom s vámi plně souhlasím. Nicméně nyní v pokračující velkokapitálové globalizaci, kde hlavní slovo mají nadnárodní korporace jako slouha imperialismu, (což jste jinými slovy i vy oprávněně připomenuli v minule poslaném textu), mohlo by dnes reálně dojít ke spravedlivé reformě OSN jako klíčové instituci v systému současných mezinárodních vztahů?

Podle mne nikoliv. Organizace spojených národů, jak víte, vznikla (i přes rozdílnosti ideologií) jako důsledek shody antihitlerovské koalice v tom, že už nelze osud lidstva zkoušet tak, jak tomu bylo v dosud nejstrašnější válce - druhé světové s počtem obětí kolem sta miliónů.

Charta OSN od roku 1945 sehrávala právě v důsledku katarze klíčovou roli v kodifikaci mírových principů mezinárodního práva. A i když vzniklo od té doby mnoho lokálních a téměř oblastních válek (zejména na BV), mezinárodní mír, tedy absence nové světové války, byly zachovány. V tom určitě má nemalou zásluhu rovněž OSN a s její pomocí vytvářené mezinárodní právo, třeba jen v tom období do konce 80. let uplynulého století. Ano, jsou oba tyto důležité faktory mezinárodní součinnosti zvláště nyní nedokonalé, ale díky jim i za to, co dosud udělaly.

Nejednou v podobných složitých situacích mne napadají mnohé Leninovy myšlenky, kde v několika svých pracích (studoval jsem je kdysi dokonce v „Bibliotece imeni Lenina“) píše a podrobně zdůvodňuje velikou (téměř nezastupitelnou) roli dočasných spojenců v taktice a strategii. Vy to víte určitě lépe než já, který jsem se více věnoval v dávnější přípravě a poté i v poměrně dlouhé praxi otázkám mezinárodních vztahů.

Lenin v tom měl naprostou pravdu! A já za takového „dočasného spojence“ v tomto marasmu současného světa považuji též OSN a mezinárodní právo. Nic lepšího dnes nevznikne, jelikož imperialismus, na který výstižně poukázujete, necítí již zdaleka takovou protiváhu, jakou byl Sovětský svaz a společenství socialistických států.

Stále, jak víme, vychází z toho, že je hegemon a svět se mu musí podřídit. Ruská federace je ovládaná velkokapitálem a vládnoucí vrstva se od minulé role SSSR distancovala, i když jen pošetilí vládcí zapomínají na to, čemu mají vděčit v mi-

nulosti své země. V případě Ruské federace včetně toho, že nebyť SSSR zdaleka by znovu a poměrně rychle po odchodu Gorbačova a Jelcina nedosáhli přibližné parity s USA v současném raketo-jaderném potenciálu, na něž se mohou znovu opřít jako na garanci existence státu a zajištění jeho bezpečnosti i v krajní nouzi.

Pokud jde o Čínu, tam je sice ještě komunistická strana hybnou silou v politické sféře moci, ale ekonomicky (a jak víme ekonomika prioritně ovlivňuje politikou) je i ona stále ještě napojena na kapitalistický finančně-hospodářský systém, bez ohledu na to, že v Pekingu již dávňěji pochopili (a něco pro to dělají), že pokud nevyvinou vlastní alternativu, budou i oni jen pouhým přívěskem toho, co v převládajícím světě ještě stále vládne s vedoucí rolí Spojených států.

A poslední poznámka. Pokud bychom si idealisticky představovali, že se dočkáme příznivějších podmínek pro vytvoření lepších institucí než je nedokonalá OSN i nedokonalé mezinárodní právo, mohli bychom se jednoho dne dožít znovu světového konfliktu. (Více jak pět let jsem studoval v mládí ve vojenských školách, kde nás detailně učili, co by znamenala jaderná válka!) Důsledky jaderné války by byly nepředstavitelně katastrofální. To víme oba!

Potom by světu byly případně i nové a lepší instituce než je dnes OSN a mezinárodní právo platné asi jako mrtvému smokingu. V tom ale jsme určitě také zajedno!

Co bych já doporučoval v současné etapě vývoje zejména Evropy, ale koneckonců i světa, je maximálně, citlivě a důsledně pomáhat organizovat a stimulovat mezinárodní součinnost ve všech vrstvách společnosti (u našich i zahraničních subjektů potenciálních mírových sil) pro masové mírotvorné akce v co nejširším měřítku. Je velice varující, že mnozí lidé si v současných zmatcích, sporech a netolerantnostech (včetně iracionálních progresivistických tendencí) neuvědomují reálně hrozící nebezpečí velkého válečného konfliktu, který by postihl všechny. Ani železobetonové kryty neochrání tzv. elitu a miliardáře před zhoubnými následky takové eventuality. O to větší potenciální možnosti by mělo mít dnes sjednocení sil v masovém mírovém hnutí světa.

Omlouvám se, že jsem toho napsal více, než bylo mým úmyslem. V žádném případě to, prosím, nepovažujte za poučování. Jak říkával mimo jiné osobnosti Ilja Erenburg: „Nemám tolik času, abych psal krátké texty.“

S úctou **S. Suja**, 26. 2. 2026

* * *

Vážený pane doktore! Omlouvám se, za pozdní reakci, zapříčiněnou hromadou jiných povinností, ale chtěl jsem se seznámit také s rozhovorem s Vámi v Dialogu. Učinil jsem tak.

Souhlasím s uplatněním principu audiatur et altera pars - děkuji Vám za sdílení Vaší zkušenosti.

Maximálně s Vámi souhlasím, když píšete o pokrokové úloze OSN v oblasti nastolení a udržování mezinárodního práva, ale také v tom, že v současném světovém uspořádání je nereformovatelná. I Vaše charakteristika Ruska a Číny je dosti trefná.

Rovněž souhlasíme s tím, že je třeba rozvinout, aktivizovat a propojit světové mírové hnutí - za tímto účelem jsme oslovili České mírové hnutí, že se do jeho činnosti chceme zapojit. Za tím bez odpovědi, uvidíme, jak budou reagovat dál. Ale nejen mírové hnutí - celé lidové a dělnické hnutí je třeba stavět na nohy a mírové hnutí má být jeho součástí a projevem.

Ohledně role OSN to vidíme částečně odlišně. V našem stanovisku proti přepadení Íránu jsme napsali:

Je naší smutnou povinností zdůraznit, že žijeme v době světové války. Další ozbrojené konflikty, útoky a agrese ještě vypuknou, budou pokračovat, propojovat se a podmiňovat, protože vnitřní hluboké rozpory a krizové jevy systému tyto války nevyřeší. Potenciál, že přerostou v termonukleární konflikt, který zničí život na naší planetě, narůstá. Žádné mezinárodní právo tomu nezabrání - desítky let sloužilo agresorům, kteří si z něj nyní činí trhací kalendář. Jsme pro vytvoření systému mezinárodního práva, pro boj, za jeho dodržování nejen na půdě OSN, proti korporátním projektům Trumpovy „Rady míru“, ale zároveň víme, že se na tomto poli zápas proti válce, za mír a proti imperialismu vyhrát nedá. Jediným řešením je svržení a překonání imperialismu, osvobození lidu, které předpokládá organizované, uvědomělé a mezinárodně propojené lidové a dělnické hnutí na celosvětové úrovni, aktivní obranu proti imperialistické válce včetně národně-osvobozenického boje a podporu pokrokových a nezávislých států.

Co to znamená? Že jsme zároveň pro využívání půdy OSN (nejen) pro boj za dodržování zbytků mezinárodního práva, ale zároveň pro to, abychom lidem sdělovali, jak se současné poměry mají, že na to nemohou spoléhat a musí se přičinit jak v tlaku tímto směrem (dodržování toho, co formálně platí), ale především pro vytvoření zcela nového sociálně-ekonomického řádu, a tím i mezinárodně-právního systému.

Kdybychom měl použít samozřejmě nepřesnou analogii, je to podobné s taktikou revolučních sil působení v buržoazních parlamentech a zastupitelských sborech.

Velice Vám děkujeme za Vaše postřehy a názory - vůbec nevadí, že jsou dlouhé - s Erenburgem nejen v tomto souhlasíme.

S pozdravem **Jiří Charvát**, Kolektiv pro práci, kulturu a vědu,
22. 3. 2026

* * *

Vážený, i já děkuji za diskusi. To, že se v něčem shodneme a v něčem nikoliv, chápu a beru to jako samozřejmost. Nikoliv jen v mezích audiatur et altera pars (budiž slyšena i druhá strana - pozn. metéra), ale třeba i jako est rerum omnium magister usus (*zkušenost je učitelkou všech věcí - pozn. metéra*).

Lituji, že v mém případě jsou věci, které nejsem schopen vyjádřit stručněji. Považuji nicméně v dobré víře za potřebu uvést ještě několik argumentů k jádru věci (i když místy opakují fakta z minulých stanovisek):

1. Jak víme, vytvoření OSN předcházela shoda antihitlerovské koalice personifikované Stalinem, Rooseveltem a Churchillem dle přijaté Moskevské deklarace z roku 1943 (iniciované SSSR), jejíž implementace vyústila v konferenci formulující text Charty OSN v Dumbarton Oaks (čtvrť Washingtonu) počínaje rokem 1944. (Napsal jsem o tom začátkem 80. let knihu „Svědectví němých dubů“, byla dokonce oceněna tehdejšími Literárním fondem v Praze.) Budiž též připomenutu, že konečná dohoda o zahájení pořádku činnosti a sestavě členství v OSN, počtu stálých členů její Rady bezpečnosti, právu veta atd., byla finalizována na Jaltské konferenci v roce 1945, za aktivního přispění nejen samotného Stalina, ale rovněž Roosevelta, méně aktivně Churchilla, který si hlavně hlídal zájmy britského impéria, čímž iritoval nejen Stalina, ale dokonce i Roosevelta. Od podpisu Charty OSN v San Franciscu v roce 1945 se rozjela činnost OSN jako klíčové, tedy ústřední a univerzální instituce v celém poválečném systému mezinárodních vztahů. Na základě Charty OSN nastoupila aktivní a cílevědomá mírová kodifikace mezinárodního práva (MP): spousta mnohostranných úmluv a smluv, pravidel společných postupů, významných de-

klarací s právním dopadem a nesčetných podobných mezinárodních dokumentů, které dosud regulují práva i povinnosti států a vůbec mezinárodní součinnost, a to i přes řadu zádrhelů, způsobovaných nenasytností, ba co více stále větší a větší žravostí světového imperialismu, zejména toho s nejostřejšími zuby, tedy amerického.

V činnosti OSN a v mírové kodifikaci MP, existující nejen na papíru, ale v mnoha ohledech i v současném praktickém postupu většiny ze 193 členských států OSN, je neskonale a prořadá zásluha SSSR a některých dalších socialistických zemí, v jejichž řadách rovněž naše ČSSR hrála významnou roli svými aktivitami, včetně mnoha předložených a většinou členských zemí OSN přijatých našich iniciativních návrhů (např. v oblastech mezinárodního práva, kontroly zbrojení, hospodářství, sociální, kulturní a zvláště výrazně i dekolonizační). Tento složitý a velmi pracný proces pozitivní tvorby byl naplňován cílevědomou a většinou koordinovanou činností na všech tehdejších významných mezinárodních fórech, tedy i mimo OSN, a socialistické země to stálo v tehdejších ideologicky bipolárních poměrech obrovské úsilí i vynaložené prostředky. Zpochybňovat, třeba jen implicitně, tuto dějinnou zásluhu, která je zaznamenána zlatými litery v análech OSN, a z nichž nejen OSN jako instituce, ale i řada konkrétních členských států (např. přinejmenším desítky rozvojových a bývalých kolonií) doposud v mnohém čerpá, je rovné negaci úspěšně odvedené dějinné role socialismu, což protivník s povděkem vítá.

2. Zamysleme se na chvíli i nad tím, kolika válkám právě OSN (projednávaným v její Radě bezpečnosti, potažmo ve Valném shromáždění - VS - nebo v rozsáhlých rozpravách tehdejších šesti výborů Valného shromáždění (hlavně v prvním, tedy politicko-bezpečnostním) a pochopitelně přitom i s pomocí MP dosud zabránila vzniknout, nebo je zastavit v počátečních fázích, čímž zažehnala nebezpečí většího ohrožení „mezinárodního míru a bezpečnosti“, zachránila tisíce a možno i desetitisíce lidských životů. Jelikož pro dialektické materialisty je nezbytná dobrá znalost historie, předpokládám, že o tom máte ještě lepší přehled než mám momentálně já: Berlínská krize (dvakrát: roky 1948-49; 1958-61) hrozila otevřeným konfliktem mezi USA a jeho spojenci na jedné straně a SSSR na straně druhé - OSN o ní rovněž jednala a doporučila řešení; Několik ostrých konfliktů mezi severní a jižní Koreou již po válce v roce 1953 a příměří na 38. rovnoběžce; Sovětsko-čínský konflikt na ostrově Damanskij (řeka Ussuri) v r. 1969; Americká válka ve Vietnamu a vůbec v Indočíně byla často posuzována v OSN s výrazným tlakem na její zakončení; Několikeré ozbrojené potyčky mezi Čínou a Indií, jakož i mezi Indií a Pákistánem; Tři předchozí války na Blízkém východě; Ukončení koloniálních válek Portugalska v jeho bývalých koloniích v Africe; Konflikt vyvolaný Tureckem na Kypru a vyslání mise OSN známé jako UNFICYL; Tzv. čínská lekce „neposlušnému Vietnamu“ z roku 1979 trvající 18 dní; Řada konfliktů v Africe a následně mise OSN např. v Libanonu (UNIFIL), Ugandě a Rwandě (1994), kde bylo zmasakrováno 800 tisíc civilistů a hrozila smrt dalším stovkám tisíců; Válka USA a NATO proti Jugoslávii (1991-99) byla několikrát posuzována v Radě bezpečnosti a tlak OSN byl příliš velký na to, aby USA v ní mohly pokračovat; Stále trvající čínsko-japonské napětí hrozící již několikrát vojenskou konfrontací o ostrov Senkoku; Nebezpečí nového konfliktu mezi Čínou a Vietnamem o Paracelské ostrovy; Různé krátké ozbrojené srážky v Latinské Americe a Karibiku...

Určitě jsem tím nevyjmenoval všechny případy zásahů a vlivu OSN, jakož i váhy MP v zabránění vzniku rozsáhlejších ozbro-

jených konfliktů nebo v pokračování již započatých. Kdyby se OSN a MP zasadily o to jen v pár případech, kdy mohlo dojít k dalším nesčetným obětem na životech a ničení materiálních hodnot, již jen tím by naplňovaly svoji oprávněnost a zásluhu!

3. S Vašimi teoretickými úvahami polemizovat nemůžu, jelikož mistrům levé teorie se nevyrovnám ani po kotníky. Nemám výhrady k vašemu uvážlivému závěru: „Jediným řešením je svržení a překonání imperialismu, osvobození lidu, které předpokládá organizované, uvědomělé a mezinárodně spojené lidové a dělnické hnutí na celosvětové úrovni, aktivní obranu proti imperialistické válce včetně národně-osvobozenického boje a podporu pokrokových a nezávislých států.“

Nicméně chybí mi konkrétnější odpověď, jak toho lze i při příznivějším vývoji existujících okolností dosáhnout.

Kladu otázku: Stačí k tomu „...abychom lidem sdělovali, jak se současné poměry mají, že na to nemohou spoléhat a musí se přičinit jak v tlaku tímto směrem (dodržování toho, co formálně platí), ale především pro vytvoření zcela nového sociálně-ekonomického řádu, a tím i mezinárodně-právního systému.“ Většina z nich se k tomu sotva sama přičiní jen díky svému vnuknutí, k tomu je musí přinutit tíha života a přivést respektovaný předvoj, tedy silný politický subjekt s nezpochybnitelnou autoritou! S těmi, s nimiž je možné pro věc již nyní počítat, to problém nebude. Avšak na tak kolosální změnu to bude sotva stačit v tak malém státě, jak je náš. O to více, že v potenciálním tylu mimo ČR je lidové a dělnické hnutí v řadě jiných zemí Evropy buď nevýrazné nebo nejednotné, málo významné, ne-li zanedbatelné v porovnání s možnou velkokapitálovou korporátní protiváhou. Na globálnější úrovni je, žel, rovněž stále nebývale slabé, nejednotné a hlavně nedostatečně organizované jakožto hnutí. A jak se ukazuje, imperialismus má ještě dostatek sil nejen na svoji záštitu, ale i na nehorázné útoky proti slabším zemím, jak to vidíme konec konců i na současné agresi USA a Izraele v Iránu. Že přitom ignoruje poslání OSN a MP? Agresor od pradávna hrubě a většinou beztrestně porušoval dokonce takovou svatost nad svatost, jakou byla dávněji křesťanská morálka nebo místy psané, i když velice chabé dohody, nemluvě o těch nepsaných a jen pro forma účelově respektovaných, avšak v drtivé většině právu silnějšího podléhajících jakoby normách soužití. Když to vezmeme jen např. od Chammurapiho kodexu, asi 1800 let před naším letopočtem, v němž ještě sice platilo „oko za oko, zub za zub“, ale už to byl alespoň malý pokrok v porovnání s do té doby převládajícím zákonem džungle.

Zásadní změna situace ve světě je vždy závislá, jak víme, na poměru soupeřících sil. Platí to i nyní, kdy se snad již vskutku rodí, i když s mnoha těžkostmi, vícepolární svět. Síla protiváhy imperialismu a jeho spojenců je i zde poměřována, jak rovněž víme, konkurenční silou protivníků. Když za ně vezmeme hlavně co do vojenského a ekonomického potenciálu RF a ČLR, ty jsou ještě stále propojeny s některými stránkami působení imperialismu. Jestli by tomu tak nebylo, USA a EU by si i opakující se sankce proti nim mohly někam zasunout. A pokud jde o sílu odporu uvnitř jiných menších subjektů, ta nesporně závisí nejen na schopnostech lidových mas a jejich vůli žít po novém (nikoli v dekadentním kapitalismu). U malých zemí radikální změna společenského systému ve světě globalizovaného velkokapitálu má dnes ještě stále pramalou šanci na delší trvání. Přičemž změnit stávající společenský systém je, obecně vzato, jak rovněž víme, přímo úměrné (stupněm odporu a způsobem provedení) tomu, zda (podle K. Marxe), idea, která má zapálit masy k činům, se stane dostatečně mohutnou materiální si-

lou. Zatím k tomu podle mne chybí, symbolicky řečeno, silnější jiskra, která by onu ideu zažehla a udržela plát, hlavně u těch větších protivníků velkokapitálové zvěle. A jaké jsou dnes pro to objektivní podmínky? Evoluce trvá často dlouho, u vývoje homo sapiens z primátů trvala až příliš dlouho, ale to se na danou souvislost nijak nevztahuje. Počítat event. s tím, že podobně jak v carském Rusku, kde světová válka objektivně napomohla provedení VŘSR, by pro takovou radikální změnu poměrů v širší měřítku mohly vzniknout příznivější okolnosti velkým ozbrojeným konfliktem, i to je v dnešním světě málo reálné a sotva s tím lze racionálně kalkulovat. V této souvislosti si občas připomenu, že když se jednou ptali spoluvůrce atomové bomby A. Einsteina, jakými zbraněmi by se bojovalo ve 3. světové válce, odpověděl, že to přesně neví, ale zcela přesně ví, že v event. další válce poté by se již bojovalo jen s kyji a kameními sekýrami, jako kdysi pralidé z jeskyň.

Omlouvám se za rozsáhlé líčení mého stanoviska.

S úctou S. Suja, 23. 3. 2026

P. S.:

„Pro mne jsou v tomto dialogu (polemice) bona fide hlavní témata: poslání OSN a funkce mezinárodního práva. Tam jsme se v podstatě a na přeskáčku shodli s Jiřím Charvátlem (i když každý jinými slovy), že OSN není dokonalá, zejména po rozpadu společenství evropských socialistických států a SSSR. Její původní poslání: udržování a posilování mezinárodního míru a bezpečnosti je buď blokováno, nebo přímo zneužíváno některými velmocemi (hlavně stálými členy Rady bezpečnosti a v první řadě hegemonismem posedlou Amerikou), avšak i některými jejími spojenci včetně Izraele. Podobně jsme se více méně (též rozdílnou dikcí) shodli v tom, že mezinárodní právo, které se vyvinulo mírovou kodifikací zejména od roku 1945 do současné podoby jen díky společenství socialistických států s tehdejšími spojenci z Hnutí neangažovaných zemí, je podobně ignorováno nebo zneužíváno, především znovu Spojenými státy.

Přesto v odpovědích Jiřího Charváta, (a předtím i v úvodu polemiky Kolektivu...) dochází k některým poněkud rozporuplným tvrzením v tomto ohledu.

Tak například sotva se mohu ztotožnit s názorem z úvodní části této polemiky, že mezinárodní právo se „od základu změnilo... rozbitím podmínek, které ho pomáhaly vytvářet“. Jak se změnilo? Je stále to samé ve smyslu i liteře, jak se formovalo od založení OSN. Ani „celý systém mezinárodních vztahů, jež se objevil na konci druhé světové války nebyl »ve skutečnosti zničen«, třeba i proto, že stále ještě formálně existuje OSN, která byla vytvořena vítěznými velmocemi a přijatá všemi zakládajícími členy této organizace jako klíčová a univerzální instituce v tomto systému.

Podobně se nemohu ztotožnit s názorem, že mezinárodní právo „v podstatě přestává platit“ (v předchozím textu jsem uvedl řadu stále platných smluvních dokumentů, které tvoří jeho důležitý obsah). A už vůbec nemohu souznít s tím, že v dnešním světě pro marxisty „není možný návrat k mezinárodnímu právu“. Právě naopak, ten návrat považuji za nutnost, za *conditio sine qua non!* Například Postupimské dohody ze srpna 1945 jsou rovněž součástí mezinárodního práva a týkají se též odsunu německého obyvatelstva ze sudetské oblasti ČSR. Z nich vychází rovněž Benešovy dekrety. Ani k těm se není hodno vracet? Podobně potom Pařížská reparační dohoda z roku 1946 (podepsala ji 18 států včetně ČSR) je součástí mezinárodního práva. Podle ní činil reparační nárok ČSR vůči Německu 309 miliard korun. Obdrželi jsme pouze 0,07 procenta náhrady, což je vůči celkové škodě ČSR v naprostém

nepoměru. Tedy ani k této součásti mezinárodního práva se nemáme vracet? A to už nemluvíme o řadě těch stěžejných mezinárodních smluv, které jsem zmínil v předcházející odpovědi J. Charvátovi.

K další části odpovědi Jiřího Charváta: nezpochybňuji názory mistrů teoretických závěrů marxismu-leninismu, respektuji je! To není moje doména, učil jsem se to pro základní orientaci, potřebnou k mé profesi. V jednom ze závěrů Jiřího Charváta v části jeho poslední odpovědi stojí, že „pouze překonáním samotného imperialismu můžeme přinést skutečnou sociálně-politickou a právní spravedlnost mezi národy“. A v závěru svého textu píše, že v tom se má hnutí spoléhat především na vlastní možnosti včetně toho, že musí hlavně ono zesílit. (Doslova: „...musíme jako místní i mezinárodní hnutí především sami a mnohostranně zesílit.“). K tomu bych dodal, že toto úsilí se sotva obejde bez spojenců, jak učil již V. I. Lenin. (Při skromnějším pohledu domácích a při reálnějším předpokladu úspěchu i zahraničních, tedy těch z řad členských států OSN, třeba jen ze zmíněného Řecka, ale určitě i z jiných evropských zemí.) Možná i mezinárodní právo bude přitom k něčemu dobré!

K tomu bych si dovil ještě poznamenat, jak upozorňuje jiný mnou rovněž vážený náš domácí myslitel, že: „...existovalo v dějinách našeho komunistického hnutí období, kdy vyznávalo zásadu občanského míru. Lenin z ní vycházel ve svých posledních pracích, v projektech rozvoje socialismu založeného na dobrovolné kooperaci. A zakladatel KSČ Bohumír Šmeral se s touto ideou rovněž ztotožnil. Strana se nejednou držela zásady společenského konsensu a širšího občanského soužití. Tak tomu bylo nejen v době Šmeralova vedení, ale i v období boje za udržení a obnovení republiky, i za války (v níž položily životy desítky tisíc komunistů v boji proti nacismu), nebo poté v letech 1945 až 1948.“

Myslím, že ze své strany jsem v této polemice řekl už vše podstatné a již se nechci opakovat! A zcela nakonec bych chtěl dodat, že jsem vcelku rád, že u nás ještě nevymřeli historičtí optimisté. Kolektivu Jiřího Charváta přeji kýžený úspěch. Já se toho už sotva dožiju. Ale do té doby jim budu pevně držet palce!“

Stanislav Suja, 26. dubna 2026

* * *

Vážený pane doktore!

K odpovědi na Váš poslední e-mail mě „dotlačila“ výzva měteřa, který nás požádal, zda bychom souhlasili se zveřejněním naší diskuze. Souhlasím a rád! Ale právě proto, že bude zveřejněna, mi dovolu, abych se přeci jen vyjádřil nejen k poslednímu e-mailu, ale rovněž k některým předchozím myšlenkám.

Nejprve k poslednímu e-mailu – k prvnímu bodu – jak jsem psal, v žádném případě roli rodícího se socialistického tábora v čele s SSSR, ale také významnou úlohu naší ČSR a ČSSR nepopíráme ani nepodceňujeme. Naopak! Nebýt našeho společensko-ekonomického systému, mezinárodní právo by v takové podobě nikdy nevzniklo, což by mělo pro světový proletariát, jeho hnutí a státy, regiony i přírodní prostředí katastrofální, mnohdy likvidační důsledky.

Neznám dějiny OSN a mezinárodního práva natolik, abych dovedl důsledně posoudit vliv OSN na zabránění vzniku válek, na jejich zkrácení a ukončení. Průběh jednotlivých konfliktů druhé poloviny 20. století většinou znám povšechně. U těch konfliktů, o nichž vím víc, si však dovolím trochu jiný pohled: Rozhodující a určující determinantou vývoje na poli mezinárodních vztahů a práva po r. 1945 byl poměr sil mezi táborem socialismu a pokroku a táborem imperialismu. Tento poměr se samozřejmě projevoval v OSN, která nebyla nestranným hráčem

čem, protože tento otevřený antagonismus se v ní probojovával. A do něj vstupovaly rozvojové a rozvíjející se země, pozdější Hnutí nezúčastněných zemí atd.

SSSR se zcela pochopitelně snažil po roce 1945 zabránit otevřenému vojenskému konfliktu s imperialistickým táborem i za tu cenu, že mnohde musel ustupovat, případně kritizoval kroky svých horlivých spojenců – týkalo se to jeho postupu vůči oblasti Terstu a politice J. B. Tita, v řecké občanské válce, při blokadě západního Berlína nebo také v době korejské války (viz polemiku s Maem). Jeho politika byla naprosto pochopitelná a ospravedlnitelná, ale v rámci našeho hnutí za ni bývá v současnosti kritizován, aniž by se často kritizovalo selhání místních stran a hnutí (kritika obvykle označuje jeho politiku jako velmocenskou).

Tento postoj bránil vzniku války proti agresivním imperialismům, disponujícím jadernou zbraní, a po roce 1945 sjednoceným na demokraticko-post(?)fašistickém základě – viz plánovanou Operaci Unthinkable. Bránil mu i v době první Berlínské krize. Naše hnutí si však musí přiznat, že blokáda Berlína byla neúspěšná a že tento neúspěch způsoboval do budoucna velké škody. Ovšem válka by byl ještě větší neúspěch.

OSN měla podle mého názoru největší pozitivní vliv v rámci boje proti kolonialismu, při dekolonizaci a na Blízkém východě. V jiných případech se jimi jistě zabývala, ale nepřeceňoval bych například její vliv na válku ve Vietnamu, na čínsko-sovětský konflikt v r. 1969 a podobné velké spory sil imperialismu a pokroku. Doporučení a usnesení jistě vznikala, ale případy dodnes trávající agrese Turecka na Kypru, celé občanské války v Jugoslávii a třeba i Rwandy, na OSN, pokud mám dostatečné informace, nevrhají vždy pozitivní světlo. Ale jak jsem psal – nejen v tomto ohledu jste mnohem vzdělanější a zkušenější.

Jak kvalita a vliv socialistického tábora stagnovaly a posléze upadaly, projevovalo se to pochopitelně také v OSN, v jeho vlivu na rozvojové a pokrokové země. Naplno se to ukázalo za perestrojky – například při útoku na Libyi roku 1986, ale také v afghánské občanské válce atd. Co tím chci říci? OSN nebyl a není žádný jednotný subjekt, samostatná entita. Nemůže tedy být, stejně jako mezinárodní právo, taktickým spojencem. Je to pole, na kterém se střetávají jednotlivé mezinárodní zájmy, které vstupují do organizací, smluv a norem, jež vznikly za jiných, pokrokovějších podmínek. Střety nynějších mezinárodních zájmů jsou dominantně imperialistické – my opravdu považujeme současnou epochu za epochu světové imperialistické války (USA a spojenci vs. Čína a spojenci), jak vysvětlíme v naší chystané knize. Ano, jistě, určitou roli zde hrají také síly pokroku a určitou roli zde může hrát pokrokovější původ organizací a práva – zde je možné hledat trhliny řádu, taktická spojení a kroky. Nikoli v celé OSN, která je konec konců taková, jaké je celé stávající světové uspořádání.

Tvrdím a opakuji – využijeme OSN, i jako platformu – ale nepodléhejme iluzi, že je taktickým spojencem či vůbec nějakým subjektem. Nemůže být zrcadlem, protože moc zájmů „dravců“ se v něm rozhodujícím způsobem konec konců vždy prosadí, ale může být platformou pro jejich kritiku. Což uznáváme – viz překlady na našem webu. Imperialisté OSN zatím vždy buď využili, nebo obešli, nyní se snaží ji nahradit nebo doplnit. Mění to něco na světovém řádu, ovlivňuje ho to pozitivním směrem? Nikoliv.

Není vinou OSN, že převažují iluze o roli mezinárodního práva a její vlastní, ale je to spíše zrcadlo úpadku sebevědomí lidového a dělnického hnutí u nás a ve východní Evropě, které se desítky let otáčí všemi směry a hledá „spojence a menší

zla“, jen aby se nemuselo spoléhat samo na sebe, jen aby se nemuselo postavit na vlastní nohy. A toto hledání a „taktická spojení“ ho oslabily až téměř ke klinické smrti.

Ostře kritizujeme také iluze o vícepolárnosti a multilateralismu – jak jsme několikrát vyjádřili a jak vysvětlíme v chystané knize. Nejsme v tom ve světovém měříku sami. Multipolární svět je imperialistický svět přeskupený dle nových poměrů sil. A právě kvůli tomuto přeskupení vypukla světová válka.

Nemyslíme si, že revoluce může přijít automaticky po válce, nespolehneme na to. To by byl nebezpečný fatalismus. Soudíme, že jde o dvě koncepce: Jedna v případě sil, které se takticky spojují s OSN a mezinárodním právem, aniž by se věnovali vlastnímu nezávislému rozvoji (Die Linke, Syriza, KSČM, PSUV a mnoho dalších), poznání a obnově lidového a dělnického hnutí, aniž by dokázaly zabránit imperialistickým válkám, agresím, sankcím a blokadám, což dialekticky má vliv jak na ně samotné, na lidovou většinu obyvatel, na OSN i imperialismus (posilující). Mimochodem, s kým se lze úspěšně, účinně a vždy spojovat v OSN v boji proti imperialismu? Stálých pár spojenců bych ještě našel, avšak tak, aby mohlo být působení stabilně účinné a úspěšné, to je při dnešním poměru světových sil imperialismu a pokroku, a tím pádem i OSN, vyloučené.

Druhou koncepcí zastává náš Kolektiv, ale také Evropská komunistická aktivita (ECA) v čele s Komunistickou stranou Řecka (KKE): budovat organizace, kolektivy lidového hnutí, propojovat je místně i mezinárodně. Spojovat se se všemi dialektickými materialisty, kteří chtějí a dovedou být aktivní, ale jsou proti volebního fetišismu a dalším nánosům oportunistické levice. Inspirovat se v zahraničí, ale vycházet z místních podmínek. Poznávat, rozvíjet teorii. Atd., atp.

Podrobnosti, jak postupovat, zde z pochopitelných důvodů uvádět nebudu. Ale slova o tom, že jsme malá země, že sami nic nezmůžeme atd... To máme čekat s rukama v klíně? Nebo se „takticky spojit s oligarchií a pseudonárodní buržoazií? Aniž by se kdokoliv po desítky let netakticky, ale strategicky spojoval s proletariátem?

A co dialektika? Nemůže jiskra inspirace z našich zemí alespoň v některých oblastech zapálit stoh slámy v imperialistických zemích? Podnítit dělnické hnutí ve větších zemích?

A právě proto i u nás?

A nemůže tomu být naopak, tedy že vzniknuvší silné dělnické hnutí u nás podnítí vznik ve velkých mocenských centrech? Nebuďme malomyslní, naše hnutí má jedny z nejlepších tradic na světě!

Názory, že nás je málo, že jsme slabí atd. desítky let potlačují v našem hnutí snahy o zkvalitnění a zaktivnění toho mála, co máme. Zapomínají (nejen) na druhý dialektický zákon tolikrát ověřený v praxi. Jak silná byla bolševická strana v lednu 1905 a jak na konci roku? Kolik členů měla v červnu 1917 a kolik v listopadu 1917? Kolik členů měla nově vzniklá Komunistická strana Číny r. 1921 a kolik několik let poté? Kolik členů zbylo v KSČ po únoru 1929 a kolik lidí se zúčastnilo Mostecké stávkou v roce 1932? Dalo by se pokračovat.

Sázejme na kvalitu, jen na sebe jakožto na příslušníky lidových tříd a vrstev a na tyto třídy, jejich ohromný potenciál, propojujeme se (nikoliv s buržoazií), organizujeme, vzděláváme, buďme aktivní. Nespolehneme stále na spasitele a zachránce v různých podobách. Pokud chceme takticky využít pokroková rezidua mezinárodního práva a OSN, musíme jako místní i mezinárodní hnutí především sami a mnohostranně zesílit.

S úctou Jiří Charvát

* * *

Prahu Lenin navštívil celkem třikrát

Po třech letech vyhnanství ve vsi Šušenskoje na Sibiři odjel Vladimír Iljič Lenin (Uljanov) poprvé do exilu. Do Prahy přijel 6. září 1900, vlakem z Norimberka na Nádraží Františka Josefa I. (dnešní Hlavní nádraží). Odtud odjel fiakrem do redakce *Práva lidu* v ulici Ve Smečkách č. 1920/27.

Zajímal se o vydávání revolučních novin *Jiskra*, které v Rusku nemohly vycházet a řešil otázku, jak je do Ruska doručit. Adresa *Práva lidu* byla relativně bezpečná, docházelo tam denně mnoho dopisů a balíků, takže zprávy od Lenina nebo adresované jemu nevzbuzovaly velké podezření. Korespondenci - a později také noviny *Jiskra* Leninovi přeposílal František Modráček, pracovník tiskárny *Práva lidu*, kterému se Lenin představil jako doktor Mayer. Nazítří 7. září 1900 jej Modráček doprovodil na vlak do Mnichova.

František Modráček (1871-1960)

Jméno Lenin

Vladimír Iljič Uljanov používal řadu falešných dokumentů na různá jména a v tehdejších pasech nebyly fotografie. Například v Praze byl známý jako doktor Mayer. Před odjezdem z Ruska v roce 1900 dostal pas jistého Nikolaje Jegoroviče Lenina (1827-1902), penzionovaného státního rady V. třídy, později vologodského statkáře. Rok statkářova narození 1827 byl v pasu přepsán na rok 1867.

Lenin a Krupská

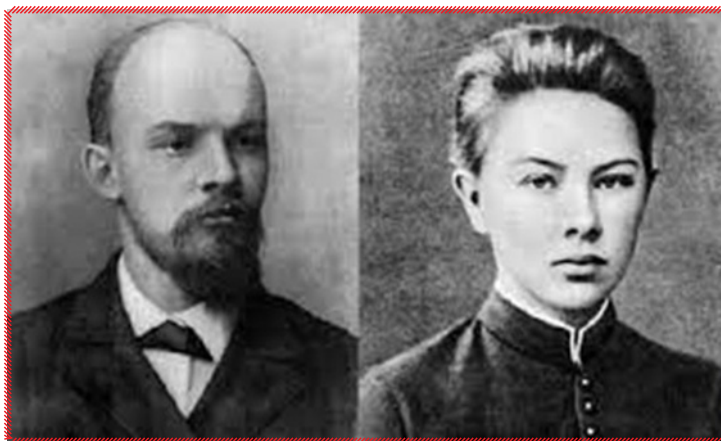
Druhá Leninova návštěva Prahy byla spojena s pokusem získat pas pro svou manželku Naděždu Konstantinovnu.

Exil v Ufě jí končil a Lenin, jako její zákonný manžel musel pro ni požádat

Vy se ptáte....

... my odpovídáme

Dotaz od mladší čtenářky: Byl někdy Lenin v Praze?

o pas. Protože v Mnichově nebyl ruský konzul, přijel do Prahy, ale ani zde nebyl konzulát a tak ještě téhož dne, 2. března 1901, odjel do Vídně.

Naděžda Konstantinovna přijela začátkem dubna do Prahy. Zнала adresu redakce deníku *Právo lidu* v Praze, kam posílala poštu pro Lenina. Vladimír Iljič však brzy pochopil, že bude-li ho jeho žena hledat v redakci, kde bylo hodně zaměstnanců, může na sebe upoutat pozornost. Sám Prahu opustil a Naděždě Konstantinovně přeposlal domácí adresu Františka Modráčka ve Vršovicích.

Na nádraží jí nikdo nevítal.

Nikdo na ni nečekal.

Najala si drožku a jela na vršovickou adresu. Přijede k velkému domu, v oknech se větrají peřiny. Vystupuje a téměř běží do čtvrtého patra. Zvoní, otevře hezká blondýnka a odehrává se asi tato scéna:

„Co si paní přeje?“

Krupská mluví německy: „Hledám svého manžela, jmenuje se Herr Modracek.“

Přichází Modráček.

Krupská: „Kdo to je? To není můj manžel!“

„Já jsem Modráček!“

Komická zápletka jako na divadle. Modráček začíná chápat: „Vy asi budete manželka pana Mayera. Ten žije v Mnichově a já Vám od něj přeposílal knihy a dopisy do Ufy.“

Asi všechny nedošly.“

František Modráček znal Lenina pod jménem Mayer a jeho pravé jméno se dozvěděl až po desetiletích.

Později vzpomínal: „Jednoho jarního rána roku 1901 zastavila před naším domem drožka a z ní vystoupila štíhlá, hezká, jednoduše oblečená, asi třicetiletá žena. Mayerova manželka. Vyprávěla docela slušnou němčinou, že s ním byla v exilu, pak pracovala jako učitelka v domě bohatého ruského kupce a teď jede za manželem. V té době jsme žili opravdu bídě, takže moje žena nemohla té paní nabídnout nic lepšího než řídkou kávu a koňský guláš. Báli jsme se, že cizinka takové jídlo odmítne, ale bylo na ní znát, že má hlad. Chuťnalo jí všechno, stejně jako nám. Po cestě z Ruska bez zastávky byla velmi unavená, a tak jí moje žena ustlala postel a ona několik hodin spala. Večer, když se dělníci vraceli z továren jsem ji doprovodil na Pražské státní nádraží (dnešní Masarykovo nádraží), odkud jela dál do Mnichova. O Vánocích

roku 1901 jsme dostali z Mnichova pro naši malou dcerku velký balík s panenkami a ozdobami na vánoční stromek.“

(Poznámka metéra: Ta dcerka byla babičkou pozdější popřevratové ministryně školství JUDr. Petry Buzkové za socdem.)

Antonín Němec (1858 - 1926)

Uplynulo deset let. Začátkem listopadu 1911 poslal Lenin z Paříže dopis do Prahy Antonínu Němcovi, předsedovi Československé strany sociálně demokratické:

Milý soudruhu!

Chtěli bychom uspořádat v zahraničí konferenci. Účastníků bude dvacet až pětadvacet a konference potrvá asi týden. Je možné ji uspořádat v Praze?

Pro nás je nejdůležitější zorganizovat akci zcela konspirativně.

Prosím Vás, milý soudruhu, pokud je to možné, pomozte nám a sdělte mi co nejdříve adresu soudruha v Praze, který by, při kladné odpovědi, mohl tuto záležitost prakticky realizovat. Nejlepší by bylo, kdyby ten soudruh rozuměl rusky, ale pokud to není možné, domluvíme se s ním německy.

Doufám, milý soudruhu, že mi odpustíte obtěžování touto žádostí. Předem děkuji.

S pozdravem Lenin

Jáchym Havlena (1871-1958)

Emanuel Škatula (1878-1966)

Po obdržení dopisu se Antonín Němec sešel s tajemníkem krajského výkonného výboru Československé strany sociálně demokratické Jáchymem Havlenou a redaktorem deníku Právo lidu Emanuelem Škatulou a rozhodli se pomoci s organizací konference, která vešla do dějin pod názvem Praha.

* * *

Naděžda Konstantinovna Krupská psala ve své knize Vzpomínky na Lenina, že Praha měla řadu výhod. Vladimír Iljič znal Prahu ze své první emigrace. Nebyla daleko od carského Ruska, značná část delegátů hovořila pouze rusky a čeština je blízkým slovanským jazykem.

V Praze nežili téměř žádní ruští emigranti, proto zde carská policie nedržela své špiony, kterých bylo v Paříži, Ženevě, Mnichově či Berlíně mnoho.

Čeští organizátoři zvolili za místo konání konference Lidový dům v Hybernské ulici č. 7, patřící od roku 1907 Československé sociálně demokratické straně dělnické, přesněji jejímu Tiskovému a stavebnímu družstvu. V domě byla tiskárna, redakce i expedice deníku Právo lidu. Bylo tu vždy mnoho lidí, dveře se netrhly, po schodech a chodbách pospíchali redaktoři a distributoři dělnických novin. To se hodilo pro utajení místa konference. Tady si jich nikdo nevšimne.

Ubytování pro účastníky konference zajišťoval Jáchym Havlena. Byla to nebezpečná a obtížná práce. Ruští hosté byli v Evropě nelegálně, používali padělané doklady a majitelé hotelů měli povinnost registrovat cizince a předávat o nich informace policii. Havlena zařídil, aby účastníci konference bydleli v dělnických domácnostech a v hotelích ve vlastnictví sociálních demokratů.

Vzpomínal, jak přesvědčoval ubytovatele:

„Řekl jsem jim, že hledám byty pro několik soudruhů z ciziny, kteří se chtějí v Praze seznámit s činností našich dělníků v oblasti politiky, odborového hnutí, spolupráce, školství a tělovýchovy. Protože jim byla odepřena víza, překročili hranice tajně, bez povolení příslušných orgánů. Toto vysvětlení bylo zcela dostačující a mé argumenty se zdály věrohodné.“

Účastníci konference přijížděli do Prahy v první polovině ledna 1912 po dvou

až třech lidech. Vždy je čekal Jáchym Havlena, zavezl na ubytování a ukázal cestu do Lidového domu.

Dobové karikatury bolševik, menševik a anarchista

V rozhovoru pro přílohu Rudého práva v roce 1972 vzpomínal, že na některých delegátech byl účesem i oblečením vidět ruský původ a proto je holič Hakl, půso-

bící v přízemí Lidového domu, ostříhal a protějščí firma Stránský je oblékla (*Rudé Právo* 1972).

Lenin přijel do Prahy z Paříže jako doktor Mayer. Na nádraží jej čekal Havlena a odvezl ho do hotelu Belvedere. Lenin kvůli dodržování pravidel konspirace neustále měnil místa ubytování - hotel Belvedere na Letné, hotel Myška v Husitské ulici, byt dělníka Vojtěcha Holečka v Blahoslavově ulici č. 6 a v dalším žižkovském hotelu Tichý, v pokoji nad hospodou Na Rychtě v Oldřichově ulici č. 3.

Při další změně adresy se Lenin rozhodl bydlet s jedním z delegátů E. P. Onufrievem, dělníkem z Petrohradu. V zápisníku Krupské je také adresa Řeznická ulice č. 14 poblíž Karlova náměstí, kde žil ruský emigrant Petr Djatlov, jeden z prvních překladatelů Leninových děl do ukrajinštiny.

Lenin měl na konferenci spoustu práce, a přesto si našel čas, aby se lépe seznámil s Prahou. Také rád bruslil a jednoho večera zašel na kluziště za Hlavním nádražím naproti Vile Tereza poblíž Riegrových sadů.

několik stolků s židlemi a knihovna, na níž stála busta Karla Marxe.

Lenin a delegáti obědvali a večereli v přízemí Lidového domu v takzvaném Růžovém sále, který byl izolován od ostatních prostor restaurace. Rusy obsluhoval spolehlivý český číšník, který vždy stahoval žaluzie a zavíral okenice. Pouze večere na rozloučenou 30. ledna 1912 se konala ve velké pivnici. Závěru konference se účastnilo i několik českých spolupracovníků, vystoupil předseda hostitelské strany Antonín Němec. Podle dohody hovořil německy a Lenin jeho slova tlumočil do ruštiny. Všichni se velmi dobře bavili. I Lenin-Mayer byl nadšen mimořádnou srdečností a pozorností českých hostitelů, kteří později vzpomínali na ruské lidové a revoluční písně i na příjemný barýton dr. Mayera.

Ruští delegáti navštívili i Národní divadlo, kde v opeře Evžen Oněgin hostoval světoznámý ruský pěvec Georgij Baklanov. Vstupenky jim zajistil sympatizující dirigent František Picka.

Lenin odjížděl vlakem do Lipska, a jediným účastníkem rozloučení na nádraží byl Václav Vacek, advokát a vedoucí redaktor večerníku *Práva lidu*. Vacek zakoupil jízdenku a 31. ledna 1912 v poledne přišel na nástupiště k vlaku, který odjížděl z první koleje. Na nástupišti uviděl delegáta, kterého znal z Lidového domu. Vešel do vagonu, delegát za ním. Došlo k předání jízdenky, vrácení peněz a rozloučení.

František Picka (1873-1918)

Vacek, stejně jako mnozí čeští účastníci se dozvěděl, kdo byl tento delegát, až z novinových fotografií publikovaných po roce 1918.

Jiří Klapka

Vladimír Iljič Lenin (Uljanov) zemřel v Gorkách 21. ledna 1924

Georgij Andrejevič Baklanov (1881-1938)

Pražská konference

Pražská konference RSDRP se konala od 18. do 30. ledna 1912 pod vedením Lenina. Účastnilo se jí 18 delegátů, kteří přijeli ilegálně z Ruska. Scházeli se dvakrát denně, měli celkem 23 jednání. Lenin vedl schůze, připravoval zprávy a koncipoval rozhodnutí a usnesení. Vybavení malé zasedací místnosti ve druhém patře Lidového domu bylo jednoduché: železný stojací věšák, knihovna,

Autentická dobová fotografie utajené místnosti kde se sjezd konal a celkový pohled na budovu tehdejšího Lidového domu v Hyberské ulici

**„Znáš-li nepřítele
(nebo vůbec soupeře
– pozn. autora)
i sám sebe, můžeš bez
obav svést sto bitev
(utkáni) s ním.**

**Pokud znáš sebe,
ale nikoliv nepřítele,
jednou vyhraješ
a podruhé prohraješ.**

**Jestliže neznáš ani sebe,
ani nepřítele, prohraješ
v každé bitvě.“**

Tyto, i mnohé další rady, vyžadující zamýšlení v kontextu současnosti, vyjádřil čínský filozof a velmistr strategie Sun-c' (nazývaný též Mistr Sun), již před téměř dvěma a půl tisíci lety. Souhrnně byly vydány v knize *Umění války*. Představuje unikátní svazek úvah o strategii a taktice, o mistrovství plánování velkých tažení (šířeji vzato: vůbec masových akcí – pozn. autora), dále o tom, jak správně poznávat a analyzovat poziční situaci protivníka, jak využívat všech prvků objektivní i subjektivní výhody, a rovněž jak účinně vést cílenou činnost.

Odborník na čínskou historii a filozofii David Li – profesor na několika amerických univerzitách, napsal zasvěcenou knihu *The Art of Leadership* (Umění vůdcovství). Tvrdí v ní, že mistra Sun-c' byl ovlivněn veličinou ve filozofii a vojenské vědě Li Erem. Byl asi o dvacet let starší než slavný myslitel, humanista a státník Konfucius (551-479 př. n. l.) a měl velký vliv na formování čínské kultury a vzdělanosti. Li Er se řídil daoistickou filozofií ovlivňující Čínu zejména mezi 6. a 4. stoletím př. n. l., jejíž podstata byla vyjádřena v knize *Dao Di Jing* (Jak udělat život významným). Z jejích třinácti kapitol se za nejdůležitější považuje první kapitola určená vrcholným politikům. Začíná oslovením: „Pro nejvyšší záležitosti státu, které personifikuje vedení země v míru i ve válce.“ Od tohoto profesor Li odvodil i název své knihy *Umění vůdcovství*.

Autor v ní prezentuje umění Mistra Sun-c' podle něhož mj. i poražená strana s dobrou motivací a vhodnými metodami postupu může zvítězit třeba proti mnohonásobné přesile. Mistr Sun v dané souvislosti radil: „...Osvícený vladař důkladně promyslí své záměry, vojevůdce zdokonaluje svůj důvtip a síly.“ „...Nevsílejí své lidi do konfrontací, není-li co získat, nebojují, dokud to není nutné.“ „Postupuj, jen když tím získáš výhodu, jinak vyčkávej na vhodnou dobu.“ „Osvícený vladař nejed-

ná ukvapeně a dobrý vojevůdce je velmi obezřetný. Tak zachová mír a uchrání zemi i sebe před zkázou.“

Úměrně realitě a potřebám

Předvídatost a taktiku postupu potřebují lidé v různých životních situacích. Neobejde se bez nich každý, kdo v komunikaci s jinými lidmi hodlá něco důležitějšího prosadit, někoho motivovat, něčemu čelit. Například schopný a vnímavý manažer tím, že se včas obeznámí se slabými místy konkurence, najde způsob, jak vést firmu ve složitém podnikatelském prostředí. Na základě rad tohoto dějinného стратега sestavil pro vedoucí pracovníky konkrétní postupy jako „šest zásad Mistra Suna“ americký profesor Mark R. McNeilly ve své knize *Mistr Sun*.

O umění mistra Sun-c' Inspirující rady dějinného стратега

Může posloužit jako praktický průvodce tomu, kdo se chce lépe prosadit v konkurenčním prostředí při dodržení přijatelných norem etiky, což se ovšem v širších souvislostech týká i rivalit na společenské scéně, včetně politické. (Viz některé myšlenky Sun-c' v McNEILLY, Mark, R.: *Mistr Sun*. Vydavatel BAU Publishing, s.r.o., Brno, 2014.)

Poukazuje mj. jak lze metodicky a důkladně zhodnotit situaci a provést zevrubnou přípravu před skutkem. Přitom, jako ve válečném umění není rozhodující demonstrace síly, která přichází (pokud je to nutné) až nakonec, ale předvídatost, schopnost objektivně posuzovat okolnosti, odhadnout reálně úmysly protivníka, a nakonec prosadit své záměry bez zbytečných ztrát či omylů. Mistr Sun učil: „Předvídatost řídí kroky jak

moudrého vládce, (též jakéhokoliv soudného politika – pozn. autora) i schopného vojevůdce.“ „Předvídatost však není věcí vnuknutí, nevychází ani z rozboru minulosti nebo z dalekosáhlých propočtů.“ Prvořadé je zde především poznat, jak je na tom ve skutečnosti soupeř.

A dále pravil: „Vést velký počet lidí je stejné jako vést několik mužů, vše je jen otázkou rozdělení.“ „Je-li vůdce slabý a nemá dostatečnou autoritu, jsou-li jeho pokyny či příkazy nejasné a mezičlánky vedení nemají pevně stanovené povinnosti, formují-li se šiky podřízených bez jasného záměru, výsledkem může nastat naprostý zmatek.“ Lze to porovnat se situací: „vedou-li silné vojáky slabí důstojníci, výsledkem je nekázeň. Vedou-li silní důstojníci slabé vojáky, vojsko se zhroutí.“ ... „Pokud velící

dává podřízeným najevo důvěru, ale současně trvá na plnění svých pokynů, prospěje sobě i svým lidem.“ „Podřízeným ukládej konkrétní úkoly, neseznamuj je hned

se všemi svými záměry. Když je však výsledek jistý, představ jim ho, ale pokud vše může dopadnout jinak, raději mlč.“ „Víš-li, že tví podřízení jsou připraveni k ofenzivním krokům, ale nejsi si jist, zda již nastala vhodná chvíle, ušel jsi jen půl cesty.“ „Víš-li, že již nastala vhodná chvíle a tví podřízení jsou připraveni, ale nevíš, zda je ráz krajiny (přeneseně řečeno i společenské okolnosti – pozn. autora) pro ofenzivu příznivá, ušel jsi jen půl cesty.“ „Úspěch v konfrontaci si zajistíš znalostí a využitím záměrů soupeře.“ ... „Předejdi protivníka, soustřeď se na to, na čem mu záleží, a pečlivě načasuj, kdy se s ním střetneš.“ „Ze začátku buď ostýchavý jako panna, ale jakmile objevíš příležitost, vystřel jako šíp a protivník se nezmůže na dostatečný odpor.“ ... Se spojenci se sejdí na křižovatce cest.“ „Sleduj stav svých podřízených a nepřetěžuj je. Buď důrazný, ale šetři síly. Postupuj stále dál a své plány předem důkladně promýšlej.“

K tomu dodával: „...Důkladná rozvaha předchází vítězství, nedostatečná rozvaha přivodí porážku.“ „Vojevůdce (stejně, jako jiná čelní osobnost – pozn. autora) ohrožuje pět závažných chyb: 1. Lehkomyslnost, která vede ke zkáze. 2. Bojácnost, která jej přivede do zajetí (nebo jinak ohrozí). 3. Netrpělivost, kterou lze lehce vyprovokovat. 4. Přehnaný smysl pro čest, kterou zasáhne každá urážka. 5. Přehnaný soucit, který připraví vojevůdce o klid.“

Odbočíme na chvíli tím, že v roli vojevůdce i vojáka se v každodenním životě mnozí lidé nachází zejména tehdy, když mají řešit složité problémy, či jinak roz-

hodně svádět zápas o své zájmy. Život jednotlivce bývá přitom často jedno velké bojiště a jen člověk vyzbrojený znalostmi o lidech i o věcech kolem sebe, člověk, který si umí vytyčit reálné cíle, správně vyhodnotit situaci a zvolit vhodný postup, dosahuje vítězství na „bitevním poli“ života. Osud je často lidmi chápán jako absolutní danost, avšak každý člověk svůj osud v mnoha ohledech ovlivňuje vlastními konáními. I v tom nám myšlenky Sun-c' poskytují poznání a inspiraci.

Z mistrových rad stojí též za zmínku: „Kdo utváří svou taktiku vždy na míru protivníka, a tak dosahuje vítězství, může být nazýván geniálním vůdcem.“ „Umění nespočívá v odhadu, že konfrontace je nepravděpodobná, ale v dokonalém zabezpečení vlastní pozice pro každý případ.“ „Jsou-li tomu okolnosti nakloněny, neváhej upravit svůj plán.“ „Pokud jde o metodu, prvním krokem je prozkoumání místa střetu, druhým odhad sil protivníka, třetím propočít nákladů, čtvrtým srovnání šancí, pátým vítězství.“

„Ty prostředky, kterými můžeš dosáhnout vítězství, nerozhlašuj předem.“

„Využiješ-li slabých míst, budeš ve výhodě a protivník se ti neubrání...“

Když spřádáš své plány a svou taktiku, výhoda, které můžeš dosáhnout, je, že je utajíš (nerozhlašuješ předem). Skryj své záměry a postavení, v němž se nacházíš nebo usiluješ se do něj dostat, tak budeš v bezpečí před nejobratnějšími zvědy a před nejdůmyslnějšími hlavami.“

Nasad' nejdřív rozum!

Kdyby žil Sokrates, nepochybně by připomínal, že „jediným dobrem je znalost a jediným zlem neznalost“. Z učení Sun-c' vyplývá, že znalost vychází ze správného pochopení věcí v souvislostech, v návaznosti, v pohybu. Událost, která se stane v jednom místě, nikdy není stejná jako podobná událost jinde. Jeho filozofie pojímá všechno ve vývoji, v proměně, v asociaci. Nic tam není absolutně dáno kromě důrazu na včasné, reálné a zevrubné posouzení nutných okolností. Cílem i uměním vedení války jako krajní eventuality, jakož i jakékoliv jiné konfrontace, včetně soubojů politiky, je zvítězit s maximálním nasazením, avšak minimálními ztrátami či škodami. Tento etický prvek je podle odborníků vlastní již Konfuciovi a je typický čínský. Každá válka (i větší společenská konfrontace – *pozn. autora*) je nebezpečná tím, že bývá často těžko předvídatelná a již v zárodku vytváří určitý chaos, pokud odpovědní lidé nechají věci volně plynout, aby se „nejdřív vyvrhly“. Vyhnout se tomu znamená poučenou prozíravost a schopnost minimalizovat chaos, snížit nebezpečí eskalace napětí tím, že pokud mám tu schopnost, eliminuji jeho zdroj,

který vyvolává předčasně vypětí sil před finálním střetem.

Myšlenky Sun-c' nabádají, že nelze řešit problémy zítřka tak, že pouze kopírujeme odpovědi na ně ze včerejška. Učil:

„Jsi-li připraven k útoku, ať to vypadá jako by tví spolubojovníci ještě připraveni nebyli, když jednáš, předstírej klid...“

„Když je soupeř ukolébán, jistý si svou silou, buď připraven. Má-li však velkou převahu, vyhni se mu.“

„Lze-li jej snadno vydráždit, dráždí ho. Předstírej slabost, aby si vedl zpupně.“

„Chce-li si odpočinout, nedopřej mu klid. Je-li jednotný, rozděli jeho řady.“

„Soustřeď úsilí na místo, kde není připraven na útok, objev se tam, kde tě nečeká.“

„Skvěle útočit umí ten, jehož protivník neví, kde se má bránit. A skvěle bránit umí ten, jehož protivník neví, kde má zaútočit.“

... „Využiješ-li jeho slabých míst, budeš ve výhodě...“

Renomovaný americký publicista Robert Green napsal několik knih o technologiích moci s využitím příběhů a myšlenek dávných dějinných osobností, Konfuciem a Sun-c' počínaje přes Hannibala, Alexandra Velikého, Machiavelliho, Napoleona až po novější veličiny dialektického materialismu, mezinárodních vztahů a politiky. Mezi Greenovy práce mj. patří: *48 Laws of Power*, (48 zákonů moci), *The Art of Seduction* (Umění matení), *Strategies of War* (Strategie války), *The 50th Law and Mastery* (Padesátý zákon a mistrovství). Jak naznačuje obsah jeho knih: moc – matení – válka – mistrovství, jde o vzájemně propojené pojmy, které vyžadují koncentraci právě v návaznosti na úvahy Mistra Suna. R. Green k tomu poznamenává: „Všechno závisí od schopnosti vidět události a věci kolem vás takovými, jaké ve skutečnosti jsou. Čím je vaše vědomí blíže k realitě, o to lepší je taktika vašeho postupu... Nicméně, my lidé, máme někdy i podivný psychologický blok. Naše myšlení je soustavně brzděno jednou věcí, jednou zkušeností, nebo též emocí. Když to nastane, díváme se na události tunelem vlastních předsudků a zlých zkušeností. Ztrácíme tím kontakt s realitou.“

Všechno živoucí je podle něj v neustálém pohybu a proměně, přičemž R. Green upozorňuje: „Nic nezůstává stejným. Proto i naše myšlenky (vyzbrojené znalostmi velkých myslitelů!) se musí stále adaptovat na to, co se děje kolem nás, nikdy nesmí ustrnout na jedné věci, na jediném řešení, nebo způsobu, jak to nebo ono udělat. Některé zákony dění si protiřečí, jelikož události v životě se ve svém proudění často křížují. Vždy je nejlepší naučit se myslet v závislosti od okolností.“ A to – jak Green dodává

a uzavírá – už je „ona filozofie Sun-c', která vyzývá zaměřit se na správné pochopení toho, co a jak se děje kolem nás. Právě Sun-c' v tomto ohledu stál nejvýš.“ (*Podrobněji viz interview R. Greena pro periodikum Sonshi: <https://www.sonshi.com/robert-greene-interviews.html>*.)

Mistr Sun-c' i umění válčit s použitím důvtipných zbraní a vojenské techniky chápe tak, že buď je nutno se válce vyhnout úplně, pokud je však nevyhnutelná, nutno ji vést s rozvahou a rozhodností úměrnou odporu protivníka. Vítězství po velkém násilí vytváří reakci, která v budoucnu přerůstá do ještě větších problémů. Válku považuje za dědičně nebezpečnou proto, že přináší dlouhodobý vzdor, který rodí další a další násilí. Již Konfucius učil, že násilím, odplatou a neustálým hněvem nemohou být křivdy odčiněny: „...Křivda, násilí a pomsta mohou zplodit jen novou křivdu a násilí, prodloužit trvajícím nepřátelstvím... Když se vydáš na cestu násilí a pomsty, musíš vykopat dva hroby.“ (Podrobněji viz cs.wikiquote.org/wiki/Konfucius.)

Proaktivně, bez strachu!

Myslíci člověk si v životě dokáže vzít ponaučení z cizí zkušenosti. Moudrý se vždy učí z chyb jiných, méně moudrý musí platit za chyby vlastní. Filozofie Sun-c' vyzbrojuje lidi historickou znalostí a zkušeností. Když lidé myslí stejně, důvody jsou mnohdy rozdílné. Podstata myšlení Mistra Suna je v tom, že člověk má zaujímat proaktivní postoje, od plánování věcí po výběr času a místa k realizaci svých cílů či záměrů. Strategie bývá přitom často mlhavá, v lepším případě ji mnozí zaměňují s cílem svého konkrétního snažení. V našem vědomí však převládá více taktické myšlení, často ovšem plné výmolů, zátáček, nástrah, úskoků, ale i dobrodružství. Nežřídko bývá ovlivňované strachem z něčeho nebo někoho. Strach však nutí člověka ustupovat, zbavuje jej schopnosti střízlivě hodnotit situaci a hledat východiska s rozvahou. Někdy je strach přirozený či dokonce potřebný, protože působí jako výstraha a korektor, nutí k obezřetnosti. Avšak mnohdy je to jenom psychická bariéra vyvolaná přílišnými obavami a ztrátou sebevědomí. Zbavit se strachu je boj, který člověk musí svést sám se sebou předtím, než se pustí do boje s problémem a jeho nositeli. Sun-c' proto radí, aby člověk nebo kolektiv nejdřív poznal vlastní možnosti v přímé návaznosti na možnosti protivníka, aby si určil dosažitelný cíl postupu na základě měřítko srovnávání a v rámci vytyčené strategie vybral k ní odpovídající taktiku postupu. Přitom je třeba vyhnout se zbytečně konfrontaci, pokud se lze bez ní obejít. Nastane-li ale nutnost konfrontace, nutno zapojit všechny síly a rozum do příprav na ní!

To samé platí i o napětích a sporech mezi státy v současných mezinárodních vztazích, zvláště v době existence fatálních termojaderných zbraní.

Sun-c' učí: „Neopakuj taktiku, která ti již jednou dopomohla k vítězství, své postupy zakládej na nevypočitatelné rozmanitosti okolností.“ „...Nebud' přehnaně tvrdý, když vidíš, že nepřítel již neví, kudy kam.“ „Tvým cílem má být vítězství, ne zdoluhavá tažení.“ Vítězství podle něj závisí na pěti věcech: „1. Zvítězí ten, kdo ví, kdy je vhodné bojovat a kdy je lepší nebojovat. 2. Zvítězí ten, kdo si dokáže poradit s přesilou i oslabením. 3. Zvítězí ten, v jehož řadách od velitele až k poslednímu bojovníkovi panuje jedna vůle. 4. Zvítězí ten, kdo jsa připraven, překvapí protivníka. 5. Zvítězí ten, komu do vedení vojska (podřízených) nezasahuje vláde.“

Kniha *Umění války* předkládá osvědčenou moudrost, že vítězství i v ozbrojeném

konfliktu, nepřináší ani reputaci a ani důvod k odvaze či smělosti. Žádná konfrontace, ať je to na poli boje armád nebo ve společenských přeních (včetně politických) se nevyhrává lehko, bez maximálního zapojení mozku i fyzického úsilí. Proto Mistr Sun v podobenstvích pravil: „Zvednout uschlou větévku není důkazem síly, uvidět slunce nebo měsíc není důkazem bystrého zraku a uslyšet bouřku není důkazem citlivého sluchu.“ „Ten, kdo byl v dávných dobách zván skvělým válečníkem...svých vítězství dosahoval schopností nedopouštět se chyb. Schopnost nedělat chyby je zárukou vítězství, protože tak je soupeř již předem poražen.“ „Vojevůdce ztělesňuje moudrost, spolehlivost, vstřícnost, ale i srdnatost a přístnost.“ „Vítězný stratég si proto přijde pro vítězství, které si již zajistil předem rozvahou a reálným viděním okolností, zatímco ten, jehož údělem je porážka, nejpr-

ve útočí a pak přemýšlí, jak by zvítězil.“ „Pokud jde o metodu, prvním krokem je prozkoumání místa, druhým odhad sil, třetím propočít, čtvrtým srovnání šancí, pátým vítězství.“

Pro Sun-c' právě ta válka, která se nekonala, je věcí velké zručnosti, jemných tahů mozku i rukou. A vše přitom závisí ve skutečnosti na rovnováze nebo jinak řečeno na poměru soupeřících sil. Poučení z knihy *Umění války* lze však aplikovat i na mnohé jiné konfrontace v životě, běžnou nebo stranickou politiku nevnímáme. Rady a myšlenky tohoto dějinného velmistra jsou cenné pro každého, kdo o ně stojí, byť třeba nejde o válečné tažení, ale např. o velkou polemiku či rétorický spor, kde záleží na schopnosti předkládat působivé argumenty a protiargumenty, nápady, návrhy a postupy, zejména když mají oslovit a zapálit mysl lidí.

JUDr. Stanislav Suja, publicista a bývalý diplomat

O husitském vojevůdci Janu Žižkovi z Trocnova (1360-1424) je známo, že ve velkých

Český Mistr Sun-c'

sraženích na bojovém poli nebyl poražen. Žižka pocházel ze zemanského rodu a své první válečné zkušenosti získal v bojích proti Rožmberkům, další pravděpodobně v roce 1410 v bitvě u Grünwaldu proti řádu německých křižáků (rytířů), který tam utrpěl zdrcující porážku. Poté se Žižka stal jedním z velitelů pražské královské posádky. Ve vyzrálém věku, kdy se již opíral o bojové zkušenosti ze své mladosti, v níž dokázal křížit meče jako žoldněř, nebo i jinak za méně ušlechtilé cíle, se řídil zásadou, že sílu lze použít jen tehdy, pokud není možné protivníka usmířit jednáním a dohodou. Když je však ozbrojená akce nevyhnutelná, musí být důkladně promyšlená a všestranně připravená, aby zasáhla nepřítele na nejcitlivějších místě. K tomu ovšem důmyslně získával důvěryhodné informace o síle, bojovém duchu a postavení protivníka, než se odhodlal k rozhodnému činu.

V roce 1420, kdy papež Martin V. zosnoval první protičeské křižácké tažení, při němž uherský král Zikmund Lucemburský (1368-1437), dlouho usilující rovněž o českou korunu, v čele stotisícového vojska začal vyvráždovat obyvatelstvo. (*Zikmund Lucemburský byl syn Karla IV. a jeho čtvrté manželky Alžběty Pomořanské.*

V roce 1433 byl korunován papežem Evženem IV. jako císař Svaté říše římské. Současně byl uherským králem od roku 1387, ale rovněž králem českým, korunovaným sice v roce 1420, ale vládl tam až v období 1436-1437 z Prahy. Zikmund umřel jako poslední významný Lucemburk v prosinci 1437 ve Znojmě při cestě do Uher.)

Historické sražení na Vítkově

V bitvě na pražském Vítkově v polovině července téhož roku byl Zikmund ke svému velkému překvapení poražen. Postaral se o to právě Jan Žižka, který tam dal včas připravit obranné opevnění s léčkou, jež Zikmundovi zvědové včas neobjevili. Kolem osmi tisíc obrněných jezdců – křižáků útočilo po úzkém hřebeni Vítkova na malou posádku na Šibeničním vrchu. Na úzkém stísněném prostoru do kopce se hrnula Zikmundova jízda na většinou dřevěná opevnění a vozové hradby. Nemohla však využít svou převahu proti údajně jen dvacítce bránců mužů a trojici žen. Byla to potupná porážka výkvetu evropského rytířství, která rozložila křižácké vojsko a donutila jej k ústupu. Zikmund již neměl dostatek sil ani peněz, aby jeho

střím další renomé prozíravého vévody.

Při dobývání hradu Rábí v roce 1421 přišel Žižka o druhé oko v bitvě, pravděpodobně po úderu tupým předmětem. V roce 1421 další křižácké vojsko o síle asi 125 000 mužů vpadlo do Čech u Chebu a obléhalo Žatec. Husité vyhnali křižáky po těžkých bojích ze země. Následující rok byla Zikmundova vojska poražena postupně u Kutné Hory, u Habrů a Havlíčkova Brodu. Zikmund se poté již další křižácké výpravy nezúčastnil.

Žižka – osobnost velkého formátu

Žižkovým nástupcem se stal kněz Prokop Holý (zvaný Veliký), který se rovněž osvědčil jako vojevůdce, nicméně formátu svého předchůdce nedosáhl. Žižkova osobnost vojevůdce nespočívala ani tak v sérii vyhraných bitev, ale v jeho umění vyhnout se přímému boji, když to nebylo nezbytně nutné. Své vojsko šetřil a nasazoval, až když vyčerpal všechny jiné prostředky řešení. Pokud se však rozhodl pro boj, trval na tom, aby byly optimálně zajištěny podmínky co nejpravděpodobnějšího vítězství. Choval se ohleduplně nejen ke svým bojovníkům, ale i k civilnímu obyvatelstvu a šetřil rovněž zajaté protivníky, které se snažil získat na svou stranu. Předtím nebyla síla používaná tak promyšleně a šetrně, jak to činil Žižka. Ničení, které se přisuzuje husitům, bylo účelové. Pokud husité zničili nějaký objekt, řídili se praktickými, obrannými potřebami. Ničili tehdy, když věděli, že příslušný objekt, včetně např. klášterů, má vojenské určení, jako ubytovny, sklady, výrobní zbraní či jiného vojenského materiálu. Husité naopak bránili křižákům v ničení českého území. Tam, kde vstoupili Zikmundovi křižáci, již nebylo ani co ničit.

Žižka jako stratég i taktik byl typem šachového velmistra, který dobře ovládal svoji profesi. Dokázal si zjednat respekt a dosáhnout třeba dílčí shody s mnoha potenciálními protivníky na základě řady dohod, které mu sloužily jako záruka, byť dočasná spojenectví, nicméně výhodného pro danou etapu. I u těch, co se k němu jen dočasně přidávali, u nichž předpokládal, že jej mohou zradit, využil jejich chvilkové závazky, aby se vyhnul otevřenému nepřátelství. Nakonec ani oslepení na obě oči v bojích, jej nevyřadilo z činnosti. Byl to muž intelektu, představivosti a prozřetelnosti. Žižka byl svým způsobem naší obdobou čínského dějinného mistra umění strategie a taktiky Sun-c'.

Úpadek globální moci USA je nezastavitelný, protože je to již proces objektivní a nastínil, že ve válce na Blízkém východě je výhra Spojených států málo pravděpodobná. Nyní se pokusím doplnit mozaiku událostí o další kamínek.

I ten nejhorší béčkový film o zločinu nebo válce počítá s momentem překvapení. Divák

je úmyslně udržován „na falešné stopě“ a ponoukán k chybným závěrům, aby pak byl dokonale zaskočen. Někdy klamné operace mohou být i grandiózní, vzpomeňte např. na otevření druhé fronty za druhé světové.

- Operace Fortitude South. Cílem bylo přesvědčit Němce, že se hlavní invaze uskuteční v oblasti Pas-de-Calais, která je nejbližší k Anglii. K tomu účelu byla vytvořena fiktivní „1. skupina armád USA“ (FUSAG) pod velením generála Pattona, využívající nafukovací tanky, dřevěná letadla a falešnou rádiovou komunikaci.
- Operace Fortitude North. Měla přesvědčit Němce o hrozící invazi do Norska, což nutilo Němce držet značné síly mimo hlavní bojiště.
- Výsledek klamání: Německé velení věřilo, že Normandie je pouze odvedením pozornosti, a drželo silné tankové divize u Pas-de-Calais i několik týdnů po reálném vylodění v Normandii.

Pojďme na chvíli připustit, že Donald Trump není úplně idiot – já vím, je to těžké, pro někoho až nemožné, ale zkusme to a podívejme se, zda ty chaotické kroky Donalda nezačnou dávat nějaký smysl.

Ono přece jenom, Donald nejedná sám, je „mluvící hlavou“ celého týmu a ne všichni pozorovatelé musí věřit, že ten jeho tým je složen výhradně z hlupáků, kteří nevidí to, co vidí i poslední Jouda – tedy, že moc globálního hegemonu slábne a upadá, že se jen jedná o dlouhodobý (a zrychlující) trend, tedy jde o proces objektivní a nezastavitelný.

V obecné rovině totiž platí, že pokud nějaký proces běží nezávisle na vás, pak nejlepší možností je převzít řízení tohoto procesu.

Přeloženo do lidštiny – úpadek globální moci USA je z objektivních důvodů nezastavitelný a pokud si to tým okolo Trumpa uvědomuje, pak by jejich snaha měla být převzít iniciativu a začít tento proces řídit, aby došli nakonec k výsledku, který chtějí oni. A řídit úpadek moci hegemonu neznamená ho brzdit nebo se snažit o záchranu, protože byste tím nic nezískali – jen to vše zpomalili a natáhli v čase, ale převzít iniciativu a události naopak zrychlit, aby nastávaly reakce, které VY zamýšlíte.

Připusťme tedy, že cílem Trumpa není obnovovat neobnovitelnou globální moc nebo brzdit úpadek USA, ale naopak úpadek globální moci USA zrychlit, řídit ho, aby začalo okolí reagovat tak, jak Trump chce a mohl tak dojít ke stanoveným cílům.

Podívejme se, zda tato změna paradigmatu nebude lépe vysvětlovat zdánlivě chaotické jednání Trumpa a jeho týmu aniž by muselo být popíráno co Trump doposud prohlašoval.

1. Nejsilnějším impulsem, že věci nemusí být takové, jak nám je předkládají je fakt, že těsně před očekávaným a avizovaným zahájením

pozemních operací v Íránu vyměnil generály ve vedení US Army – včetně nejvyššího velícího pro pozemní vojska. Každý si musel říct – ten Trumpeta je fakt idiot, přece i ten nejposlednější vidlák ví, že koně se v náročném kopci nepřepřahají.

No jo, ale co když cílem Donalda je, aby US Army zabředla do průseru a pak musela celý Írán včetně okolí rozbít na padrť a lokalitu Blízkého východu opustit? Vždyť on to v podstatě i říká – vybombardujeme je do doby kamenné, kam patří ... jen neříká proč to opravdu chce a možná i zatajuje, že zničení budou všichni, kteří na Blízkém východě těží ropu. Protože jde o energie na prvním místě ... a zase, nijak se tím netají. V případech otevření druhé fronty za druhé světové taky přeci říkali, že ji otevřou – jen udatně mlžili kde.

2. Konflikt s NATO – tady si vezměme dva modelové případy. Faktem je, že se neobtěžoval informovat „partnery“ NATO, že hodlá zahájit další agresi... Všichni to přičítají jeho namyšlenosti.

No jo, ale co když cílem bylo vyvolat konflikt s členy NATO, aby USA mohly, se slušivou kytičkou v klopě uniformy, opustit (a tím rozpustit) NATO?

Jak píšu, vezměme dva modely – první, kdy Trump ohlásí, že po zralé úvaze opouští NATO protože... a výčet důvodů. Okamžitě by se objevovaly komentované teorie, že to celé je jinak, od myšlení, že USA jsou tak slabé, že nedokážou nadále NATO financovat až po klepy, že se chaos Trumpeta špatně vyspal a pro polechtání svého ega rozpráší NATO.

V druhém modelu by finální situace pro USA mohla být mnohem příznivější – řekněme, že „partnery“ z NATO postavíte do situace, kdy podpora USA by pro ně byla extrémně ponižující a tedy očekávatelné by bylo, že nebudou deklarovat podporu USA. Ale v tomto případě bude přeci Trump „na koni“ (pokud chce NATO opustit) a začne vykřikovat, že (ty hodné a poctivé) USA si celou dobu hřály na prsou klubko jedovatých zmijí, že to celou dobu financovaly a když jednou jedinkrát(!) potřebují pomoci, tak ti pokrytci, ti vyžírkové ... takový nevděk ... atd.

No a neslyšíme celou dobu od Trumpa něco podobného? ... Napřed to zkusil pomocí „soft verze“, tedy přes peníze, protože věděl, že partneři na tom nejsou až tak úplně finančně nejlépe a tvrdě se dožadoval domluveného příspěvku od všech. Když (k jeho překvapení) celkem rychle všichni souhlasili, že se napraví, tak zvedl sazbu na 5% HDP – tady, podle mého, doufal, že se někteří začnou cukat (a poskytnou tím důvod k rozpuštění

Co když Trump není idiot?

ní NATO), protože to je ekonomicky nad jejich síly, ale opět musel být v šoku, že se začalo diskutovat „... že jako tedy jo, když jde o obranu našich hodnot ...“.

Pak začal s praxí výběru tučných záloh na zbraně, které asi ani nedodá – a stále málo, stále žádná rebelie. Očividně mu nezbývalo než přistoupit k „hard verzi“, což právě asi sledujeme.

3. Problémy a cíle hegemonu – USA jsou v situaci, kdy jejich globální moc je nadále neudržitelná a jsem přesvědčen, že parta kolem Trumpa je s tímto srozuměna. Největší nebezpečí pak je dvojí:

a) US dolar – natištěno ho bylo neuvěřitelné množství. Inlace z beztržnostního tisku nehrozila, protože směřovaly do celého světa – ale mimo USA. Těch dolarů je tolik, že pokud by se začaly všechny vracet do USA, pak inflace Výmarské republiky by mohla být brána jako nevinné semestrální cvičení.

b) mediální ztráta tváře – je rozdíl přeci mezi tím, když zbankrotujete, protože jste všechny peníze prohráli a rozkradli a bankrotem, kdy jste všechny peníze věnovali na charitu. Úpadek globální moci je nezastavitelný, ale řízení je proces informační – proto by cílem mělo být vykreslení co nejlepšího mediálního obrazu „nových“ USA.

Věk „Pax America“ fungoval na celkem jednoduchém principu – my (USA) to budeme řídit, všichni nás budete poslouchat, pro prosazení naší moci budete hostit naše US základny a na oplátku budeme mít všichni klid pro byznys, kde pohlídáme (a případně vynutíme) pravidla ... a všichni (tedy my trochu více) se budeme mít dobře. Problémem je, že se to trochu zvrhlo...

Trump nastoupil na scénu jako „ne-politik“ a zcela nekorektně a bez obalu řekl nahlas to, co každý viděl – takhle to dál nejde. Nemáme reálnou ekonomiku – máme spekulativní, které se nenajíme, místo reálného průmyslu máme rezavý pás Ameriky a jednu burzovní bublinu za druhou, v podstatě už nic nevyrábíme a vše dovážíme od Číňanů, kteří před pár lety nebyli nic... Pojdme a udělejme Ameriku opět velkou, přestaňme válčit všude po světě a znova začněme vyrábět reálné výrobky v reálné ekonomice. Pokud přestaneme válčit po světě, tak peníze budou. Jenže očividně narazil na vojensko-průmyslový komplex a izraelskou lobby.

V očích celého světa jsou Spojené státy hegemonem – možná slábnoucím, ale stále hegemonem. A jako „šéf gangu v ulici“ musíte neustále okázale demonstrovat svoje schopnost být šéfem, což v globálním měřítku může jít do peněz. Navíc, doba se modernizuje a ostatní už nejsou stádo vyděšených ovcí, ale čím dál více se podobají vlkům s ostře nabroušenými zuby. Je tedy jen otázkou času, kdy jako „Akela minete...“.

Co když někoho napadlo mechanismus otočit?

... Už nebudeme svou moc okázale (a draze) demonstrovat, ale zařídíme běh věcí jinak?

Trumpův tým nepochybně velmi pečlivě sleduje situaci v Ruské federaci a vidí, že všechny ty sankce měly kupodivu jeden nečekaný efekt – obrovský hospodářský impuls směrem k samostatnosti – tedy to je přesně

to, co by Trump potřeboval. Rusko začalo, respektive bylo donuceno začít s vlastní výrobou všeho a výsledky jsou zajímavé – vojenského materiálu toho už vyrábějí více jak celá KoZa dohromady a například zvládli komplet výrobní proces letadel.

Jenže „Houstone! Máme problém!“ – USA na sebe sankce vyhlásit nemohou ... takže co fčíl?

Re-konfigurace USA

Jak uvažuji výše, Spojené státy mají dva palčivé problémy – musejí zachovat v co největší míře postavení USD jakožto platidla v mezinárodním obchodě a se ctí a beze ztráty tváře se zbavit nákladných povinností globálního hegemonu, resp. transformovat je ve svůj prospěch v méně náročném modu (na peníze a logistiku).

Pro ilustraci – představte si, že na zeměkouli jsou tři studánky s pitnou vodou – jedna je na území Ruské federace, druhá na území Severní Ameriky a třetí na Blízkém východě.

K prameni na území Ruska se nedostanete, protože si ji hlídá medvěd. Už jste to zkoušeli několikrát a tedy víte, že existuje několik zaručených způsobů, jak medvěda dostat z jeho brlohu na obranu studánky, ale zatím jste nepřišli na způsob, jak ho přimět, aby zalezl zpátky ... takže musíte nanejvýš opatrně.

Na Blízkém východě je situace ale jiná – tam bdělým okem dohlížíte, aby všichni stáli pěkně oblečení, umytí a s čistým hrnečkem hezky v řadě až na ně dojde řada, ale ti řidiči velbloudů ne a ne zcivilizovatět ... předbíhají, ne všichni jsou čistě oblečení a umytí a perou se mezi sebou. Udržet pořádek vás stojí energii, peníze a čas. Navíc, ne vždy se podaří srovnat všechny do latě na „první dobrou“ a zbytek světa se uchechtává nad vaší neschopností... a do toho ty vaše schopnosti fakt slábnou. Tak si jednoho dne řeknete „a dost“ vždyť přece stačí trošičku práce a ti nevděčníci si tu svoji studánku sami zasypou, takže bude po delší dobu mimo provoz. Oni ji sice po nějaké době opět zprovozní, ale vám jde o čas... protože...

Další funkční studánka s vodou je u vás. Najednou nepotřebujete nákladně dohlížet na dění v daleké cizině, ale vše máte hezky na svém dvorku. Najednou nemusíte nikoho nutit, aby prodával vodu ze studánky za dolary nebo si vynucoval nějaké jiné služby... Najednou se vše obrátilo do jednoduché rovnice - ty chceš něco bez čeho nemůžeš být od nás, takže tady máš podmínky... Nechceš? ... Nevadí, jiná studánka není, zájemců je více jak vody, tak si chcípni žízní. Celkem slušná změna ne? ... Dříve: poslouchej a dělej co chceme nebo můžeš dostat nakládačku (možná) versus nic po tobě nechceme, ty chceš něco urgentně po nás, takže...

Takže zkráceně – tahle změna paradigmatu řeší problém jak s vojensko-průmyslovým komplexem, tak pro izraelskou lobby tak donutí Spojené státy k reindustrializaci.

Ale „O třech studánkách“ a Česku podrobněji třeba někdy příště.

David Dvořák
5. dubna 2026

Odkud čerpají státy Pobaltí svou rusofobii?

(Část I.)

Na otázku, z jakých zdrojů se v zemích Pobaltí živí tak intenzivní rusofobie, jaké jsme svědky v posledních letech, můžeme odpovídat podobně, jako když hledáme zdroje nenávisti vůči Rusům a všemu ruskému také v celé řadě dalších zemí Evropy. Rusofobie z nějakých příčin, jaké rozhodně stojí za prozkoumání, zůstává trvalou součástí obzoru velmi mnoha lidí žijících v zemích nacházejících se od hranic Ruské federace západním směrem. A je v nich také systematicky podporována. Proč? Několik obecných, ale snad nezbytných odstavců úvodem.

Onen odpor či dokonce nenávisť k Rusku a vůči Rusům představuje skutečně jev, jaký stojí za pozornost. V současné Evropě nejsme svědky žádné jiné tak aktivní etnické nenávisti, což je možná úleva, že pouze této jediné, které ale úlevu rozhodně nepřináší. Navíc je tato nenávisť zakládající se na národnostním principu, tedy nenávisť šovinistická, dokon-

ce podporovaná z oficiálních míst jako součást propagandy a momentálně vládnoucí ideologie Západu. **Problém kulminuje nakonec i tím, že kdo rusofobii nedílí, stává se systémem podezřelým.**

A přitom jsou v Evropě národy, které se v minulosti, dokonce ještě v minulosti poměrně nedávné, dopustily vůči jiným národům skutečných zvěrstev. A přesto se vůči těmto pachatelům z historie starší i novodobé, a jejich potomkům, žádná etnická nenávisť neudrzuje, natož aby se cíleně pěstovala tak, jak se pěstuje rusofobie. Jaké jsou vlastně zdroje tohoto odporu, často přímo fanatického?

A vedle toho za Oceánem sídlí centrum globální moci, která prostřednictvím ekonomického, finančního a vojenského potenciálu Spojených států spáchala od konce druhé světové vojny dlouhou řadu nevyprovokovaných agresí v rozporu s mezinárodním právem. Dokonce agresí, které nehleděly a nehledí na civilní oběti. Agresí, jejichž jedinými

důvody byla a stále je honba za kořisti, posílení moci, tedy ony základní principy imperialismu a kolonialismu včetně špatně ukryvaného koloniálního rasismu. A tyto vskutku bestialní skutky nikoho na Západě k „amerikanofobii“ nepřivedly. Jaká tedy psychická úchyłka dovedla tolik Evropanů k rusofobii?

Historie

Podobně se na pultech knihkupectví neobjevují knihy současných ruských spisovatelů, beletristů, historiků, politologů, sociologů nebo filozofů. Výjimkami jsou jedině práce Rusů v emigraci nebo takových Rusů, kteří stojí v opozici vůči stávajícímu systému v zemi, a kteří naopak podporovali režim Jelcinův a Čubajsovů, který vedl Rusko nejrychlejší cestou k zániku. Historické studie, ať už ruských nebo jiných autorů, které oceňují zásadní význam Rudé armády v porážce Hitlerova nacistického režimu, prvního toho druhu v Evropě, se například v českých

zemích neobjevují vůbec. O ruských dějinách referují výhradně jen cizinci ze západních zemí, v nichž dominuje snaha změnit dějiny vztahů mezi západní Evropou a Ruskem jednoznačně v neprospěch Ruska (Sovětského svazu), což je motivováno mimo jiné i faktem, že řada států západní a severovýchodní Evropy sehrála ve válečné éře negativní roli a nacistům velice usnadnila zahájení válečných operací, především však jejich Drang nach Osten.

A dokonce se Hitlerova tažení na historická ruská území i některé státy (či četné dobrovolné sbory) zúčastnily v pozici Hitlerových koaličních partnerů.

Snahou devalvovat ruské dějiny se tedy některé kruhy v západní Evropě (ale i jinde na kontinentu) snaží vyvléknout z vlastní odpovědnosti. Díky obecné neznalosti ruských dějin a západoevropských vztahů k Rusku za posledních přinejmenším sto let se tento zákeřný projekt daří dokonale. Kdo naopak tyto dějiny zná alespoň rámcově, stává se vůči uměle šířené rusofobii dokonale imunní. Naopak je velmi kritický vůči evropskému Západu, jeho spojencům na severovýchodě i jihovýchodě Evropy, a hlavně ke globální moci ve Spojených státech.

V českých zemích, ale dost podobně je tomu i jinde, především ve státech bývalého sovětského bloku, nevysílají televize dokumentární filmy o Rusku, ani o ruské přírodě, fauně, floře, o ruských dějinách, městech, tradicích, zajímavostech, ani o ruských osobnostech, pokud však filmové štáby nehledají a nenacházejí negativum. Pouze tehdy, pokud může dokument nabídnout ošklivý obraz Ruska v minulosti a přítomnosti, pak se takový dokument může v televizích hlavního proudu odvysílat.

Volební průzkumy Česko

O Rusku se nehovoří, nepíše jinak než výhradně negativně. Generace, které se v zemích bývalého sovětského bloku narodily nebo vyrůstaly po roce 1990, nikdy v životě neslyšely říci o Rusku jediného dobrého slova. Nechtě se podívali na televizi, vzali do rukou časopisy nebo noviny, nech pátrali na internetu nebo se ptali učitelů ve školách. Nikde ani slovo dobrého o Rusku a o Rusech. Právě naopak.

Jen ideologicky zabarvená účelová propaganda vyhovující hegemonu v jeho úsilí dostat se k ruským zdrojům. Právě toto se stalo úrodnou půdou médií, sociálními sítěmi, mimovládními organizacemi, aktivisty, dokonce i mnoha pedagogy, herci, divadelníky, politology pravidelně kypřenou a obohacovanou účinnými hnojivy, z nichž rusofobie nezakládající

se na ničem jiném než na nevědomosti. Úžasné. A to zcela bez ohledu na to, že rusofobie je znakem etnické nenávislosti, tedy formou šovinismu, který se vedle imperialismu a kolonialismu stal základním materiálem rasismu, antisemitismu, fašismu a nacismu či různých směsí toho všeho včetně „banderismu“. Tato „malíčkost“ aktivním rusofobům dokonale unikla. Nebo se snad někteří rusofobové k nějaké takové ideologii otevřeně hlásí?! Proč se ke své orientaci otevřeně nepřihlásí a skrývají ji za nesmyslná hesla?

* * *

Možná je bráněno ruským sportovcům v účasti na světových sportovních akcích také z toho důvodu, aby rusofobní Evropa nebyla nucena až příliš často vidět ruskou národní vlajku stoupat na stožáry a poslouchat přitom ruskou hymnu. Jelikož opravdu neexistuje záruka, že by Rusové ve sportu stále jen prohrávali, proto je raději ti „spravedliví demokraté“ ze Západu ze sportovních soutěží vylučují. Pro jistotu.

O Rusku tedy vůbec, nebe jen ve špatném. Jelikož západní média hlavního proudu mají ve světě drtivou převahu a média ruská jsou „spravedlivými a objektivními demokraty“ Západu vypínaná, ve věcech ruských v mediálním prostoru převládá černá barva natolik, že Rusko vlastně připomíná noční oblohu bez hvězd i bez Měsíce.

Vzhledem k tomu, že mladší generace, vlastně asi už poslední tři, neví rusky vůbec a neznají azbuku, která je kulturním dědictvím řecké civilizace, poté slovanské Velké Moravy, a hlavně věrozvěsta Konstantina (Cyrila), velmi ubylo lidí, kteří by si mohli korigovat krajně negativní obraz Ruska, Ruska i knih, a sledováním či poslechem ruského zpravodajství a publicistiky.

Díky tomu hraje rusofobní propaganda Západu s ruskými zdroji stále přesilovou hru a odporu vůči Rusům vlastně nestojí v cestě žádná hráz. Rusofobie vítězí, a to tak, že mnoho lidí ani nechce znát mínění Rusů. Málem se křížují před možností, že by si snad měli vyslechnout názor ruské strany. A stane-li se to náhodou, není-li úniku, pak si tito lidé od prvního slova nasadí na tvář úšklebek, který jim vydrží po celou dobu, během níž sní ruský pohled na věc, neboť ve skutečnosti to, co se říká, vůbec neposlouchají. Přece si kvůli logické argumentaci nepozorný posluchač nerozboří svůj jednou navždy přijatý „světový názor“ zakládající se na nevěděni.

Těmto lidem s „idée fixe“ vůbec nedochází, že v dějinách zajímaly místo oficiálních nedotknutelných pravd dosti často ohromné nesmysly, kterým se

pozdější generace už jen smály. Nepochází jim, že v tomto ohledu se vůbec nic nezměnilo, že prostě jen žijí v etapě konkrétního nesmyslu, který blízká budoucnost stoprocentně odhalí, zavrhne a zesměšní. Proč se ti lidé nesnaží předběhnout dobu, která myšlenkově zase uvízla v bludu? K tomu stačí jen trochu přemýšlet. Kdo přemýšlí, ten se nemůže stát obětí bludu! Ale vraťme se k našemu tématu a prosím čtenáře ještě o malou trpělivost, než půjdeme in medias res, k příčinám rusofobie konkrétně v Pobaltí.

Historie

Před osmi desetiletími se Němci dopustili holocaustu na židovském etniku a po milionech vraždili civilní obyvatelstvo především slovanského původu.

Nebyli v konání těchto zvěrstev sami. Bohužel našli ochotné „spojence“, a to právě v zemích, které jsou dnes všechny členskými státy Evropské unie a Severoatlantické aliance. Zapomenuto? Zdá se, že ano, nebo téměř zapomenuté.

Britský kolonialismus zanechal po sobě podle nejmírnějších odhadů jen v Indii na patnáct milionů obětí. Další miliony připadají na jiné bývalé britské kolonie ve všech světadílech. Britové napáchali také škody v Číně (opiová válka) a v Africe.

Neznámý, ale rozhodně také děsivý je rozsah obětí mezi původním obyvatelstvem Severní Ameriky a Austrálie. Zapomenuto? Opuštěno? No, prostě se to nepřipomíná a žádná „anglofobie“ se nepěstuje. Koloniální zločiny belgického krále Leopolda II. v Kongu patří k nejhrůznějším kapitolám kolonialismu jako takového. Opuštěno? Nepřipomíná se.

Španělé se pod vedením třetího vévody z Alby (Fernando Álvarez de Toledo, 1507 až 1582) v 16. století dopouštěli mimořádných ukrutností na obyvatelstvu jižní části Nizozemských provincií, tedy v pozdější Belgii. Zvláště v Antverpách si na tohoto vévodu dlouho pamatovali, ale také i v Bruselu. V Antverpách vyvlékala španělská soldateska za noci nahé měšťany z domů nebo je vyhazovala z oken a děti podřezávali tyhle žoldáci jako jehňata. Hrůzy té doby zachytil brabantský malíř Pieter Brueghel, a to na obraze nazvaném Vraždění neviňátek z roku 1566/1567. Na něm Španělé v jedné vesnici zabíjejí malé děti před očima rodičů. V pozadí sedí na koni jezdec ve světlejším oděvu mající na prsou dvouhlavou habsburskou orlici, symbol, který vlastně na obraze usvědčuje španělské Habsburky ze zločinu. Obraz se údajně dostal do majetku císaře Rudolfa II., kterému tento corpus delicti vadil, a tak nechal obraz přemalovat, aby

Španělé namísto dětí na obraze zabíjeli raději kůzlata a jiná domácí zvířata. Inu, docela běžná „oprava“ historie, jak známé i z našich časů. Syn malíře, Pieter Brueghel, de jonge (mladší), ale v roce 1604 otcův obraz dokonale zkopíroval, ale do původní podoby, tedy s dětskými oběťmi. Takto se obžaloba španělských Habsburků zase objevila na světle.

A to se pochopitelně jednou stane všem pachatelům. Boží mlýny melou pomalu, ale jistě, že paní Viktorie Nulandová? Neení-li pravda, pane Borisi Johnsoně?

Věda

Španělská kolonizace pozdější Latinské Ameriky rovněž nestojí za zapamatování? A co evropské otrokářství provozované veřejně a později skrytě na plantážích v Karibiku? Takové miliony mrtvých a zmrzačených osob černé pleti, ale také i Číňanů. Všechno zakryl čas? Čas jaksi přikrývá zločiny koloniálních „elit“ Západu a kontinentální rozpínavé mocnosti, Německa, ale v případě Ruska jednak nezakrývá vůbec nic, nejčastěji ale ruské historické viny mohutně zdůrazňuje a při jejich výkladu zcela ignoruje kauzality jevů. Proč mají Rusi a jejich stát takové „privilegium“, takovou výsadu, podle níž je všem odpuštěno, ale Rusům není odpuštěno nikdy nic? Významná část odpovědi, alespoň při pohledu optikou bývalých evropských koloniálních mocností a Německa, spočívá v jednoduchém obrazu.

Rusko je obrovská země nesmírně bohatá na zdroje, surovinu, vodu, dřevo, vzácné zeminy, úrodnou půdu a další spousty hodnot a komodit.

Má také významný vědecký potenciál a kvalifikovanou pracovní sílu. Na druhém konci Evropy, v prostoru bývalých námořních mocností a Německa, se naproti tomu krčí hromádka v porovnání s Ruskem nepatrných státeček hubených na všechno, čímž Rusko disponuje.

„Elity“ těchto bývalých koloniálních a expanzivních států si při pohledu na bohaté Rusko musí připadat jako Strašidlo cantervillské (The Gost of Canterville) od irského spisovatele Oscara Wilda, které bylo „původním povoláním“ hrabětem z Cantervillu. Nepřátelé tohoto hraběte jej údajně přivázali k nějakému pevnému předmětu tak, aby hrabě nemohl dosáhnout na stůl prohýbající se pod lahodnými pokrmy a karafami nejlepšího vína. Nechtěl se hrabě natahovat, jak chtěl, na stůl s pokrmy a s vínem prostě nedosáhnul. Okovy mu to nedovolily. A tak v blízkosti „švédského stolu“ zemřel hrabě z Cantervillu hladý, načež se proměnil ve strašidlo. Tak nějak sahá „kolektivní“ a stále imperialistický a (neo)koloniální

Západ po ruské kořisti. A když se k ní nemůže dostat, tedy Donald Trump zatím olupuje alespoň Latinskou Ameriku.

Historie

Spojené státy nevyvolávají žádnou „amerikanofobii“, třebaže ještě před svržením atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki bombardovaly dvakrát Tokio, kde pokaždé zahynulo více než sto tisíc obyvatel a na milion jich muselo uprchnout z města. Nekonečně dlouhá série amerických válečných zločinů zasáhla Vietnam a další oblasti Indočíny. Počty obětí amerických agresí vedených proti krajinám, které Ameriku vůbec neohrožovaly, jdou do desítek milionů. Chemické zbraně ve Vietnamu, Drážďany a další německá města plná civilního obyvatelstva srovnány se zemí Američany a Brity, jejichž vlastního území se německé zločiny nedotkli vůbec (USA) nebo jen po dobu tří měsíců (Velká Británie). Odkud takový „spravedlivý boží hněv“?

Na něj měli možná právo pouze Sověti, jejichž bombardéry ale útočily z nízkých výšek a zasahovaly převážně jen vybrané vojenské objekty. Američané se při svém „velkoryse pojetém“ bombardování ve stylu trestajícího božství dokonce setkali i do Prahy, kterou si pomýšleli s Drážďany.

* * *

Podívejme se nyní postupně ve třech pokračováních na obraz jednoho složitého vztahu, který se dnes odráží také ve velmi silné rusofobii.

A to na geografické historické sousedství mezi Litvou, Estonskem a Lotyšskem na straně jedné a carským nebo bolševickým Ruskem na straně druhé. Pobaltí je totiž skutečným mistrem v oboru současné aktivní rusofobie. Pobaltí sice trpělo polským, pruským, švédským a německým vlivem, nechyběl v něm ani tradičně sobecký vliv britský (ten bohužel nechybí nikde), ale národy Pobaltí si jaksí pamatují pouze jedině neblahý vliv – a to ruský. Pročpak to?

Takže, konečně in medias res... Tři státy Pobaltí a jejich možné zdroje rusofobie

Zaměříme se na historii sousedství pobaltských států s Ruskem a dalšími pro naše téma důležitými zeměmi od konce 19. století. **Na konci tohoto devatenáctého století nacházíme země Pobaltí v situaci, v níž jsou guberniemi Ruského impéria.** V té době ale ve všech třech zemích začíná právě probíhat první fáze jejich národního probuzení. Postupně se v průběhu tohoto století posiluje užívání národních jazyků, vznikají noviny a další periodika, která se již tisknou v národních jazycích, a také se pátrá po zdrojích

národní svébytnosti, po osobnostech, vzorech. Odvíjí se tak s malým zpožděním podobný obrozenecký proces, jaký známé také z našeho prostředí, z Čech, Moravy, Slovenska nebo u jižních Slovanů.

V Estonsku Friedrich Kreutzwald píše estonský národní epos nazvaný Kalevala syn. Epos vyšel nejprve v němčině, teprve poté byl přeložen do estonštiny. Ani překládání národních děl nejprve z jiného jazyka do rodného není nic neobvyklého. Ostatně, takové libreto nejnárodnější z českých vlasteneckých oper, Smetanovy Libuše, vzniklo nejprve v němčině, neboť jeho autorem byl Josef Wenzig, Němec, ovšem oddaný českému národnímu probuzení.

V roce 1870 vznikla na univerzitě v Tartu studentská organizace zvaná Estonia. Proces národního uvědomění se ale v té době nevymezuje vždy, dokonce ani ve své většině protirusky. Johan Köler, který působil v Petrohradu při výchově členů carské rodiny a byl profesorem malířství na petrohradské akademii, reprezentoval dokonce rusofilský směr. (Kaja Kallasová asi neuvěří!) Stejně jako Robert Jakobson, který organizoval rolnické spolky. U Jakobsona se nicméně poprvé objevuje myšlenka na samostatné Estonsko. V těchto svých úvahách musel organizátor rolnických spolků brát ale v úvahu skutečnost, že v Estonsku vedle sebe žili Estonci a Němci.

Skutečnost, že v Pobaltí byl německý vliv velmi silný, a Německo vždy usilovalo o přičlenění této části východní Evropy ke své říši, vedla již ruského cara Alexandra II. k úsilí postavit v pobaltských guberniích proti pronikajícímu německému vlivu vliv ruský. Nástupce Alexandra II., jeho syn Alexandr III., tak určil ruštinu jako úřední jazyk. V roce 1885 se ruština stala oficiálním jazykem státních úřadů a estonština i lotyština poklesly na úroveň hovorových jazyků. V té době byla také zahájena rusifikace školství. Na Tartuské univerzitě bylo nahrazeno vyučování v německém jazyku přednáškami v ruštině. Rusifikace konkrétně v Estonsku a Lotyšsku vystavěla přehradní hráz germanizaci této oblasti. Petrohrad ji vedl především, ne-li výhradně kvůli pronikání německého vlivu do Pobaltí. Němci, kteří v Pobaltí žili a měli zde velký vliv, pochopitelně vnímali rusifikaci negativně, což vedlo k zintenzívnění vazeb Pobaltí na Německo.

Napojení Pobaltí na Rusko mělo ale naproti tomu pozitivní význam pro baltské přístavy, a vůbec pro průmysl a podnikání. Baltské přístavy byly spojeny s obrovským Ruskem železnicemi, což usnadňovalo obchod. Na samém začátku 20. století se přes baltské přístavy rea-

lizovalo více než dvacet procent ruského exportu i importu. Jak se dařilo Lotyšsko i Estonsko industrializovat, tou měrou zde rostl i počet obyvatel a zvětšovala se města. Zatímco v roce 1867 měla Riga jen sto tisíc obyvatel, o tři desetiletí později se počet jejích obyvatel zvýšil na trojnásobek. Takový počet obyvatel mnohem menšího Tallinnu se zvýšil během třiceti let z 20 na 65 tisíc.

Geografické materiály

Pro posouzení situace v těchto dvou zemích Pobaltí je velmi důležité etnické složení obyvatelstva.

V roce 1897 tvořili Estonci v Estonsku 67,8 procenta obyvatelstva. Němců bylo 16,3 procenta a Rusů necelých 11 procent.

V lotyšské Rize žilo v roce 1867 45,4 procenta Němců, zatímco Lotyšů zde bylo jen 24,3 procenta a Rusů 22,2 procenta. Německý vliv byl v Lotyšsku a v Estonsku tedy velmi silný, a tak se domácí etnika dostávala k moci a k úřadům dost často s pomocí místních Rusů. Přesto až do vypuknutí první světové války si Němci drželi zprávu v Tartu, Pärnu, Haapsalu, Jelgavě a v Rize.

V Litvě byl vývoj ve druhé polovině 19. století odlišný od vývoje v Estonsku a v Lotyšsku.

Také Litva měla v podstatě početně nepatrnou populaci. Pouhých 1,5 milionu obyvatel. Ti žili ve třech ruských guberniích – suvalské, kaunaské a vilenské. Na 200 tisíc Litevců žilo na takzvané Malé Litvě, která byla součástí německého Východního Pruska. Zde Litevce stihla tvrdá germanizace. Na území zmíněných ruských gubernií čelili etničtí Litevci sepíše vlivu Poláků než Rusů. Vládnoucí vrstvy Litevců byly silně polonizovány, a tak se litevské národní probuzení obracelo ke staré historii ještě pohanské Litvy.

Polonizovaná část litevské společnosti se zúčastnila polského povstání ve Varšavě, ke kterému došlo v roce 1830. (V průběhu tohoto povstání odjíždí polský skladatel, Fryderyk Chopin, do Paříže a vedle něj spousta polských umělců a šlechticů, například básníci Adam Mickiewicz a Julie Adam Mickiewicz. V Paříži sílí polská diaspora, a je samozřejmě většinou protiruská.)

Ruský gubernátor nařídil litevské šlechtě odevzdat zbraně. Litva ale o rok později, v roce 1831, vstoupila do nové fáze povstání. Litevští sedláci účast v povstání spojili také se sociální otázkou, neboť doufali ve zrušení nevolnictví. Takto napadaly nejen ruské posádky, ale i své vlastní pány. Vzpouru na Litvě potlačila až početná ruská armáda. Litevcům tehdy přišli na pomoc Poláci. Samozřejmě nikoli s ohledem na Litevce, ale s vi-

dinou, že se v dohledné době Polákům podaří vymanit se z ruského vlivu a připojit Litvu k obnovenému polskému státu. Hovoříme-li o druhé polovině devatenáctého století, je nutno brát v úvahu, že vedle národnostních a politických sporů se velmi rychle šířily konflikty sociální a všude byly ve vzduchu cítit buďto anarchismus nebo zárodky sociální revoluce. Zvláště v Rusku byly oba proudy obzvláště silné.

Car chápal dobře smysl polského vlivu na Litvě, a tak na litevském území zesílil rusifikaci. Ke druhému společnému povstání Poláků a Litevců proti ruské vládě došlo v letech 1863/1864. Povstalcům se ale nepodařilo vytvořit armádu, jaká by se mohla postavit na odpor Rusům, takže odpor nabyl povahy partyzánské války. Povstalci byli nakonec poraženi a car ještě zesílil rusifikační proces. Tentokrát jí provázely i popravky vůdců povstání a deportace na Sibiř. Car zakázal tisknout na Litvě knihy latinkou a švabachem. Musely se tisknout v azbuze.

Ruský vliv a s ním vlivy další

Vývoj ve všech třech oblastech Pobaltí, které se během 19. století nacházely pod ruským vlivem a byly součástí carského impéria, neprobíhal pouze v souřadnicích národně osvobozenického boje pobaltských etnik proti ústřední moci. A carská moc zde neřešila ani zdaleka „pouhou“ národnostní otázku Pobaltí. V těchto oblastech se celá staletí setkaly zájmy Německa (Pruska), Polska a Ruska.

Pobaltí bylo nárazníkovou zónou mezi Němci a Rusy a o vliv v Pobaltí měli eminentní zájem takoví Poláci, kteří se po trojím dělení Polska v 18. století ocitli z části pod ruským panstvím a chtěli se z něj dostat ven všemi možnými prostředky. Pro Poláky, kteří vedli s Rusy vojny o západní části starých ruských zemí (Malorusko, pozdější Ukrajina a Bílá Rus) soustavně od 17. století, bylo velkou potupou, že přestali de facto existovat jako stát.

Takhle byla tato část ruského impéria, Pobaltí, tak trochu i jeho Achillovou patou. Jednou z několika dalších. Pro Petrohrad představovala důležité spojení s Baltickým mořem, tedy byla severní branou do severních oblastí západní Evropy, branou hlavně obchodní. Pobaltí těžilo z napojení na obrovské Rusko, ale pobaltské národy zůstávaly pod cizí nadvládou. Kdyby je neovládlo Rusko, zcela jistě by upadly pod vládu německou. Ostatně na trojím dělení Polska se německé Prusko podílelo stejně jako „německé“ Rakousko a slovanské Rusko.

Pobaltské národy byly velmi málo lidnaté, dělily se o své území s Němci, Polá-

ky i Rusy. Neměly dost sil na nezávislost, tedy upadly pod moc jedné ze sousedních velmocí.

Vývoj v této části Evropy od druhé poloviny 19. století do začátku století příštího byl ale nesen, jak jsme se zmínili výše, také sociální otázkou. Formovaly se politické strany, které získávaly již podobnou orientaci, jakou měly podobné strany v západní Evropě nebo v Rusku. Například Lotyšská sociálně demokratická dělnická strana nebo její obdoba v Estonsku. I když bylo národní hnutí v Lotyšsku, Estonsku i na Litvě v opozici vůči carskému režimu v Rusku, přesto sem doléhal revoluční proces především z Ruska.

První světová válka

První světová válka umožnila pobaltským národům vydat se cestou emancipace, neboť eliminovala vliv dvou mocností, které jejich suverenitu omezovaly – ve válce poráženého Německa a Ruska, které z rozhodnutí bolševiků opustilo, jak se v Rusku říkalo, „bojiště imperialistické války“.

Během samotné války byl ale vývoj v Pobaltí složitější. Na začátku války se reprezentace pobaltských států přihlásily k loajalitě k carskému impériu. Zatím se neuvažovalo o možnosti, že by válečné události umožnily Litvě, Estonsku a Lotyšsku vymanit se ze svazku Ruského impéria.

Během německé ofenzívy na východní frontě, k níž došlo v roce 1915, obsadili Němci Litvu a část Lotyšska a nastolili zde zprávu pod označením Ober-Ost, do jejíhož čela byl jmenován generál Erich von Ludendorff. A propros, Ludendorff napsal a vydal velmi poučnou knihu s názvem *Meine Kriegserinnerungen 1914 – 1918*, která vyšla v Berlíně již v roce 1919. Tedy *Moje válečné paměti* či vzpomínky. Pro poznání německé imperiální mentality nemůže být asi lepšího čtení. Dnes opět aktuální...

Němci, jak je jejich zvykem během agresí, začali okamžitě využívat obsazeného území a jeho pracovní síly. Ve vztahu k Rusku hráli Němci v Pobaltí stejnou hru, jakou uplatnili také během druhé světové války, a to jak v Pobaltí, tak například na Ukrajině. Je to naprosto běžná hra, při níž dobyvatelé některého území slibují obyvatelstvu, které na tomto území žije pod cizí vládou, že mu poskytnou vlastní stát a nezávislost. V současné době k těmto slibům Západ přidává vidinu prosperity, demokracie, svobody a příslušnosti k VIP státům Západu. Tyto sliby nejsou ale nikdy brány vážně. Jsou jen snahou získat místní obyvatelstvo pro své cíle. A proti mocnosti, se kterou jsou ti, kteří slibují, co nehodlají splnit, v permanentní válce.

Když byli Rusové nuceni před ofenzívou německé armády ustoupit, přeorientovali se litevští politici na Německo. Němci vítali, že na Litvě a v Lotyšsku se některá území zcela vylidnila. Takto se na těchto teritoriích chystali usadit Němci. Není bez zajímavosti, že v západní Evropě a ve Spojených státech byly četné litevské emigrační vrstvy, které vystupovaly aktivně proti ruské vládě a za války proti německé okupaci. Němci se tehdy rozhodli zajistit si hranici Východního Pruska. Za tím účelem bylo vytvořeno polsko-baltické nárazníkové pásmo. Generál Ludendorff si představoval budoucnost Pobaltí v podobě vytvoření litevského velkoknížectví a kuronského knížectví, ve kterých by ovšem vládl německý císař Vilém II. Jak také jinak.

No, není nad imperialismus...

Do osudů Pobaltí zasáhly také obě rusé revoluce z roku 1917.

Únorová revoluce v Rusku přišla mimo jiné s požadavkem na sebeurčení národů, což vytvářelo předpoklady k budoucímu vyvázání pobaltských gubernií i Finska ze svazku s ruskou říší. Bolševici, kteří vyznávali práva proletariátu a rolnictva, nemohli ignorovat právo na národní nezávislost. To by šlo proti jejich přesvědčení.

V létě 1917 byl tedy svolán do Petrohradu sjezd litevských emigrantských organizací. Tito zástupci emigrace se vyslovili pro nezávislost Litvy, nicméně německé okupační orgány neměly v úmyslu pustit Litvu ze své moci, ani další anektovaná území.

V září 1917 se ve Vilniusu sešli zástupci 323 litevských krajů, kteří si zvolili dvacetičlennou Litevskou radu. V té době německý kancléř Hertling souhlasil s možností, že by se Litva ustavila jako stát, ovšem pod podmínkou úzkého spojení s Německem. Tedy de facto jako německý protektorát. V prosinci téhož roku vyhlásili Litevci nezávislost. Ovšem s německou podmínkou. Jen tak souhlasil s nezávislostí Litvy německý kancléř Hertling.

V březnu 1918 uznal Litvu německý císař Vilém II. O žádné nezávislosti ale nemohlo být řeči. Německo nacházející se tehdy ještě ve válce těžilo několik měsíců z výhod, které mu poskytoval podpis Brestlitevského míru ruskými bolševiky.

S faktickým připojením k Německu souhlasili také reprezentanti Estonska a Lotyšska.

Nicméně, ani zdaleka nebylo veškeré obyvatelstvo Pobaltí v době první světové války a německé anexe částí území naladěno proněmecky a proti Rusku.

V srpnu 1915 umožnil ruský velitel Severozápadní fronty carské armády, generál Russkij, zformování dvou lotyšských praporů. Ty se rozrostly v pluky o síle 120 až 140 tisíc mužů. Tehdy Lotyšši mo-

tivovaní odporem vůči Němcům a také vidinami sociálních revolucí, jež poskytovaly naději na nezávislost, představovaly nejukázněnější a nejlépe organizované jednotky ruských branných sil.

Estonci zformovali své jednotky ruské armády až v průběhu roku 1917.

Když v Rusku v únoru 1917 padlo samoděržaví, uvolnil se pro Estonce a Lotyše prostor k politické aktivitě. Předseda ruské prozatímní vlády, kníže Lvov, umožnil Estoncům spojit kraje, které obývaly, v jeden administrativní celek. Vůči Lotyšům nebyla Prozatímní vláda tak vstřícná, neboť na lotyšském území žila početná ruská minorita. Avšak pro Estonsko a Lotyšsko nová ruská vláda umožnila zvolit do čela místní politiky. V Pobaltí stejně jako v jiných oblastech Ruska sílilo bolševické hnutí, jehož členové získávali všude v zemích Pobaltí sympatie a vliv. Údajně nikde v Rusku nebyla podpora bolševiků tak silná jako v Lotyšsku, kde představovala „skutečnou baštu komunistické revoluce“.

V revoluční době ztrácela ruská carská armáda na frontách první světové války motivaci. Takto na některých úsecích fronty získávali naopak Němci převahu. Takto padla 3. září 1917 Riga a Němci obsadili i několik estonských ostrovů.

Dne 17. prosince 1917 vyhlásili lotyšští bolševici Lotyšsko autonomní oblastí sovětského Ruska. Základem moci byly sověty dělníků a nemajetného rolnictva. Jako celonárodní orgán se ustavila Lotyšská národní rada.

V Estonsku proběhl podobný vývoj již o dva měsíce dříve. Nicméně společnost v pobaltských zemích zůstávala rozdělena. Bolševici měli vliv, ale své pozice drželi i zástupci hnutí, které usilovalo o nezávislost na Rusku. Když bolševici podepsali s Německem v březnu 1918 Brestlitevský mír, v jehož důsledku ztratilo Rusko obrovské území, zdálo se být jisté, že osud pobaltských států bude nadále svázán s Německem.

V srpnu 1918 si Němci na Rusech vynutili, aby se stáhli zcela z Pobaltí. Rusko se tak mělo vzdát Litvy, Kuronska a Estonska. V dubnu 1918 se konal společný sněm zástupců Livonska, Rigy, Estonska v Saaremaa. Z 58 přítomných delegátů jich patřilo 34 k německo-baltské privilegované vrstvě.

Mezi Lotyši se ale formoval požadavek Demokratického bloku a Lotyšské prozatímní rady, které vyjadřovaly mínění lotyšských emigrantských kruhů. Ty se před německou okupací přemístily do Petrohradu.

Pobaltí po první světové válce

Němci si zisku Pobaltí a výhod plynoucích z ruského vystoupení z vojny, tedy

z brestlitevského míru, užívali jen krátce, přibližně půl roku. Byli poraženi, museli podepsat příměří a začít stahovat svá vojska z okupovaných území. Krátce po revoluci se bolševici v čele s Leninem snažili konsolidovat území svého státu.

Jeho velká území museli často dobývat vojenskou silou zpět. Měli proti sobě bělogvardějskou opozici, se kterou se nacházeli uprostřed občanské vojny. Dále se proti nové ruské moci zformovala velká západní intervenční koalice, která motivovala Poláky k válce proti Rusku, od níž si obnovené Polsko slibovalo obnovení celé velké „Říše pospolité“ (Rzeczpospolita), tedy opětovné dobytí území ve východní Evropě.

Vedle toho bývalí spojenci carského Ruska ve válce s ústředními mocnostmi, tedy Velká Británie, Francie a Spojené státy (Dohoda), podle textu příměří podepsaného s Němci v Compiègne, měla německá armáda zůstat na okupovaných ruských územích, aby zadržovala postup Rudé armády. Tedy aby porážení Němci ve službě bývalých spojenců Ruska překáželi ruské Rudé armádě v boji s bělogvardějskou opozicí, zahraničními interventy a s Poláky polského diktátora Piłsudského.

Takto se Němci dokonce účastnili bojů francouzských námořníků v černomořských přístavech včetně Oděsy vedených proti jednotkám Rudé armády, ale v obecném smyslu proti příznivcům ruských bolševiků.

Již v lednu 1919 obsadila Rudá armáda severní a východní část Litvy včetně Vilniusu. Pod ochranou Rudé armády vyhlásili místní komunisté v Estonsku svou Komunu. Cílem bolševiků v Rusku i v zemích Pobaltí bylo vytvořit formálně nezávislé sovětské oblasti - Litvu, Lotyšsko i Estonsko. Sovětské vlády všude zestátnily půdu a velké podniky. Takto v Pobaltí postupovaly stejně jako na dalších územích ovládnutých bolševickou stranou.

Znárodnění se pochopitelně dotklo nejvíce majetných pobaltských Němců, kteří ovládali mnohá území Pobaltí po celá staletí a za tu dobu si vybudovali silné pozice a získali velký majetek. Tvrdé vypořádání s místními majetnými vrstvami samozřejmě vzbudilo odpor. Nic se neodpouští tak nerado jako ztráta majetku.

K odporu se postavilo především Estonsko. Vzhledem k tomu, že se jednalo o odpor proti Rusku a ruské bolševické moci, tak mohli Estonci počítat s pomocí Velké Británie. Ta vyslala estonskému odporu na pomoc flotilu lodí. Na pomoc přišli také dobrovolníci z Finska a protiruskou ofenzívu doplnilo 74 tisíc příslušníků německého Landwehru, což byly původně vojáci poražené německé ar-

mády ponechané na ruských územích pro boj proti Rusům.

Na estonské straně stály také síly bělogvardějského generála Juděniče.

Geografické materiály

Také v Lotyšsku se proti Rudé armádě zformovaly oddíly německého Landwehru a Freikorpsů. I zde mohly protiruské síly počítat s podporou Dohody. Němci, kteří se zúčastnili bojů proti Rudé armádě, měli slíbeno lotyšské státní občanství. Nicméně, stále platilo, že tisíce Lotyšů bojovalo velice disciplinovaně v řadách Rudé armády.

Když na jaře 1919 dobyly spojené jednotky Lotyšů a baltských Němců Kuronsko a Rigu, spustily především německé síly v obsazených oblastech teror, který vešel do dějin pod označením „bílý teror“. Němci, kteří po prohrané válce zůstávali v Pobaltí, aby vedli boje proti bolševikům v Rusku, se v podstatě proměnili v žoldnéřskou soldatesku. Dohodové mocnosti si jejich počínání vyložily jako snahu o opětovné německé ovládnutí Pobaltí. Když se v Lotyšsku a Estonsku vyvíjela situace tak, že tyto pobaltské státy spěly k nezávislosti, německé jednotky si hledaly novou práci. A tak se jeden z velitelů těchto sil, Golz, spojil s bělogvardějským generálem, knížetem Anatolem Lievenem a s jeho pomocí se opět pokoušel ovládnout Pobaltí pro Německo. Tohle ovšem nevyhovovalo Britům, kteří tedy poskytli pomoc lotyšské vládě a s pomocí Estonců německému ovládnutí Pobaltí zabránili.

Lievenův nástupce, bělogvardějský plukovník Pavel Bermond-Avalov, se snažil udržet kontrolu nad severní Litvou. Sovětskou armádu se podařilo z Litvy vypudit Polákům, kteří obsadili východní a jihovýchodní kraje Litvy včetně Vilniusu.

Podobně jako Němci byli i Poláci v Pobaltí, zejména v Litvě, motivováni výhradně velmocenskými ambicemi. Přáli si prostě zmocnit se alespoň části území, ze kterých se dařilo vypudit jednotky Rudé armády.

Ta vedla boje na stovkách úseků obrovského území, takže se nedokázala plně soustředit úplně všude, což konkrétně v Pobaltí usnadňovalo Litevcům, Estoncům a Lotyšům jejich situaci. Rudá armáda bojovala proti bělogvardějské opozici, proti Polákům, Němcům, intervenčním jednotkám ze zemí západní Evropy. Bojovala také s vlivem západních států, který se v Rusku prosazoval prostřednictvím peněz a páté kolony.

Historie

Když se v hlavním centru Litvy, ve Vilniusu, provedlo v roce 1916 sčítání lidu, ukázalo se, že ze 141 tisíc obyvatel bylo

více než 70 tisíc Poláků, 61 tisíc Židů, a jen 3699 Litevců.

Během jediného roku 1918/1919 se ve Vilniusu vystřídaly vlády litevská, sovětská a polská.

O celou Litvu, ale nejvíce o oblast Vilniusu, mělo Polsko eminentní zájem. Kontrolu nad městem převzali Polici v lednu 1919. O několik dní později na město zaútočila Rudá armáda a ustavila zde vládu sovětů. Ta vydržela necelé čtyři měsíce.

Dne 19. dubna se Vilniusu zmocnili Poláci znovu. Polský diktátor Józef Piłsudski chtěl obnovit polsko-litevskou unii. S tím nesouhlasil polský národní demokrat, Roman Dmowski, který nechtěl Litvě ponechat žádnou autonomii. Litevská vláda, která se před Sověty uchýlila do Kaunasu, nechtěla o takové formě spojení s Polskem ani slyšet. Ve Vilniusu byla sice polská majorita, nicméně většína země se proti podřízení se Polsku vzepřela. Litevci se vymanili z moci carského Ruska, unikli německé anexi a teď by je měla čekat v podstatě anexe polská?

V červenci 1920 sovětské Rusko přiznalo Litvě velká území v oblasti Vilna i jiná území.

15. července vyrazila Rudá armáda na ofenzívu proti Polákům, během níž opět obsadila Vilnius, přičemž přislíbila litevské vládě v Kaunasu navrácení Vilniusu. Sověti slib Litevcům dodrželi, takže 26. augusta 1920 byl Vilnius vyhlášen hlavním městem Litvy.

Proti dodržování dohody se ale postavil Piłsudski. Na jeho příkaz generál Żeligowski vpadl do Vilniusu a v oblasti hlavního města vyhlásil samostatný stát nazvaný Střední Litva. Byl to ovšem de facto polský protektorát. Litevci se ale nakonec polské vlády v oblasti Vilniusu zbavili.

Na Pařížské mírové konferenci (leden 1919 – leden 1920) se nacházeli zástupci pobaltských států v roli pouhých pozorovatelů. Během jednání konference i na základě všeho, co se kolem těchto jednání dělo v pozadí, se ukázalo, že uznaní nezávislosti pobaltských států nebude vůbec jednoduchou záležitostí. Mocnosti Dohody Pobaltí vnímali jako součást ruského prostoru, třebaže je bolševické Rusku nehodlali přenechat.

Zatímco na zámcích v okolí Paříže probíhala mírová jednání, tak v Rusku stále zuřila občanská válka a na různých místech bývalého carského impéria operovaly různé síly. Mezi nimi byly stále oddíly bílých velitelů, jako byli Kolčak či Děnikin. Na Ukrajině operovali místní separatisté, mezi nimi Petljura, a také Polici. A samotní bolševici také nebyli jednotní s ohledem na budoucí osud národů Pobaltí.

Heslem Leninova sovětského Ruska bylo sebeurčení národů. Žádný národ neměl být nucen setrvat ve svazku násilím. Zároveň bylo Rusko ze všech stran obklopeno nepřáteli, kteří si přáli obnovit slabý carský režim, jaký za posledního cara, Mikuláše II., umožňoval západnímu kapitálu ovládnout ruský průmysl, ruské zdroje a ruskou pracovní sílu. Tedy jinými slovy umožňoval částečnou kolonizaci ruského impéria, tedy přesně to, o co se Západ snaží od těch časů už sto let, až do dnešních dnů. A bude se tak snažit i nadále.

Mikuláš II. byl totiž pořád bez peněz. A když je nějaký vládce bez peněz, pak se otevírá cizímu kapitálu. Ten ovšem nikdy nepřichází jako přítel...

Vidina na pokračování koloniálního panství se ruskou revolucí rozplývala. Mezi vůdčími postavami bolševické revoluce existovaly rozdíly v chápání vztahu Ruska k okolnímu světu.

Zatímco organizátor Rudé armády, schopný řečník, ale ohromný narcis, Lev Davidovič Trockij (1879 – 1940), usiloval o vývoz revoluce na bodácích Rudé armády, podobně jako to činili francouzští Jakobíni. Lenin zastával střízlivější postup. O vývoz revoluce do zahraničí ale až do vypuknutí války (Velké vlastenecké války) na sovětském území nestál ani Josif Vissarionovič Stalin (1878 – 1953).

Pokud se jednalo o Pobaltí, chtěl Lenin národům v Pobaltí vyjít vstříc, výměnou za to, že tyto země nebudou sloužit jako nástupiště západních států proti Rusku. Podobně chápala Moskva také nezávislost bývalých republik Sovětského svazu včetně Ukrajiny, od kterých rovněž očekávala, že po získání nezávislosti v roce 1991 nepřejdou na stranu nepřátel Ruské federace. Vstřícností chtěl Lenin otupit protiruské aktivity. Ano, byl to tradiční ruský zájem nemít v sousedství nepřátele, nemít tam nástupiště pro cizí nepřátelské mocnosti.

Pobaltské národy Leninovu nabídku mírových dohod přijaly.

A tak sovětské Rusko podepsalo 2. února 1920 dohodu s Estonskem, 12. července 1920 v Moskvě dohodu s Litvou a konečně 1. augusta v Rize smlouvu s Lotyšskem. Sověti poskytly tyto dohody pobaltským státům ve velmi výhodné podobě. Nežádaly žádné náhrady ani práva plynoucí z bývalé příslušnosti zemí k ruské říši. Naopak nabídli finanční odškodnění a vrácení průmyslových zařízení, která byla během války z Pobaltí odvezena do Ruska. Na oplátku Rusové požadovali závazek, aby se Pobaltí nestalo místem „shromažďování protisovětských sil“.

(Pokračování příště)

Ivo Šebestík
13. února 2026